

Βρυξέλλες, 1.3.2022
COM(2022) 75 final

**ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ**

σχετικά με την υλοποίηση του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας

Περιεχόμενα

1. Εισαγωγή	3
2. Πού βρισκόμαστε ως προς την υλοποίηση του μηχανισμού;	5
2.1. Η τρέχουσα κατάσταση όσον αφορά την πορεία υλοποίησης.....	5
2.2. Η τρέχουσα κατάσταση όσον αφορά τη χρηματοδότηση του μηχανισμού	11
3. Τι πραγματικά περιέχουν τα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας;	13
3.1. Τα ΣΑΑ που υποβλήθηκαν - εισαγωγική επισκόπηση	13
3.2. Συμβολή του μηχανισμού στην πράσινη μετάβαση (πυλώνας 1).....	15
3.3. Συμβολή του μηχανισμού στον ψηφιακό μετασχηματισμό (πυλώνας 2)	24
3.4. Συμβολή του μηχανισμού στην έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη (πυλώνας 3)	32
3.5. Συμβολή του μηχανισμού στην κοινωνική και εδαφική συνοχή (πυλώνας 4)	37
3.6. Συμβολή του μηχανισμού στην υγεία και την οικονομική, κοινωνική και θεσμική ανθεκτικότητα, με σκοπό, μεταξύ άλλων, την αύξηση της ετοιμότητας για την αντιμετώπιση κρίσεων και της ικανότητας αντίδρασης σε κρίσεις (πυλώνας 5).....	43
3.7. Συμβολή του μηχανισμού σε πολιτικές για την επόμενη γενιά, τα παιδιά και τους νέους, όπως η εκπαίδευση και οι δεξιότητες (πυλώνας 6)	54
3.8. Αυτοαξιολογήσεις ασφάλειας.....	57
4. Πλαίσιο υλοποίησης του ΜΑΑ	59
4.1. Συμβολή του ΜΑΑ στην εφαρμογή μεταρρυθμίσεων και άλλων πολιτικών της ΕΕ.....	59
4.2. Συμβολή του ΜΑΑ σε διακρατικά έργα.....	66
4.3. Υλοποίηση του ΜΑΑ και συμμετοχή όλων των σχετικών ενδιαφερομένων.....	68
4.4. Σύστημα ελέγχου και προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης.....	72
4.5. Συμπληρωματικότητα με άλλες χρηματοδοτήσεις της ΕΕ	75
5. Συμπέρασμα	77

Πίνακες και διαγράμματα

Πίνακας 1: Πορεία υλοποίησης του ΜΑΑ.....	6
Διάγραμμα 1: Κύρια στάδια της αξιολόγησης των ΣΑΑ και της προχρηματοδότησης	7
Πίνακας 2: Διεκπεραίωση αιτημάτων καταβολής.....	8
Διάγραμμα 2: Εκτιμώμενο χρονοδιάγραμμα για την ολοκλήρωση των ορόσημων και των στόχων.....	13
Διάγραμμα 3: Ποσοστό των κονδυλίων του ΜΑΑ που συμβάλλουν σε κάθε πυλώνα πολιτικής.....	14
Διάγραμμα 4: Κλιματική και πρόσθετη περιβαλλοντική σήμανση ανά κράτος μέλος.....	16
Διάγραμμα 5: Ανάλυση των δαπανών για τη στήριξη της πράσινης μετάβασης (πυλώνας 1)	17
Διάγραμμα 6: Συμβολή στην επίτευξη των στόχων για την ψηφιακή μετάβαση ως μερίδιο του ΣΑΑ.....	25
Διάγραμμα 7: Ανάλυση των δαπανών για τη στήριξη του ψηφιακού μετασχηματισμού (πυλώνας 2.....	26
Διάγραμμα 8: Ανάλυση των δαπανών για τη στήριξη της έξυπνης, βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης (πυλώνας 3)	33
Διάγραμμα 9: Ανάλυση των δαπανών για τη στήριξη της κοινωνικής και εδαφικής συνοχής ανά τομέα πολιτικής (πυλώνας 4)	38
Διάγραμμα 10: Ανάλυση των δαπανών για τη στήριξη της υγείας και της ανθεκτικότητας ανά τομέα πολιτικής (πυλώνας 5)	44
Διάγραμμα 11: Αριθμός μέτρων για τη στήριξη της υγείας και της ανθεκτικότητας ανά τομέα πολιτικής (πυλώνας 5).....	45
Διάγραμμα 12: Ανάλυση των δαπανών για τη στήριξη πολιτικών για την επόμενη γενιά ανά τομέα πολιτικής (πυλώνας 6)	54
Διάγραμμα 13: Αριθμός μεταρρυθμίσεων ανά πυλώνα.....	60
Διάγραμμα 14: Μεταρρυθμίσεις/επενδύσεις ανά κράτος μέλος.....	60
Διάγραμμα 15: Ποσοστό των ειδικών ανά χώρα συστάσεων που καλύπτουν τα ΣΑΑ ανά τομέα πολιτικής (όπως ορίζονται στο CeSaR).....	61
Διάγραμμα 16: Αντίκτυπος του NextGenerationEU επί του ΑΕΠ (%) σε προσομοιώσεις QUEST, χώρες ΕΕ	62
Διάγραμμα 17: Αντίκτυπος του NextGenerationEU επί του ΑΕΠ (%) σε προσομοιώσεις QUEST	63
Πίνακας 3: Πράσινα διακρατικά έργα στα εγκεκριμένα ΣΑΑ.....	67
Πίνακας 4: Ψηφιακά διακρατικά έργα	68

1. Εισαγωγή

Ο μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΜΑΑ), που θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/241 (στο εξής: κανονισμός ΜΑΑ) στις 19 Φεβρουαρίου 2021, αποτελεί τον πυρήνα του «NextGenerationEU», του μέσου με το οποίο η ΕΕ επιδιώκει να εξέλθει ισχυρότερη από την πανδημία του κορονοϊού. Έναν χρόνο μετά, στόχος της παρούσας έκθεσης είναι να προβεί σε απολογισμό της υλοποίησης του έκτακτου αυτού προγράμματος μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων. Μέσα στον έναν αυτό χρόνο πραγματοποιήθηκαν σημαντικά βήματα και η υλοποίηση προχωρά με σταθερούς ρυθμούς.

Μετά από μήνες εντατικής προετοιμασίας λόγω της άνευ προηγουμένου κλίμακας και εμβέλειάς τους, τα κράτη μέλη άρχισαν να υποβάλλουν τα εθνικά σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας τον Απρίλιο του 2021. Η Επιτροπή διεξήγαγε τάχιστα τη φάση της αξιολόγησης και το Συμβούλιο εξέδωσε τις πρώτες εκτελεστικές αποφάσεις του Συμβουλίου τον Ιούλιο του 2021. Μέχρι στιγμής, όλα σχεδόν τα κράτη μέλη έχουν υποβάλει τα οικεία σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, 22 εκ των οποίων καταρχάς αξιολογήθηκαν θετικά από την Επιτροπή και στη συνέχεια εγκρίθηκαν από το Συμβούλιο. Η Επιτροπή δρομολόγησε επίσης τις συζητήσεις με τα κράτη μέλη προκειμένου να συμφωνηθούν οι επιχειρησιακές ρυθμίσεις που θα θέσουν το πλαίσιο για την παρακολούθηση της υλοποίησης των σχεδίων. Η Επιτροπή συγκέντρωσε κεφάλαια στις κεφαλαιαγορές και εξέδωσε τα πρώτα πράσινα ομόλογά της, εκταμιεύοντας 66,6 δισ. EUR μέχρι σήμερα, εκ των οποίων 56,6 δισ. EUR ως προχρηματοδότηση για τη στήριξη των κρατών μελών και της Ένωσης σε μια περίοδο που η πανδημία του κορονοϊού συνεχίζει να επηρεάζει τις οικονομίες τους.

Ο ΜΑΑ έχει εισέλθει στη φάση της υλοποίησης, σημειώνοντας ταχεία πρόοδο σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα των μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που καθόρισαν τα κράτη μέλη. Το πρώτο αίτημα καταβολής διεκπεραιώθηκε πλήρως το 2021, με την εκταμίευση 10 δισ. EUR στην Ισπανία τον Δεκέμβριο του 2021, ενώ το 2022 αναμένεται να υποβληθούν περισσότερα από 30 αιτήματα καταβολής. Το χρονοδιάγραμμα καταβολών συνάδει με το αναμενόμενο στάδιο υλοποίησης του μηχανισμού. Η Επιτροπή και τα κράτη μέλη συνεργάστηκαν στενά για να επιτύχουν αυτό το αποτέλεσμα. Η πρόοδος στην υλοποίηση των σχεδίων μπορεί να παρακολουθείται ζωντανά σε πλατφόρμα, τον «πίνακα αποτελεσμάτων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας», που καταρτίστηκε από την Επιτροπή τον Δεκέμβριο του 2021.

Η παρούσα έκθεση είναι η πρώτη από μια σειρά ετήσιων εκθέσεων σχετικά με την υλοποίηση του μηχανισμού¹. Παρέχει επισκόπηση της τρέχουσας κατάστασης υλοποίησης του ίδιου του μηχανισμού και των σχεδίων που εγκρίθηκαν και περιγράφει λεπτομερώς τη συμβολή του μηχανισμού στους στόχους για το κλίμα και την ψηφιακή μετάβαση, όπως προβλέπει το άρθρο 31 του κανονισμού. Στην παρούσα συγκυρία, και με δεδομένο ότι ο μηχανισμός βρίσκεται ακόμη στο αρχικό στάδιο υλοποίησής του, η παρούσα έκθεση περιγράφει τη συμβολή που αναμένεται να έχει ο μηχανισμός στους έξι πυλώνες σύμφωνα με τα μέτρα που προβλέπονται στα σχέδια, τα οποία θα εφαρμοστούν σταδιακά κατά τη διάρκεια

---

¹ Όπως προβλέπεται βάσει του άρθρου 31 του κανονισμού ΜΑΑ.

ζωής του μηχανισμού. Στη συνέχεια, η έκθεση εξετάζει τις επιδόσεις του μηχανισμού, λαμβάνοντας υπόψη τη δέσμευση για επενδύσεις και μεταρρυθμίσεις που ενσωματώνονται σε αυτό το μοναδικό μέσο, και εξετάζει τη συμμετοχή όλων των σχετικών ενδιαφερομένων. Περιγράφει επίσης τους μηχανισμούς που εφαρμόζονται για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης και τη συνάρθρωση μεταξύ του μηχανισμού και άλλων πηγών κονδυλίων της ΕΕ προς αποφυγή διπλής χρηματοδότησης. Οι πληροφορίες που παρέχονται στην παρούσα έκθεση βασίζονται στο περιεχόμενο των εγκεκριμένων σχεδίων, όπως αξιολογήθηκαν από την Επιτροπή, στα δεδομένα που υπέβαλαν τα κράτη μέλη έως τα τέλη Νοεμβρίου 2021 στο πλαίσιο της υποχρέωσης εξαμηνιαίας υποβολής εκθέσεων και στις εξελίξεις στην υλοποίηση του μηχανισμού έως τα τέλη Ιανουαρίου 2022. Η παρούσα έκθεση δεν καλύπτει εκτενώς την πρόοδο υλοποίησης των επιμέρους σχεδίων, ούτε τους κοινούς δείκτες, δεδομένου του πρώιμου ακόμη σταδίου υλοποίησης του μηχανισμού. Τα παραδείγματα που δίδονται, ιδίως τα πλαίσια στην ενότητα 3, περιλαμβάνονται ενδεικτικά και δεν προορίζονται να είναι εξαντλητικά.

2. Πού βρισκόμαστε ως προς την υλοποίηση του μηχανισμού;

2.1. Η τρέχουσα κατάσταση όσον αφορά την πορεία υλοποίησης²

Έγκριση των σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας

Τα περισσότερα κράτη μέλη υπέβαλαν τα οικεία σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΣΑΑ) έως το καλοκαίρι του 2021. Η Επιτροπή, για να υποστηρίξει τα κράτη μέλη στην κατάρτιση των σχεδίων τους, καθιέρωσε άτυπες επαφές με τα κράτη μέλη από τον Οκτώβριο του 2020 και δημοσίευσε οδηγίες³ τον Ιανουάριο του 2021 σχετικά με τις πληροφορίες που πρέπει να παρέχονται στα σχέδια. Προκειμένου να έχουν πρόσβαση στη χρηματοδοτική στήριξη στο πλαίσιο του μηχανισμού, τα κράτη μέλη όφειλαν να καταρτίσουν, έως τις 31 Αυγούστου 2026, σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας στα οποία περιγράφεται το εθνικό θεματολόγιο μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων προς υλοποίηση. Ο κανονισμός για τη θέσπιση του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας⁴ τέθηκε σε ισχύ στις 19 Φεβρουαρίου 2021. Μέχρι σήμερα, η Επιτροπή έχει λάβει επίσημα 26 ΣΑΑ (βλ. πίνακα 1 και παράρτημα 1).

Η Επιτροπή αξιολόγησε τάχιστα κάθε σχέδιο κατά τρόπο συνεπή και διαφανή, σύμφωνα με τα 11 κριτήρια που ορίζονται στο άρθρο 19 παράγραφος 3 του κανονισμού ΜΑΑ⁵. Κατά τη διαδικασία αξιολόγησης, η Επιτροπή βρισκόταν σε στενή επαφή με τα κράτη μέλη προκειμένου η αξιολόγηση να είναι ολοκληρωμένη. Η Επιτροπή ενθάρρυνε τα κράτη μέλη να υποβάλουν φιλόδοξα σχέδια με σαφή και ρεαλιστικά ορόσημα και στόχους για την παρακολούθηση της προόδου τους κατά την υλοποίηση.

Η Επιτροπή έχει ολοκληρώσει τη θετική αξιολόγησή της για 22 ΣΑΑ και κατέθεσε προτάσεις για εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου για καθένα από αυτά, συνοδευόμενες από έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής όπου αναλύεται το περιεχόμενο του αντίστοιχου σχεδίου. Οι εκτελεστικές αποφάσεις του Συμβουλίου και τα έγγραφα εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής δημοσιεύονται στον ιστότοπο της Επιτροπής⁶. Η αξιολόγηση της Επιτροπής βρίσκεται σε εξέλιξη για τέσσερα σχέδια σε συνεργασία με τα αντίστοιχα κράτη μέλη (Βουλγαρία, Ουγγαρία, Πολωνία και Σουηδία), όπως προβλέπεται στο άρθρο 19 παράγραφος 1 του κανονισμού ΜΑΑ.

Σε γενικές γραμμές, για την έκδοση των 22 εκτελεστικών αποφάσεων του Συμβουλίου ακολουθήθηκε μια ταχεία και ομαλή διαδικασία. Μετά από εντατικές συζητήσεις μεταξύ της Επιτροπής και των κρατών μελών κατά τη φάση εκπόνησης των σχεδίων, η Επιτροπή προχώρησε γοργά στην αξιολόγησή της. Για τα περισσότερα σχέδια, η Επιτροπή εξέδωσε τη θετική αξιολόγησή της σε διάστημα μικρότερο από την περίοδο αξιολόγησης των 2 μηνών μετά την επίσημη υποβολή τους που προβλέπεται στο άρθρο 19 παράγραφος 1 του

² Για τους σκοπούς της παρούσας έκθεσης, όλα τα δεδομένα και αριθμητικά στοιχεία παρουσιάζονται με ημερομηνία τελευταίας ενημέρωσης την 28η Φεβρουαρίου 2022.

³ SWD(2021) 12 final.

⁴ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/241, της 12ης Φεβρουαρίου 2021.

⁵ https://ec.europa.eu/economy_finance/recovery-and-resilience-scoreboard/index.html.

⁶ [Μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας | Ευρωπαϊκή Επιτροπή \(europa.eu\)](#).

κανονισμού (βλ. πίνακα 1). Με τη σειρά του, το Συμβούλιο ενέκρινε τη θετική αξιολόγηση των περισσότερων ΣΑΑ σε διάστημα μικρότερο του ενός μηνός (βλ. πίνακα 1). Μετά τη θέσπιση των σχεδίων, η Επιτροπή συνήψε σύμβαση χρηματοδότησης —και, κατά περίπτωση, δανειακή σύμβαση— με το εκάστοτε κράτος μέλος, η οποία καθορίζει τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των μερών, μεταξύ άλλων όσον αφορά την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης και τις απαιτήσεις για το σύστημα ελέγχου των κρατών μελών, καθώς και τη δέσμευση του διαθέσιμου ποσού της χρηματοδοτικής συνεισφοράς.

Πίνακας 1: Πορεία υλοποίησης του ΜΑΑ

	BE	CY	DE	DK	EL	ES	FR	IT	LU	LT	LV	PT	SI	CZ	HR	AT	IE	SK	MT	RO	FI	EE	PL	HU	SE	BG	NL
Υποβολή 26 σχεδίων στην Επιτροπή																											
Έγκριση 22 σχεδίων από την Επιτροπή																											
Έκδοση 22 εκτελεστικών αποφάσεων από το Συμβούλιο																											
Πραγματοποίηση 21 εκταμιεύσεων προχρηματοδότησης (56,6 δισ. EUR)																											
Υποβολή 5 αιτημάτων καταβολής στην Επιτροπή																											
Πραγματοποίηση 1 καταβολής από την Επιτροπή																											

Προχρηματοδότηση

Η Επιτροπή προέβη σε καταβολή προχρηματοδότησης ποσού έως 13 % της χρηματοδοτικής συνεισφοράς ή του δανείου σε 21 κράτη μέλη που το ζήτησαν μετά την υπογραφή της σύμβασης χρηματοδότησης και, κατά περίπτωση, της δανειακής σύμβασης. Σύμφωνα με το άρθρο 13 παράγραφος 1, η καταβολή προχρηματοδότησης αφορά μόνο τα κράτη μέλη τα ΣΑΑ των οποίων εγκρίθηκαν από το Συμβούλιο το 2021.

Συνολικά, η Επιτροπή εκταμίευσε 56,6 δισ. EUR ως προχρηματοδότηση. Οι πληρωμές της προχρηματοδότησης εκτελέστηκαν εντός 6 εργάσιμων ημερών μετά την υπογραφή των συμβάσεων χρηματοδότησης (και/ή δανειακών συμβάσεων) (κατά περίπτωση), πολύ

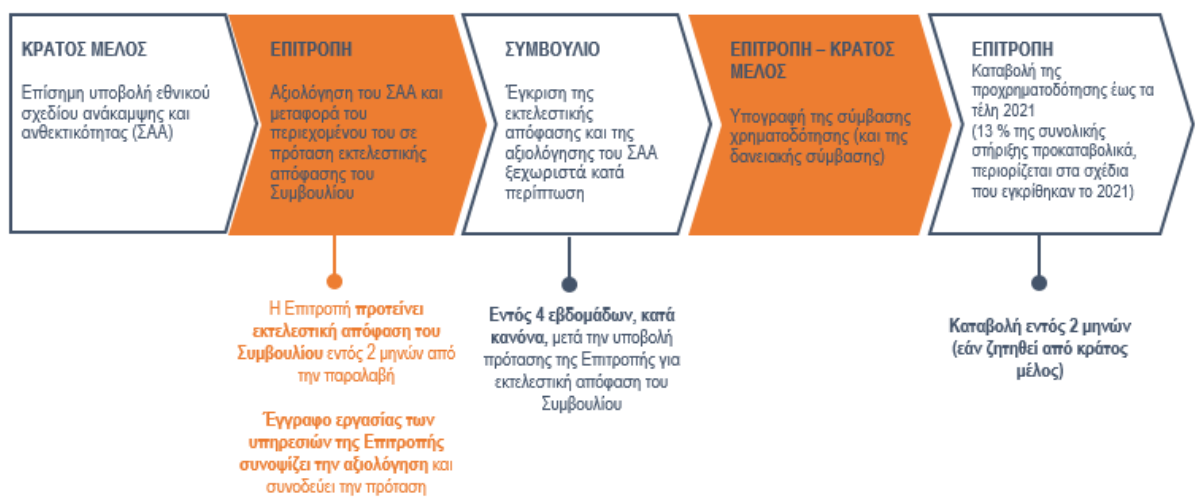
⁷ Δεν ζητήθηκε προχρηματοδότηση.

νωρίτερα από τη δίμηνη προθεσμία που αναφέρεται στον κανονισμό ΜΑΑ (βλ. πίνακα 1). Δεδομένου ότι ο ΜΑΑ αποτελεί μέσο που βασίζεται στις επιδόσεις, κάθε μεταγενέστερη εκταμίευση εξαρτάται από την εκπλήρωση, έως τον χρόνο υποβολής της αίτησης καταβολής, των σχετικών ορόσημων και στόχων που έχουν τεθεί για τις μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις.

Επιχειρησιακές ρυθμίσεις

Όπως προβλέπεται βάσει του κανονισμού ΜΑΑ, η Επιτροπή συζήτησε στη συνέχεια, με καθένα από τα 22 οικεία κράτη μέλη, επιχειρησιακές ρυθμίσεις που εξειδικεύουν τις λεπτομέρειες παρακολούθησης και συνεργασίας και καλύπτουν βασικές πτυχές της υλοποίησης. Οι επιχειρησιακές ρυθμίσεις προβλέπουν τακτικές ανταλλαγές μεταξύ της Επιτροπής και των κρατών μελών, με τουλάχιστον τριμηνιαίες ανταλλαγές για τον απολογισμό της προόδου όσον αφορά την υλοποίηση του ΜΑΑ, καθώς και τη διοργάνωση ετήσιας εκδήλωσης για την εξέταση της υλοποίησης του ΜΑΑ και άλλων ενωσιακών προγραμμάτων, που μπορεί να χρησιμεύσει ως οριζόντια πλατφόρμα για την εξέταση της υλοποίησης των σχεδίων και τη διασφάλιση στενής συνεργασίας μεταξύ όλων των εμπλεκόμενων παραγόντων. Οι επιχειρησιακές ρυθμίσεις αποφαινίζονται επίσης τον μηχανισμό επαλήθευσης για κάθε ορόσημο και στόχο και, όταν είναι απαραίτητο, θεσπίζουν στάδια παρακολούθησης της προόδου υλοποίησης του σχεδίου. Μέχρι σήμερα έχουν συναφθεί οκτώ επιχειρησιακές ρυθμίσεις (Ισπανία, Γαλλία, Σλοβακία, Ελλάδα, Ιταλία, Πορτογαλία, Κροατία, Λετονία· βλ. παράρτημα 1). Η υπογραφή επιχειρησιακών ρυθμίσεων αποτελεί βασικό βήμα, καθώς αποτελεί προαπαιτούμενο για την υποβολή του πρώτου αιτήματος καταβολής από το κράτος μέλος.

Διάγραμμα 1: Κύρια στάδια της αξιολόγησης των ΣΑΑ και της προχρηματοδότησης

Διαδικασία εκταμίευσης

Αφότου ένα κράτος μέλος εκπληρώσει όλα τα σχετικά ορόσημα και στόχους για να ξεκλειδώσει μια εκταμίευση, όπως περιγράφεται στην αντίστοιχη εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου, και υποβάλει δεόντως αιτιολογημένο αίτημα καταβολής, η Επιτροπή έχει στη διάθεσή της 2 μήνες για να αξιολογήσει την ικανοποιητική εκπλήρωση των σχετικών ορόσημων και στόχων, αλλά και τις πληροφορίες που υπέβαλε το εκάστοτε κράτος μέλος

σχετικά με την επίτευξή τους. Προκειμένου να ολοκληρωθεί η αξιολόγηση, η Επιτροπή υποβάλλει τη θετική προκαταρκτική αξιολόγησή της στην οικονομική και δημοσιονομική επιτροπή (ΟΔΕ). Εντός τεσσάρων εβδομάδων, η ΟΔΕ θα πρέπει να γνωμοδοτήσει σχετικά με τα πορίσματα αυτά, μετά δε το διάστημα αυτό εκδίδεται η εκτελεστική απόφαση της Επιτροπής που εγκρίνει την εκταμίευση σύμφωνα με τη διαδικασία εξέτασης η οποία περιγράφεται στον κανονισμό επιτροπολογίας. Για τον σκοπό αυτό, συστάθηκε η επιτροπή ΜΑΑ, όπως προβλέπεται στο άρθρο 35 του κανονισμού ΜΑΑ, προκειμένου να εξετάζει τα σχέδια εκτελεστικών αποφάσεων της Επιτροπής σχετικά με τα αιτήματα καταβολής των κρατών μελών⁸. Η επιτροπή ΜΑΑ αποτελείται από αντιπροσώπους όλων των κρατών μελών. Στο τέλος της διαδικασίας επιτροπολογίας, η Επιτροπή εκδίδει εκτελεστική απόφαση της Επιτροπής λαμβάνοντας υπόψη τις απόψεις που εξέφρασαν τα μέλη.

Αιτήματα καταβολής

Μέχρι σήμερα η Επιτροπή έχει λάβει πέντε αιτήματα καταβολής. Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζεται η τρέχουσα κατάσταση.

Πίνακας 2: Διεκπεραίωση αιτημάτων καταβολής

	Αίτημα καταβολής ημερομηνία	Αριθμός ορόσημων και στόχων (Ο&Σ)	Καθαρό ποσό αφαιρούμενης της προχρηματοδότησης ⁹	Κατάσταση
Ισπανία	11/11/21	52 Ο&Σ	10 δισ. EUR	<ul style="list-style-type: none"> • Θετική προκαταρκτική αξιολόγηση της Επιτροπής: 3/12/2021 • Θετική γνωμοδότηση της ΟΔΕ: 21/12/2021 • Θετική γνωμοδότηση της επιτροπής ΜΑΑ: 22/12/2021 • Εκταμίευση της Επιτροπής: 27/12/2021
Γαλλία	26/11/2021	38 Ο&Σ	7,4 δισ. EUR	<ul style="list-style-type: none"> • Θετική προκαταρκτική αξιολόγηση της Επιτροπής: 26/1/2022 • Θετική γνωμοδότηση της ΟΔΕ: 11/2/2022 • Θετική γνωμοδότηση της επιτροπής ΜΑΑ: 21/2/2022
Ελλάδα	29/12/2021	15 Ο&Σ	3,6 δισ. EUR	<ul style="list-style-type: none"> • Θετική προκαταρκτική αξιολόγηση της Επιτροπής: 28/2/2022
Ιταλία	30/12/2021	51 Ο&Σ	21 δισ. EUR	<ul style="list-style-type: none"> • Θετική προκαταρκτική αξιολόγηση της Επιτροπής: 28/2/2022
Πορτογαλία	25/1/2022	38 Ο&Σ	1,16 δισ. EUR	Η αξιολόγηση της Επιτροπής βρίσκεται σε εξέλιξη

⁸ Σύμφωνα με το άρθρο 35 του κανονισμού ΜΑΑ, η εν λόγω επιτροπή επιτροπολογίας συγκροτείται κατά την έννοια του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 182/2011.

⁹ Για τον υπολογισμό του καθαρού ποσού αφαιρούμενης της προχρηματοδότησης λαμβάνονται υπόψη τα ποσά προχρηματοδότησης που εκταμιεύθηκαν, η αφαίρεση των οποίων γίνεται κατ' αναλογία.

Μέχρι σήμερα, η Επιτροπή έχει εκταμιεύσει μια πρώτη καταβολή στην Ισπανία. Η Ισπανία ήταν το πρώτο κράτος μέλος που υπέβαλε αίτημα καταβολής στις 11 Νοεμβρίου 2021, μετά την υπογραφή των επιχειρησιακών ρυθμίσεων. Το πρώτο αίτημα καταβολής της Ισπανίας αφορά την ικανοποιητική εκπλήρωση 52 ορόσημων που σχετίζονται κυρίως με μεταρρυθμίσεις οι οποίες είχαν ήδη εφαρμοστεί έως το δεύτερο τρίμηνο του 2021. Δεδομένου του αναδρομικού χαρακτήρα των περισσότερων ορόσημων, αλλά και του ότι η Ισπανία είχε κοινοποιήσει στην Επιτροπή τις περισσότερες από τις πληροφορίες που απαιτούνται για τη διεξαγωγή της αξιολόγησής της πριν από την επίσημη υποβολή του αιτήματος καταβολής, η Επιτροπή μπόρεσε να διεκπεραιώσει τάχιστα την αξιολόγηση του αιτήματος καταβολής¹⁰ και εκταμίευσε ποσό 10 δισ. EUR της χρηματοδοτικής συνεισφοράς (αφαιρουμένης της προχρηματοδότησης) στην Ισπανία στις 27 Δεκεμβρίου 2021.

Η πρώτη καταβολή στην Ισπανία, σε αναγνώριση της εκπλήρωσης των ορόσημων και στόχων που έχουν τεθεί για τα αντίστοιχα μέτρα του ΜΑΑ, αποτυπώνει από μόνη της την πρόοδο που έχει σημειωθεί στην υλοποίηση του ΜΑΑ. Τα ορόσημα που περιλαμβάνονται στην καταβολή καταδεικνύουν σημαντικά βήματα στην υλοποίηση του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Ισπανίας, καθώς και του ευρύτερου προγράμματος μεταρρυθμίσεών της. Σε αυτά περιλαμβάνονται σημαντικά μέτρα όπως ο νόμος για την κλιματική αλλαγή και την ενεργειακή μετάβαση (που κατοχυρώνει νομοθετικά τον στόχο της κλιματικής ουδετερότητας έως το 2050), η μεταρρύθμιση της στήριξης του ελάχιστου εισοδήματος, μέτρα για την υποστήριξη της ψηφιοποίησης των ΜΜΕ και την ενίσχυση των ψηφιακών δεξιοτήτων και μεταρρυθμίσεις που ενισχύουν την ικανότητα διενέργειας και παρακολούθησης της επανεξέτασης των δαπανών. Αυτό το παράδειγμα καταδεικνύει με ποιον τρόπο ο μηχανισμός έχει ήδη από αντίκτυπο στην πράξη, υποστηρίζοντας την εφαρμογή σημαντικών μεταρρυθμίσεων.

Το πλαίσιο υποβολής εκθέσεων από τα κράτη μέλη σχετικά με την υλοποίηση των ΣΑΑ

Ο ΜΑΑ έχει εισέλθει πλέον στη φάση της υλοποίησης και τα κράτη μέλη έχουν αρχίσει να υποβάλλουν εκθέσεις σχετικά με την υλοποίηση των οικείων ΣΑΑ. Οι κατ' εξουσιοδότηση πράξεις που συμπληρώνουν ορισμένες από τις απαιτήσεις υποβολής εκθέσεων από τα κράτη μέλη τέθηκαν σε ισχύ στις 2 Δεκεμβρίου 2021. Η πρώτη κατ' εξουσιοδότηση πράξη (ΕΕ) 2021/2106¹¹ καθορίζει κοινούς δείκτες για την υποβολή εκθέσεων καθώς και τα λεπτομερή στοιχεία του πίνακα αποτελεσμάτων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας. Ορίζει επίσης ότι τα κράτη μέλη υποβάλλουν έκθεση έως τον Απρίλιο και έως τα μέσα Οκτωβρίου κάθε έτους σχετικά με την πρόοδο που σημειώνεται ως προς την

---

¹⁰ Η Επιτροπή εξέδωσε θετική προκαταρκτική αξιολόγηση στις 3 Δεκεμβρίου 2021. Μετά την ταχεία θετική γνωμοδότηση της ΟΔΕ στις 21 Δεκεμβρίου και της επιτροπής ΜΑΑ στις 22 Δεκεμβρίου, η Επιτροπή μπόρεσε να εκτελέσει την πληρωμή στις 27 Δεκεμβρίου 2021.

¹¹ Κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός (ΕΕ) 2021/2106 της Επιτροπής, της 28ης Σεπτεμβρίου 2021, για τη συμπλήρωση του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας με τον καθορισμό των κοινών δεικτών και των λεπτομερών στοιχείων του πίνακα αποτελεσμάτων για την ανάκαμψη και την ανθεκτικότητα (ΕΕ L 429/83).

επίτευξη των οικείων σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας. Η εν λόγω εξαμηνιαία υποβολή εκθέσεων συνίσταται στην παροχή συνοπτικών πληροφοριών σχετικά με την επίτευξη των ορόσημων και στόχων προς εκπλήρωση έως το τρίμηνο που προηγείται της υποβολής έκθεσης, καθώς και σχετικά με την κατάσταση προόδου όσον αφορά τα ορόσημα και τους στόχους προς εκπλήρωση κατά τα τέσσερα τρίμηνα μετά την περίοδο αναφοράς. Τα κράτη μέλη οφείλουν να παράσχουν πληροφορίες σχετικά με το κατά πόσον τα σχετικά ορόσημα και στόχοι έχουν ολοκληρωθεί, είναι εντός χρονοδιαγράμματος ή παρουσιάζουν καθυστέρηση. Τα κράτη μέλη οφείλουν επίσης να υποβάλλουν έκθεση για τους καθορισμένους κοινούς δείκτες δύο φορές ετησίως (μέχρι τον Φεβρουάριο και τον Αύγουστο). Η πρώτη υποβολή εκθέσεων θα πραγματοποιηθεί τον Φεβρουάριο του 2022. Η δεύτερη κατ' εξουσιοδότηση πράξη 2021/2105¹² καθορίζει τη μεθοδολογία για την υποβολή εκθέσεων σχετικά με τις κοινωνικές δαπάνες στο πλαίσιο των σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας των κρατών. Αυτή η κατ' εξουσιοδότηση πράξη είναι σημαντική για τον καθορισμό κοινής μεθοδολογίας για την παροχή πληροφοριών σχετικά με τις κοινωνικές δαπάνες, μεταξύ άλλων για τα παιδιά και τους νέους και για την ισότητα των φύλων, που χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο του μηχανισμού. Η μεθοδολογία βασίζεται στις εκτιμώμενες δαπάνες που παρέχονται στα εγκεκριμένα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας. Κάθε μεταρρύθμιση και επένδυση με πρωταρχική κοινωνική διάσταση συνδέεται με έναν από τους εννέα ειδικούς τομείς κοινωνικής πολιτικής¹³ που ορίζονται στην κατ' εξουσιοδότηση πράξη, καθένας εκ των οποίων συνδέεται με τέσσερις ευρύτερες κοινωνικές κατηγορίες (απασχόληση και δεξιότητες, εκπαίδευση και παιδική μέριμνα, υγεία και μακροχρόνια περίθαλψη, και κοινωνικές πολιτικές). Επισημαίνεται ειδικά και κάθε μέτρο κοινωνικού χαρακτήρα που μεταξύ άλλων εστιάζει στα παιδιά και τους νέους ή στην ισότητα των φύλων.

Η Επιτροπή δημιούργησε σύστημα ΤΠ, με την ονομασία FENIX, για την υποβολή από τα κράτη μέλη των πληροφοριών που αφορούν την υλοποίηση των σχεδίων. Στο πλαίσιο της εξαμηνιαίας υποβολής εκθέσεων¹⁴, τα κράτη μέλη υπέβαλαν τις απαιτούμενες πληροφορίες στο FENIX για πρώτη φορά έως τα τέλη Νοεμβρίου 2021 (δεδομένου ότι επρόκειτο για την πρώτη εφαρμογή της διαδικασίας εξαμηνιαίας υποβολής εκθέσεων από τα κράτη μέλη, η προθεσμία παρατάθηκε κατ' εξαίρεση κατά έναν μήνα). Αυτό το σύστημα παρέχει στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να επικαιροποιούν ανά πάσα στιγμή τις πληροφορίες σχετικά με την επίτευξη ορόσημων και στόχων και να αποφεύγουν την επανειλημμένη υποβολή παρόμοιων πληροφοριών στα πλαίσια της εξαμηνιαίας υποβολής εκθέσεων ή της

---

¹² Κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός (ΕΕ) 2021/2105 της Επιτροπής της 28ης Σεπτεμβρίου 2021 για τη συμπλήρωση του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας με τον καθορισμό μεθοδολογίας για την υποβολή εκθέσεων σχετικά με τις κοινωνικές δαπάνες (ΕΕ L 429/79).

¹³ i) Εκπαίδευση ενηλίκων, ii) στήριξη της απασχόλησης και δημιουργία θέσεων εργασίας, iii) εκσυγχρονισμός των θεσμών της αγοράς εργασίας, iv) προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα, v) γενική, επαγγελματική και τριτοβάθμια εκπαίδευση, vi) υγειονομική περίθαλψη, vii) μακροχρόνια φροντίδα, viii) κοινωνική στέγαση και άλλες κοινωνικές υποδομές, ix) κοινωνική προστασία.

¹⁴ Σύμφωνα με το άρθρο 27 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241 για τη θέσπιση Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, όσον αφορά την υποβολή εκθέσεων από το κράτος μέλος στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, τα κράτη μέλη υποχρεούνται να υποβάλλουν δύο φορές ετησίως έκθεση προόδου ως προς την υλοποίηση του σχεδίου τους ανάκαμψης και ανθεκτικότητας.

υποβολής αιτήματος καταβολής. Η υποβολή εκθέσεων στο πλαίσιο του ΜΑΑ έχει τεθεί πλέον σε πλήρη επιχειρησιακή λειτουργία.

Από την ανασκόπηση των παρεχόμενων πληροφοριών στο πλαίσιο της εξαμηνιαίας υποβολής εκθέσεων προκύπτει ήδη μια θετική εικόνα όσον αφορά την υλοποίηση των ορόσημων και στόχων. Η εν λόγω διαδικασία υποβολής εκθέσεων αφορούσε όλα τα ορόσημα και τους στόχους προς εκπλήρωση από το 1ο τρίμηνο του 2020 έως το 3ο τρίμηνο του 2022. Συνολικά, όπως ανέφεραν τα κράτη μέλη, από τα αναδρομικού χαρακτήρα ορόσημα και στόχους προς εκπλήρωση έως το 3ο τρίμηνο του 2021 (το πλέον πρόσφατο τρίμηνο αναφοράς), το 91 % (266) έχουν ολοκληρωθεί και το 9 % (25) δεν έχουν ολοκληρωθεί. Από τα μελλοντοστραφή ορόσημα και στόχους προς εκπλήρωση μεταξύ του 4ου τριμήνου του 2021 και του 3ου τριμήνου του 2022, το 4,4 % (41) παρουσιάζουν καθυστέρηση, το 79,7 % (741) είναι εντός χρονοδιαγράμματος και το 14,9 % (139) έχουν ολοκληρωθεί. Η επόμενη διαδικασία εξαμηνιαίας υποβολής εκθέσεων θα πραγματοποιηθεί τον Απρίλιο του 2022. Τα δεδομένα που σχετίζονται με την εξαμηνιαία υποβολή εκθέσεων υποβάλλονται από τα ίδια τα κράτη μέλη και δεν προδικάζουν την αξιολόγηση της Επιτροπής στο πλαίσιο των αιτημάτων καταβολής ως προς την ικανοποιητική εκπλήρωση των ορόσημων και στόχων.

Η Επιτροπή κατάρτισε τον πίνακα αποτελεσμάτων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας¹⁵, μια δημόσια διαδικτυακή πλατφόρμα, ως εργαλείο για την αναφορά των επιδόσεων του ΜΑΑ, το οποίο απεικονίζει με διαφανή τρόπο τις διαθέσιμες πληροφορίες σχετικά με την υλοποίηση του ΜΑΑ. Κάθε πολίτης μπορεί να παρακολουθεί στον ιστότοπο της Επιτροπής, με έναν εύκολα προσβάσιμο τρόπο, την πρόοδο που έχει σημειωθεί στην υλοποίηση του ΜΑΑ και τη λεπτομερή πρόοδο για κάθε επιμέρους ΣΑΑ. Ο πίνακας αποτελεσμάτων απεικονίζει τον αντίκτυπο του μηχανισμού στους έξι πυλώνες πολιτικής. Περιλαμβάνει επίσης στοιχεία για τους κοινούς δείκτες και πληροφορίες που υποβάλλονται για τις κοινωνικές δαπάνες. Η πρώτη έκδοση του πίνακα αποτελεσμάτων δημοσιεύθηκε στις 15 Δεκεμβρίου 2021 και περιείχε δεδομένα σχετικά με τα 22 ΣΑΑ που είχαν εγκριθεί έως τότε από το Συμβούλιο.

2.2. Η τρέχουσα κατάσταση όσον αφορά τη χρηματοδότηση του μηχανισμού

Η τρέχουσα κατάσταση όσον αφορά τη χρηματοδότηση του NextGenerationEU

Ο νέος ρόλος της Επιτροπής ως ενεργού εκδότη¹⁶ στην κεφαλαιαγορά αποτελεί βασικό ορόσημο για την υλοποίηση του ΜΑΑ. Η απόφαση για τους ίδιους πόρους τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιουνίου 2021 και παρείχε στην Επιτροπή τη δυνατότητα να αρχίσει να δανείζεται για να χρηματοδοτήσει το προσωρινό μέσο ανάκαμψης NextGenerationEU (η πρώτη δανειοληψία πραγματοποιήθηκε τον Ιούνιο του 2021). Η Επιτροπή έχει εξουσιοδοτηθεί να δανειστεί ποσό έως 806,9 δισ. EUR την περίοδο 2021-2026 (τρέχουσες τιμές). Το ποσό αυτό

¹⁵ [Πίνακας αποτελεσμάτων για την ανάκαμψη και την ανθεκτικότητα \(europa.eu\).](https://ec.europa.eu/economy_finance/next-generation-eu-recovery-plan)

¹⁶ Προς μεταφορά σε πρόγραμμα δαπανών της Ένωσης.

συνεπάγεται ετήσια έκδοση ομολόγων ύψους περίπου 150 δισ. EUR ανά έτος κατά μέσο όρο, από τα μέσα του 2021 έως το 2026, που καθιστά την ΕΕ έναν από τους μεγαλύτερους εκδότες ομολόγων σε ευρώ. Έως και 250 δισ. EUR από το αναφερόμενο ποσό θα εκδοθούν υπό μορφή πράσινων ομολόγων (βλ. παρακάτω).

Μέχρι στιγμής, η Επιτροπή έχει αντλήσει 78,5 δισ. EUR με τη μορφή μακροπρόθεσμης χρηματοδότησης μέσω ομολόγων και 33 δισ. EUR μέσω τριμηνιαίων και εξαμηνιαίων γραμματίων της ΕΕ (εκ των οποίων 12 δισ. EUR έχουν ήδη λήξει). Με βάση την υψηλή πιστοληπτική αξιολόγηση της ΕΕ, η Επιτροπή είναι σε θέση να δανείζεται με ευνοϊκούς όρους και, ως εκ τούτου, να ελαχιστοποιεί το κόστος του χρέους που σχετίζεται με τα ταμεία ανάκαμψης. Οι όγκοι χρηματοδότησης του NextGenerationEU απορροφώνται ικανοποιητικά και η ζήτηση για τις νέες εκδόσεις είναι έντονη.

Η Επιτροπή μπόρεσε να χρηματοδοτήσει το σύνολο των προγραμματισμένων καταβολών / υποβληθέντων αιτημάτων, και μάλιστα με ταχύτατο τρόπο. Μέχρι σήμερα, έχουν εκταμιευθεί 66,6 δισ. EUR σε 21 κράτη μέλη στο πλαίσιο του ΜΑΑ. Οι πληρωμές της προχρηματοδότησης εκτελέστηκαν εντός ολίγων ημερών μετά την υπογραφή των σχετικών συμβάσεων χρηματοδότησης (και/ή δανειακών συμβάσεων), πολύ νωρίτερα από τις προθεσμίες που προβλέπονται στον κανονισμό ΜΑΑ. Η πρώτη καταβολή προς την Ισπανία εκτελέστηκε επίσης γρήγορα (3 εργάσιμες ημέρες μετά τη θετική γνωμοδότηση της επιτροπής ΜΑΑ).

Πλαίσιο για τα πράσινα ομόλογα

Η Επιτροπή θέσπισε ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο πράσινων ομολόγων τελευταίας τεχνολογίας για τις εκδόσεις της στο πλαίσιο του μέσου NextGenerationEU και σχεδιάζει να εκδώσει έως και το 30 % της χρηματοδότησης του NextGenerationEU ως πράσινα ομόλογα, επιβεβαιώνοντας τη δέσμευση της ΕΕ για βιώσιμη χρηματοδότηση. Το πλαίσιο είναι προσανατολισμένο στα πρότυπα της αγοράς και παρέχει αξιόπιστα πράσινα ομόλογα στους επενδυτές. Όλα τα μέτρα που περιλαμβάνονται στα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας πρέπει να σέβονται την αρχή της μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης σε άλλους περιβαλλοντικούς στόχους. Για να επιτευχθεί αυτό το αποτέλεσμα, τα κράτη μέλη συμφώνησαν στο πλαίσιο των συμβάσεων χρηματοδότησης και των δανειακών συμβάσεων που υπογράφηκαν στο πλαίσιο της υλοποίησης του ΜΑΑ, να υποβάλλουν τακτικά στοιχεία σχετικά τις δαπάνες τους για επενδύσεις που συμβάλλουν στους στόχους της κλιματικής αλλαγής. Η Επιτροπή άντλησε 14,5 δισ. EUR μέσω της πρώτης της, στα χρονικά, έκδοσης πράσινων ομολόγων που πραγματοποιήθηκε στις 12 Οκτωβρίου 2021.

3. Τι πραγματικά περιέχουν τα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας;

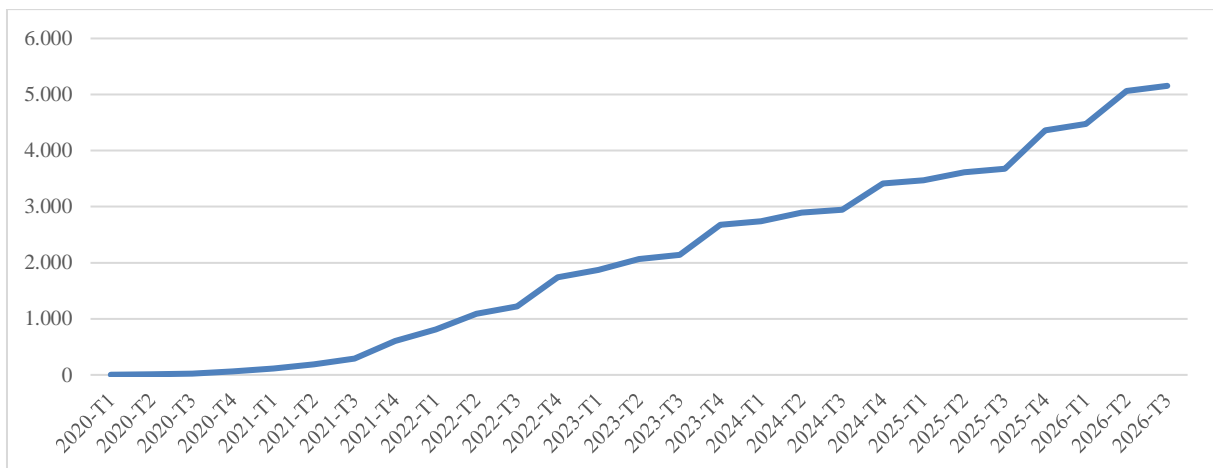
3.1. Τα ΣΑΑ που υποβλήθηκαν - εισαγωγική επισκόπηση

Γενική επισκόπηση

Μέχρι σήμερα, τα 22 ΣΑΑ που εγκρίθηκαν από το Συμβούλιο αντιστοιχούν σε συνολική χρηματοδότηση 291 δισ. EUR με τη μορφή μη επιστρεπτέας χρηματοδότησης και 154 δισ. EUR με τη μορφή δανείων. Έξι κράτη μέλη έχουν εγκεκριμένο σχέδιο που περιλαμβάνει δάνειο (Κύπρος, Ελλάδα, Ιταλία, Πορτογαλία, Ρουμανία, Σλοβενία).

Τα 22 αυτά ΣΑΑ περιλαμβάνουν κατά το ένα τρίτο περίπου μεταρρυθμίσεις και κατά τα δύο τρίτα επενδύσεις, και συνολικά 5 155 ορόσημα και στόχους που πρέπει να εκπληρωθούν έως το 2026.

Διάγραμμα 2: Εκτιμώμενο χρονοδιάγραμμα για την ολοκλήρωση των ορόσημων και των στόχων

Συμβολή στους έξι πυλώνες: μεθοδολογική εισαγωγή

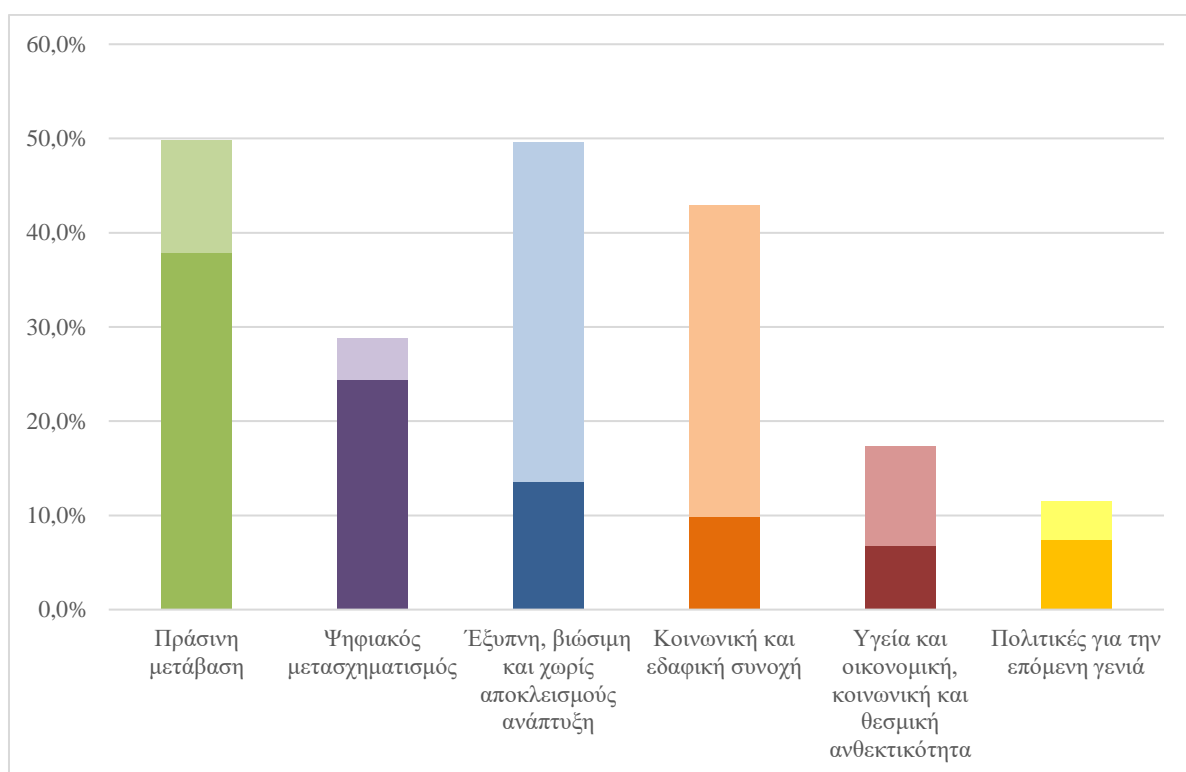
Σύμφωνα με το άρθρο 3 του κανονισμού ΜΑΑ, οι μεταρρυθμίσεις και οι επενδύσεις που περιλαμβάνονται στα ΣΑΑ θα πρέπει να συμβάλλουν στους έξι πυλώνες πολιτικής¹⁷ που καθορίζουν το πεδίο εφαρμογής του μηχανισμού, λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη τις ιδιαίτερες συνθήκες και προκλήσεις του εκάστοτε κράτους μέλους.

Η Επιτροπή ανέπτυξε μεθοδολογία για την υποβολή εκθέσεων σχετικά με τη συμβολή κάθε σχεδίου στους έξι πυλώνες του μηχανισμού, στο πλαίσιο της οποίας κάθε (επιμέρους) μέτρο σημάνθηκε ως εμπίπτον σε έναν πρωταρχικό και έναν δευτερεύοντα τομέα πολιτικής

¹⁷ Οι έξι πυλώνες είναι: i) πράσινη μετάβαση, ii) ψηφιακός μετασχηματισμός, iii) έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη, με οικονομική συνοχή, απασχόληση, παραγωγικότητα, ανταγωνιστικότητα, έρευνα, ανάπτυξη και καινοτομία, και μια εύρυθμα λειτουργούσα εσωτερική αγορά με ισχυρές μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ), iv) κοινωνική και εδαφική συνοχή, v) υγεία και οικονομική, κοινωνική και θεσμική ανθεκτικότητα, με σκοπό, μεταξύ άλλων, την αύξηση της ετοιμότητας για την αντιμετώπιση κρίσεων και της ικανότητας αντίδρασης σε κρίσεις, και vi) πολιτικές για την επόμενη γενιά, τα παιδιά και τους νέους, όπως η εκπαίδευση και οι δεξιότητες.

(σύμφωνα με τον κατάλογο τομέων πολιτικής που κατάρτισε η Επιτροπή¹⁸) οι οποίοι συνδέονται με έναν από τους έξι πυλώνες, δεδομένου ότι μια μεταρρύθμιση ή επένδυση μπορεί να σχετίζεται με πολλούς πυλώνες. Στο μέτρο του δυνατού, και όπως περιγράφεται παρακάτω, η υποβολή εκθέσεων σχετικά με τους πυλώνες είναι συνεπής με άλλες διαδικασίες σήμανσης (δαπάνες για το κλίμα, δαπάνες για την ψηφιακή μετάβαση, κοινωνικές δαπάνες). Δεδομένου ότι, με τον τρόπο αυτό, κάθε μέτρο συμβάλλει σε δύο από τους έξι πυλώνες πολιτικής, η συνολική εκτιμώμενη συμβολή σε όλους τους πυλώνες που παρατίθενται στο διάγραμμα 2 ανέρχεται στο 200 % των κονδυλίων του ΜΑΑ που κατανέμονται στα κράτη μέλη.

Διάγραμμα 3: Ποσοστό των κονδυλίων του ΜΑΑ που συμβάλλουν σε κάθε πυλώνα πολιτικής

Υπόμνημα: Τα πιο σκούρα τμήματα των στηλών αντιπροσωπεύουν τα μέτρα εκείνα που έχουν σημανθεί και αντιστοιχιστεί στον πυλώνα ως πρωταρχικός τομέας πολιτικής, ενώ τα πιο ανοιχτόχρωμα τμήματα αντιπροσωπεύουν μέτρα που έχουν σημανθεί ως δευτερευόν τομέας πολιτικής.

Επιπλέον, η Επιτροπή θέσπισε μεθοδολογία για την υποβολή εκθέσεων σχετικά με τις κοινωνικές δαπάνες με τον κατ' εξουσιοδότηση κανονισμό 2021/2105 (βλ. ενότητα 1). Οι μεταρρυθμίσεις και οι επενδύσεις με κοινωνική διάσταση συνδέονται με έναν από τους εννέα τομείς κοινωνικής πολιτικής, καθένας από τους οποίους συνδέεται με μία από τις τέσσερις κοινωνικές κατηγορίες (δηλαδή, απασχόληση και δεξιότητες, εκπαίδευση και παιδική μέριμνα, υγεία και μακροχρόνια περίθαλψη, και κοινωνικές πολιτικές), όπως ορίζονται στο

¹⁸ Για περισσότερες πληροφορίες, βλ. τον πίνακα αποτελεσμάτων για την ανάκαμψη και την ανθεκτικότητα που είναι διαθέσιμος στη διεύθυνση: https://ec.europa.eu/economy_finance/recovery-and-resilience-scoreboard/index.html.

παράρτημα του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού. Τα παραπάνω συμπληρώνονται με την επισήμανση των μέτρων που περιλαμβάνονται στα εγκεκριμένα σχέδια και εστιάζουν στα παιδιά και τους νέους ή στην ισότητα των φύλων. Ωστόσο, προκειμένου να διατηρηθεί η συνέπεια σε όλους τους τομείς πολιτικής που υποστηρίζονται από ΣΑΑ (πέρα από τους κοινωνικούς), η παρούσα έκθεση παρουσιάζει μέτρα και δαπάνες σύμφωνα με τη μεθοδολογία των πυλώνων.

Ο κανονισμός ΜΑΑ προέβλεπε επίσης ότι κάθε κράτος μέλος οφείλει να αφιερώσει τουλάχιστον το 37 % των συνολικών πιστώσεων του οικείου σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας σε μέτρα που συμβάλλουν σε στόχους για το κλίμα και τουλάχιστον το 20 % των συνολικών πιστώσεων σε στόχους για την ψηφιακή μετάβαση. Τα ΣΑΑ προσδιορίζουν και αιτιολογούν σε ποιον βαθμό κάθε μέτρο συμβάλλει πλήρως (100 %), εν μέρει (40 %) ή δεν έχει καμία επίδραση (0 %) στους στόχους για το κλίμα και/ή την ψηφιακή μετάβαση. Η συμβολή στους στόχους για το κλίμα και την ψηφιακή μετάβαση υπολογίζεται χρησιμοποιώντας τα παραρτήματα VI (παρακολούθηση των κλιματικών στόχων) και VII (ψηφιακή σήμανση) του κανονισμού ΜΑΑ, αντίστοιχα, στα οποία παρατίθεται το εκάστοτε «πεδίο παρέμβασης» συνοδευόμενο από συντελεστή για τον υπολογισμό της στήριξης για την επίτευξη των στόχων για το κλίμα ή για την ψηφιακή μετάβαση (0 %, 40 % ή 100 %). Κάθε μέτρο των ΣΑΑ έχει σημειωθεί σύμφωνα με τα εν λόγω πεδία παρέμβασης. Ο συνδυασμός των συντελεστών με τις εκτιμήσεις κόστους κάθε μέτρου καθιστά δυνατό τον υπολογισμό του βαθμού στον οποίο τα σχέδια συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων για το κλίμα και την ψηφιακή μετάβαση.

3.2. Συμβολή του μηχανισμού στην πράσινη μετάβαση (πυλώνας 1)

Κλιματικός στόχος

Περίπου το 40 % των συνολικών πιστώσεων των σχεδίων σχετίζεται με μέτρα στήριξης των στόχων για το κλίμα, ορισμένα ΣΑΑ μάλιστα υπερβαίνουν σε σημαντικό βαθμό τον κλιματικό στόχο του 37 % που ορίζεται στον κανονισμό (βλ. διάγραμμα 4). Η συνολική δαπάνη για το κλίμα στα 22 σχέδια που εγκρίθηκαν ανέρχεται σε 177,4 δισ. EUR. Επιπλέον, τα σχέδια περιλαμβάνουν 16,3 δισ. EUR πρόσθετων περιβαλλοντικών δαπανών¹⁹, με αποτέλεσμα το συνολικό ποσό των δαπανών με σήμανση ότι συμβάλλουν είτε σε κλιματικούς είτε σε περιβαλλοντικούς στόχους να ανέρχεται σε 193,7 δισ. EUR²⁰ (ή 43,5 % των συνολικών πιστώσεων), όπως υπολογίζεται σύμφωνα με τη μεθοδολογία για την παρακολούθηση των κλιματικών στόχων.

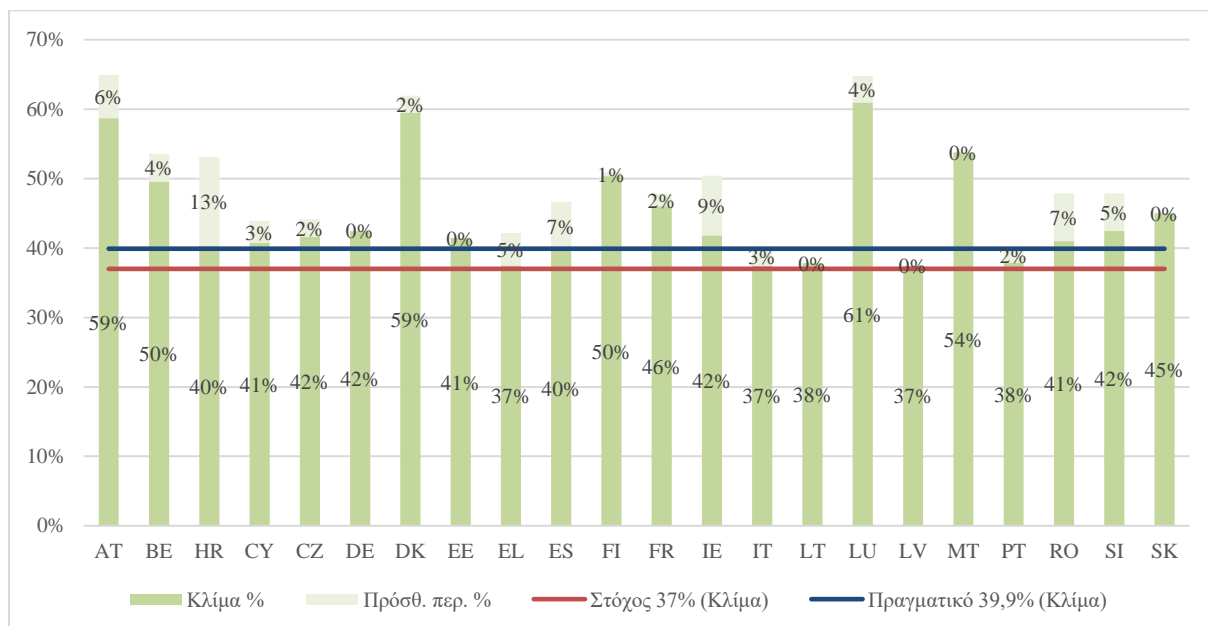
---

¹⁹ Περιλαμβάνονται επενδύσεις με συντελεστή περιβαλλοντικής παρακολούθησης 40 ή 100 % σύμφωνα με το παράρτημα VI του κανονισμού ΜΑΑ και οι οποίες δεν συμπεριλαμβάνονται ήδη στη συμβολή στους στόχους για το κλίμα.

²⁰ Το ποσό αυτό είναι χαμηλότερο από τη συνολική δαπάνη που κατανέμεται στον πυλώνα «Πράσινη μετάβαση», επειδή ο τελευταίος περιλαμβάνει όλες τις δαπάνες που σχετίζονται με την επένδυση και όχι μόνο τις δαπάνες με σήμανση (για παράδειγμα, επένδυση που έχει συντελεστή κλίματος 40 %, συνήθως συμπεριλαμβάνεται, με το 100 % των δαπανών της, στον πυλώνα της πράσινης μετάβασης).

Διάγραμμα 4: Κλιματική και πρόσθετη περιβαλλοντική σήμανση ανά κράτος μέλος

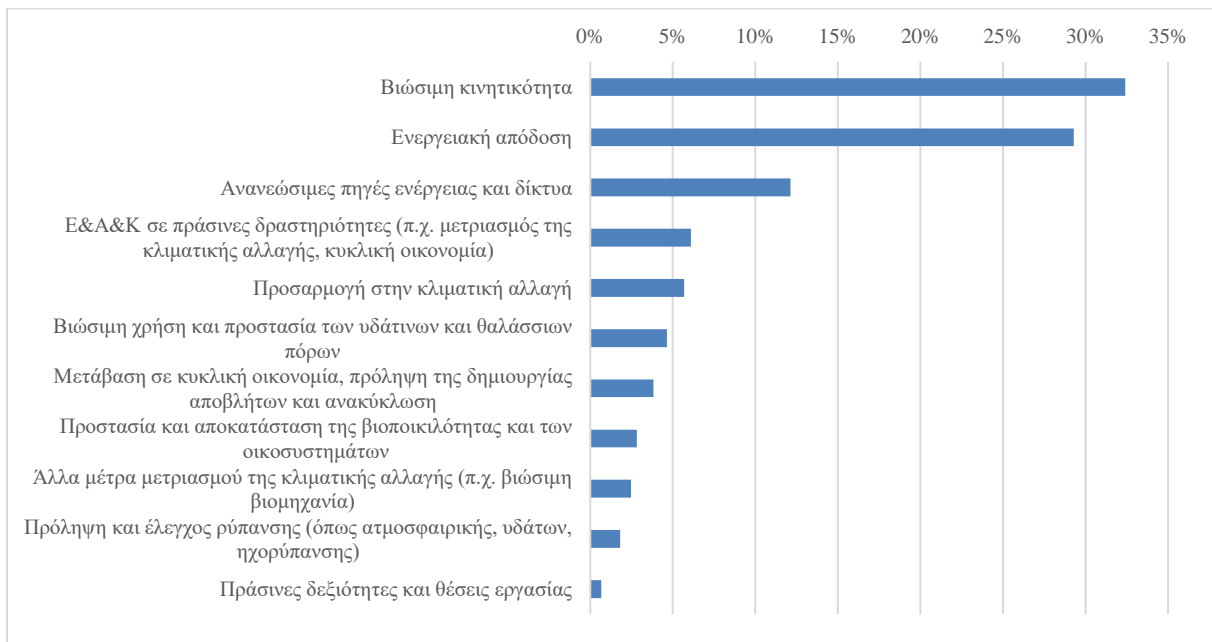

Συνολικές δαπάνες για την πράσινη μετάβαση σε όλα τα ΣΑΑ

Ο ΜΑΑ θα βοηθήσει στην επίτευξη των στόχων της ΕΕ για μείωση των καθαρών εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου κατά τουλάχιστον 55 % έως το 2030 και για την επίτευξη κλιματικής ουδετερότητας έως το 2050. Παράλληλα με τη συμβολή στην επίτευξη των φιλόδοξων στόχων για το κλίμα, τα μέτρα που υποστηρίζονται από τον ΜΑΑ θα διασφαλίσουν επίσης την πρόοδο προς την επίτευξη άλλων περιβαλλοντικών στόχων, όπως η μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης, η προώθηση της κυκλικής οικονομίας ή η αποκατάσταση και προστασία της βιοποικιλότητας, η προώθηση της ενεργειακής απόδοσης και η μεγαλύτερη διείσδυση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Με βάση τη μεθοδολογία υποβολής εκθέσεων για τους πυλώνες, οι συνολικές δαπάνες που κατανομούνται στον πυλώνα της πράσινης μετάβασης ανέρχονται κατ' εκτίμηση σε 224,1 δισ. EUR (ποσό που ισοδυναμεί με το 50 % των συνολικών δαπανών που περιλαμβάνονται στα 22 σχέδια).

Υπό το πρίσμα της προσέγγισης των έξι πυλώνων, το συνολικό ποσό των δαπανών στο πλαίσιο του πράσινου πυλώνα μπορεί να αναλυθεί σε 11 τομείς πολιτικής, όπως φαίνεται στο διάγραμμα 5 παρακάτω. Συνολικά, τα μέτρα που περιλαμβάνονται στα ΣΑΑ αφορούν ευρύ φάσμα τομέων, όπως, ενδεικτικά, τη βιώσιμη κινητικότητα, την ενεργειακή απόδοση, τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και τα δίκτυα, αλλά και τη βιοποικιλότητα, την κυκλική οικονομία, τις πράσινες δεξιότητες και θέσεις εργασίας και την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή.

Διάγραμμα 5: Ανάλυση των δαπανών για τη στήριξη της πράσινης μετάβασης (πυλώνας 1)

Στο διάγραμμα αυτό αναλύεται η εκτιμώμενη συμβολή στον πυλώνα πολιτικής σύμφωνα με τον κατάλογο τομέων πολιτικής που κατάρτισε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Το ποσοστό αντιστοιχεί στις συνολικές δαπάνες που έχουν σημανθεί ως επιίπτουσες στον κάθε τομέα πολιτικής, ως μερίδιο του πυλώνα της πράσινης μετάβασης.

Βιώσιμη κινητικότητα

Η βιώσιμη κινητικότητα αντιπροσωπεύει το 32 % των συνολικών δαπανών στο πλαίσιο του πυλώνα της πράσινης μετάβασης (συνολικό κόστος 71,3 δις. EUR). Πραγματοποιούνται μεγάλες επενδύσεις για την αναβάθμιση και επέκταση της σιδηροδρομικής υποδομής, ιδίως στο διευρωπαϊκό δίκτυο (ΔΕΔ-Μ), καθώς και για την αγορά σύγχρονου σιδηροδρομικού τροχαίου υλικού. Οι επενδύσεις αυτές αποτελούν καθοριστικό παράγοντα για τη στροφή των μεταφορών προς έναν φιλικό προς το περιβάλλον τρόπο μεταφοράς και υποστηρίζουν τόσο τις μεταφορές επιβατών όσο και εμπορευμάτων. Περιλαμβάνεται, επίσης, μικρότερος αριθμός μέτρων υπέρ της ενίσχυσης του οικολογικού προσανατολισμού των τομέων των πλωτών και αεροπορικών μεταφορών, με επενδύσεις για την ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής διάστασης στους λιμένες, για παράδειγμα με την εγκατάσταση από ξηράς παροχής ηλεκτρικής ενέργειας, αλλά και στα αεροδρόμια, με τον εξηλεκτρισμό των συστημάτων επίγειας εξυπηρέτησης.

Το ΣΑΑ της Ιταλίας περιλαμβάνει την ανάπτυξη του Ευρωπαϊκού Συστήματος Διαχείρισης της Σιδηροδρομικής Κυκλοφορίας (ERTMS) σε τμήμα 3 400 χιλιομέτρων. Η ανάπτυξη του ERTMS θα επιτρέψει απρόσκοπτες διασυνοριακές σιδηροδρομικές μεταφορές εμπορευμάτων και επιβατών. Οι επενδύσεις στο ERTMS συμβάλλουν τόσο στην πράσινη όσο και στην ψηφιακή μετάβαση.

Σημαντικές επενδύσεις αποσκοπούν επίσης στη βελτίωση της βιωσιμότητας των οδικών μεταφορών, μεταξύ άλλων μέσω της στήριξης της ανάπτυξης υποδομών και οχημάτων εναλλακτικών καυσίμων, αλλά και πράσινων δημόσιων μεταφορών. Ορισμένες από τις επενδύσεις αυτές επικεντρώνονται στο να βοηθούν τους καταναλωτές να αγοράζουν οχήματα

μηδενικών εκπομπών, μέσω οικονομικών κινήτρων προς ελάφρυνση του υψηλού εμπροσθοβαρούς κόστους αγοράς ηλεκτρικών οχημάτων.

Το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Γερμανίας θα βοηθήσει τους πολίτες να στραφούν στα καθαρά ηλεκτρικά οχήματα, μέσω της παροχής χρηματοδοτικής στήριξης για την αγορά 560 000 οχημάτων απαλλαγμένων από τον άνθρακα. Το μέτρο θα μειώσει τις τιμές αγοράς ηλεκτρικών οχημάτων και θα τονώσει την αγορά. Συμπληρώνεται από άλλα μέτρα, όπως η χρηματοδότηση της εγκατάστασης 50 000 δημοσίως προσβάσιμων σημείων επαναφόρτισης και 400 000 ακόμη σημείων επαναφόρτισης σε ιδιωτικές κατοικίες.

Οι μεταρρυθμίσεις στον τομέα των μεταφορών αποτελούν σημαντικό τμήμα των περισσότερων ΣΑΑ. Αφορούν το συνολικό κανονιστικό πλαίσιο και περιλαμβάνουν στρατηγικές για τη στήριξη της βιώσιμης αστικής κινητικότητας και των συλλογικών μεταφορών, καθώς και μέτρα που στηρίζουν την ανάπτυξη υποδομών φόρτισης ή την προμήθεια καθαρών οχημάτων. Τα σχέδια περιλαμβάνουν επίσης μεταρρυθμίσεις που εισάγουν τον ανταγωνισμό στις λιμενικές υπηρεσίες και μεταρρυθμίζουν τον τομέα της ναυτιλίας και της εσωτερικής ναυσιπλοΐας.

Το ΣΑΑ της Ρουμανίας περιλαμβάνει βασικές κανονιστικές αλλαγές για την παροχή κινήτρων για οδικές μεταφορές με μηδενικές εκπομπές, κίνητρα για οχήματα μηδενικών εκπομπών και χαμηλών εκπομπών, προγράμματα απόσυρσης για την αντικατάσταση των πλέον ρυπογόνων οχημάτων, βελτιώσεις στη διακυβέρνηση και την αποδοτικότητα των κρατικών επιχειρήσεων στους τομείς των μεταφορών, αυστηρότερους κανόνες και μέτρα επιβολής στον τομέα της οδικής ασφάλειας και κίνητρα για βιώσιμες αστικές μεταφορές. Περιλαμβάνει επίσης σημαντικές επενδύσεις σε νέο τροχαίο υλικό μηδενικών εκπομπών και αναβαθμισμένο σιδηροδρομικό υλικό, για τον εκσυγχρονισμό και την ανανέωση της σιδηροδρομικής υποδομής, ιδίως κατά μήκος των διαδρόμων ΔΕΔ-Μ, για τη βελτίωση της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας των οδικών υποδομών σε συγκεκριμένα τμήματα του κεντρικού δικτύου ΔΕΔ-Μ, βελτιώσεις στην οδική ασφάλεια, και τμήματα του υπόγειου δικτύου μεταφορών στους δήμους Βουκουρεστίου και Cluj-Napoc.

Ενεργειακή απόδοση

Η ενεργειακή απόδοση αντιπροσωπεύει το 29 % των συνολικών δαπανών στο πλαίσιο του πυλώνα της πράσινης μετάβασης (συνολικό κόστος 64,4 δισ. EUR). Η πλειονότητα των επενδύσεων σε αυτόν τον τομέα αφορά την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων κατοικιών (συνολικό κόστος 28,4 δισ. EUR), με στόχο συνήθως τη μείωση της πρωτογενούς ενεργειακής ζήτησης κατά 30 % ή περισσότερο. Ορισμένες από τις εν λόγω σχετικές επενδύσεις περιλαμβάνουν επίσης μέτρα που αποσκοπούν στην αντιμετώπιση της ενεργειακής φτώχειας, στοχεύοντας σε ευάλωτες ομάδες για τις οποίες το σημαντικό εμπροσθοβαρές κόστος καθιστά σχεδόν αδύνατη την επένδυση στην ενεργειακή απόδοση των σπιτιών τους. Οι ανακαινίσεις δημόσιων κτιρίων, όπως σχολείων, αθλητικών κέντρων και ιστορικών κτιρίων, κατέχουν σημαντική θέση στην πλειονότητα των σχεδίων (συνολικό κόστος 20,2 δισ. EUR). Τέλος, υπάρχουν και επενδύσεις για την κατασκευή νέων δημόσιων και ιδιωτικών κτιρίων υψηλής ενεργειακής απόδοσης. Πέρα από τα κτίρια, οι επενδύσεις

στην ενεργειακή απόδοση σε άλλους τομείς θα συμβάλλουν στην απαλλαγή των διεργασιών παραγωγής από τον άνθρακα σε ΜΜΕ, μεγαλύτερες επιχειρήσεις και συστήματα τηλεθέρμανσης, π.χ. με την προώθηση της ενσωμάτωσης καθαρότερων και ενεργειακά αποδοτικότερων τεχνολογιών στις διαδικασίες παραγωγής και στην παραγωγή κεντρικής θέρμανσης, με συνολικό κόστος 6,5 δισ. EUR.

Η Ισπανία θα στηρίξει περισσότερες από 500 000 δράσεις ενεργειακής ανακαίνισης κατοικιών έως το 2026. Οι εν λόγω ενεργειακές ανακαινίσεις θα επιτύχουν κατά μέσο όρο μείωση της πρωτογενούς ενεργειακής ζήτησης κατά τουλάχιστον 30 %. Οι επενδύσεις συμπληρώνονται από μια συνεκτική δέσμη μεταρρυθμίσεων όπως, μεταξύ άλλων, φορολογικά κίνητρα και υπηρεσίες ανακαίνισης «μίας στάσης» προς διευκόλυνση των ανακαινίσεων.

Το ΣΑΑ του Βελγίου θα δώσει ώθηση στις ανακαινίσεις κτιρίων για ενεργειακή απόδοση με συνολική στήριξη ύψους άνω του 1 δισ. EUR. Το κύμα ανακαινίσεων θα αφορά περισσότερες από 200 000 μονάδες ιδιωτικών και κοινωνικών κατοικιών και θα καλύπτει περισσότερα από ένα εκατομμύριο τετραγωνικά μέτρα δημόσιων κτιρίων. Το Βέλγιο καλείται να καλύψει σημαντικές ανάγκες ανακαίνισης για την επίτευξη των κλιματικών στόχων. Οι ανακαινίσεις ιδιωτικών και κοινωνικών κατοικιών για ενεργειακή απόδοση θα συμβάλλουν επίσης στην αντιμετώπιση της ενεργειακής φτώχειας.

Τα ΣΑΑ περιλαμβάνουν διάφορες μεταρρυθμίσεις για την ενθάρρυνση της ανακαίνισης κτιρίων σε όλους τους τομείς: ιδιωτικά και δημόσια κτίρια, κατοικίες και εταιρείες. Οι μεταρρυθμίσεις έχουν στόχο να καταστήσουν τη χρηματοδοτική στήριξη που διατίθεται για τις ανακαινίσεις αφενός πιο αποδοτική (π.χ. υπηρεσίες μίας στάσης) και αφετέρου φιλικότερη προς το περιβάλλον. Ειδικότερα, περιλαμβάνουν προϋποθέσεις για την αντικατάσταση απαρχαιωμένων συστημάτων θέρμανσης και ενθαρρύνουν την αντικατάστασή τους από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας ή από τηλεθέρμανση.

Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και δίκτυα

Εν γένει, οι συνολικές εκτιμώμενες δαπάνες για καθαρή ενέργεια —ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και δίκτυα— αντιπροσωπεύουν το 12 % των συνολικών δαπανών στο πλαίσιο του πυλώνα της πράσινης μετάβασης (συνολικό κόστος 26,7 δισ. EUR)²¹. Περίπου τα δύο τρίτα της συνολικής επένδυσης σε αυτόν τον τομέα θα δαπανηθούν σε τεχνολογίες ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, με το υπόλοιπο ποσό να διατίθεται σε επενδύσεις σε ενεργειακά δίκτυα και υποδομές (όπως η ανάπτυξη αποθήκευσης ενέργειας και τα έξυπνα δίκτυα). Τα μέτρα επικεντρώνονται στην κατασκευή υπεράκτιων ή χερσαίων πάρκων αιολικής ενέργειας (και συναφών υποδομών, όπως ενεργειακά νησιά), φωτοβολταϊκών πάνελ,

²¹ Περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με αυτόν τον τομέα πολιτικής διατίθενται στο δελτίο για την καθαρή ενέργεια που δημοσιεύεται στον [πίνακα αποτελεσμάτων για την ανάκαμψη και την ανθεκτικότητα](#).

αλλά και στην κατασκευή βιομηχανικών χώρων που χρησιμοποιούν ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.

Το σχέδιο της Λιθουανίας θα στηρίζει ιδιωτικές επιχειρήσεις, αγρότες και κοινότητες ανανεώσιμων πηγών ενέργειας για την αγορά και εγκατάσταση χερσαίων σταθμών ηλιακής και αιολικής ενέργειας και αποθήκευσης, καθώς και εγκαταστάσεων αποθήκευσης. Προβλέπονται επίσης προγράμματα ανανεώσιμων πηγών ενέργειας με βάση τη βιομάζα, καθώς και εγκαταστάσεις βιοκαυσίμων και βιομεθανίου.

15 ΣΑΑ περιλαμβάνουν μέτρα αφιερωμένα, εν μέρει ή αποκλειστικά, στο υδρογόνο, το οποίο αναμένεται να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο για την επίτευξη κλιματικής ουδετερότητας μακροπρόθεσμα. Σε αυτό το πλαίσιο, τα ΣΑΑ των κρατών μελών θα συμβάλουν κατά τουλάχιστον 9,3 δισ. EUR στην κλιμάκωση των επενδύσεων σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και υδρογόνο με χαμηλές εκπομπές άνθρακα (συμπεριλαμβανομένης της χρήσης ηλεκτρικής ενέργειας από το δίκτυο, το οποίο θα πρέπει παράλληλα να είναι απαλλαγμένο από τον άνθρακα). Πολλές επενδύσεις στα ΣΑΑ αφορούν ολόκληρη την αλυσίδα αξίας του υδρογόνου —από την παραγωγή έως τη μεταφορά, την αποθήκευση και, τέλος, την τελική χρήση σε βιομηχανικούς τομείς και μεταφορές όπου είναι δύσκολο να μειωθεί.

Τα ΣΑΑ περιλαμβάνουν επίσης μεταρρυθμίσεις του πλαισίου πολιτικής προς στήριξη των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, όπως η θέσπιση νέων ή η παράταση υφιστάμενων προγραμμάτων στήριξης ή η απλούστευση διοικητικών διαδικασιών, όπως η αδειοδότηση ή ο χωροταξικός σχεδιασμός με γνώμονα τη διευκόλυνση της ανάπτυξης. Οι μεταρρυθμίσεις που περιλαμβάνονται στα ΣΑΑ αποσκοπούν γενικά στη δημιουργία ενός σταθερού ρυθμιστικού περιβάλλοντος και των κατάλληλων συνεργειών μεταξύ δημόσιων και ιδιωτικών επενδύσεων.

Τα ΣΑΑ περιλαμβάνουν επίσης ειδικές μεταρρυθμίσεις για τον εξορθολογισμό της αποτελεσματικής λειτουργίας των αγορών ηλεκτρικής ενέργειας και την ανάπτυξη νέων σταθμών ανανεώσιμων πηγών ενέργειας με σκοπό την επίτευξη των στόχων που ορίζονται στα εθνικά σχέδια για την ενέργεια και το κλίμα (ΕΣΕΚ). Οι μεταρρυθμίσεις που περιλαμβάνονται στα ΣΑΑ θα επιταχύνουν την ανάπτυξη νέων μονάδων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας για την επίτευξη των στόχων που ορίζονται στο ΕΣΕΚ, ιδίως μέσω της διευκόλυνσης της αδειοδότησης έργων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και των ενισχυμένων μηχανισμών χρηματοδοτικής στήριξης. Τα ΣΑΑ περιλαμβάνουν επίσης ειδικές μεταρρυθμίσεις για τον εξορθολογισμό της αποτελεσματικής λειτουργίας των αγορών ηλεκτρικής ενέργειας, ιδίως για τη διευκόλυνση της ανάπτυξης ενός πιο ευέλικτου ενεργειακού συστήματος. Αυτό είναι απαραίτητο για την υποστήριξη του αναμενόμενου υψηλού μεριδίου των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Σε πολλά ΣΑΑ περιλαμβάνονται μεταρρυθμίσεις της νομοθεσίας για την αγορά ηλεκτρικής ενέργειας προκειμένου να καταστεί δυνατή, ιδίως, η ανάπτυξη δικτύων, η αποθήκευση ενέργειας και η ανταπόκριση στη ζήτηση με στόχο την ενίσχυση της αξιοπιστίας του συστήματος. Οι μεταρρυθμίσεις θα βελτιώσουν επίσης τον ανταγωνισμό στην αγορά και θα συμβάλουν στη δημιουργία σταθερού ρυθμιστικού περιβάλλοντος. Τελικά, οι μεταρρυθμίσεις αυτές θα συμβάλουν σε μια

πιο αξιόπιστη και αυτάρκη αγορά ενέργειας στην Ευρώπη, ικανή να αντιμετωπίσει την αυξανόμενη ενεργειακή ζήτηση.

Η Ρουμανία, για να υποστηρίξει και να διευκολύνει την ανάπτυξη ανανεώσιμου υδρογόνου, θα τροποποιήσει το υφιστάμενο νομοθετικό και κανονιστικό πλαίσιο με έμφαση στους τομείς των μεταφορών και της ενέργειας (φυσικού αερίου και ηλεκτρικής ενέργειας). Η μεταρρύθμιση προβλέπει τη θέσπιση εθνικής στρατηγικής και σχεδίου δράσης για το υδρογόνο, θα άρει όλα τα νομοθετικά και διοικητικά εμπόδια για την ανάπτυξη της τεχνολογίας υδρογόνου από ανανεώσιμες πηγές και θα συμβάλει στην επίτευξη των μελλοντικών εθνικών και ευρωπαϊκών στόχων για την παραγωγή, την αποθήκευση, τη μεταφορά και τη χρήση υδρογόνου από ανανεώσιμες πηγές έως το 2030.

Βιοποικιλότητα, κυκλική οικονομία, βιώσιμη διαχείριση των υδάτων και πρόληψη και έλεγχος της ρύπανσης

Τα ΣΑΑ περιλαμβάνουν μέτρα σχετικά με τις περιβαλλοντικές πολιτικές, κυρίως σε τέσσερις τομείς: τη βιοποικιλότητα και τα οικοσυστήματα· την κυκλική οικονομία, την πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων και την ανακύκλωση· τους υδάτινους και τους θαλάσσιους πόρους· και την πρόληψη και τον έλεγχο της ρύπανσης. Οι τέσσερις αυτές πολιτικές αντιπροσωπεύουν το 13 % των συνολικών δαπανών στο πλαίσιο του πυλώνα της πράσινης μετάβασης (συνολική δαπάνη 28,8 δισ. EUR).

Όσον αφορά τη βιοποικιλότητα, τα μέτρα στοχεύουν στη διατήρηση της χερσαίας και θαλάσσιας βιοποικιλότητας, την αποκατάσταση οικοσυστημάτων και πράσινων υποδομών, την οικολογική συνδεσιμότητα βάσει λύσεων που βασίζονται στη φύση, τη βιώσιμη διαχείριση των δασών, καθώς και την καταπολέμηση των χωροκατακτητικών ξένων ειδών.

Η Ιρλανδία θα στηρίξει για παράδειγμα την αποκατάσταση των τυρφώνων, μέτρο το οποίο έχει τη δυνατότητα να προαγάγει και να ενθαρρύνει την επιστροφή της χλωρίδας και πανίδας σε αυτές τις περιοχές. Στο σχέδιο της Ιρλανδίας υπολογίζεται ότι, σε χρονικό διάστημα 30 ετών, χάρη στην εφαρμογή των ενισχυμένων μέτρων αποκατάστασης, θα αποφευχθούν 3,3 εκατ. τόνοι εκπομπών CO₂.

Όσον αφορά την κυκλική οικονομία και τη διαχείριση αποβλήτων, τα ΣΑΑ περιλαμβάνουν επενδύσεις που σχετίζονται τόσο με βραχυπρόθεσμες δράσεις όσο και με δραστηριότητες E&A. Αναφέρονται ως παραδείγματα επενδύσεις που αποσκοπούν στην αύξηση της κυκλικότητας συγκεκριμένων τομέων, όπως τα πλαστικά, οι κατασκευές ή τα κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα, ενώ δραστηριότητες E&A στοχεύουν στην ανάπτυξη πιο μακροπρόθεσμων λύσεων για τη μείωση των πλαστικών απορριμμάτων και την προώθηση της βιοοικονομίας. Πολλές επενδύσεις και μεταρρυθμίσεις αποσκοπούν στη βελτίωση της διαχείρισης των αποβλήτων μέσω της μετασκευής των εγκαταστάσεων διαλογής και διαχείρισης αποβλήτων, δίδοντας ιδιαίτερη προσοχή στην επεξεργασία των βιολογικών αποβλήτων. Για παράδειγμα, πολλά κράτη μέλη έχουν δεσμευτεί να βελτιώσουν το εθνικό

νομοθετικό τους πλαίσιο για να προωθήσουν μια πιο κυκλική οικονομία φορολογώντας την υγειονομική ταφή ή την αποτέφρωση απορριμμάτων και προωθώντας την επαναχρησιμοποίηση ηλεκτρικού εξοπλισμού ή πλαστικών δοχείων τροφίμων.

Το Βέλγιο θα στηρίξει την ελαχιστοποίηση των ραδιενεργών αποβλήτων που παράγονται κατά τον παροπλισμό των βελγικών πυρηνικών σταθμών ηλεκτροπαραγωγής αξιοποιώντας τεχνικές απολύμανσης.

Η Ιταλία σκοπεύει να θεσπίσει εθνικό πρόγραμμα για την κυκλική οικονομία, αλλά και πρόγραμμα για τη διαχείριση αποβλήτων. Προκειμένου να υποστηρίξει και να δώσει κίνητρα στις πρακτικές ανακύκλωσης, η Ιταλία θα εισαγάγει ένα νέο ψηφιακό σύστημα ιχνηλασιμότητας αποβλήτων και θα συμπεριλάβει αναθεώρηση της περιβαλλοντικής φορολογίας ώστε να καταστήσει φθηνότερη την ανακύκλωση σε σύγκριση με την υγειονομική ταφή. Το σχέδιο προβλέπει επίσης τεχνική υποστήριξη στις τοπικές αρχές ώστε να τις συνδράμει στις προμήθειες στον τομέα της διαχείρισης αποβλήτων, σε θέματα όπως η εκπόνηση σχεδίων αποβλήτων ή η διαφάνεια των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων.

Όσον αφορά τη βιώσιμη χρήση και προστασία των υδάτινων πόρων, σημαντικό μέρος των μέτρων επικεντρώνεται στη διαχείριση των υδάτων, συμπεριλαμβανομένης της χρήσης συσκευών μέτρησης για την άντληση υδάτων, και με τον τρόπο αυτό συνδυάζονται τόσο κλιματικοί όσο και ψηφιακοί στόχοι. Άλλοι τύποι διαχείρισης υδάτων αφορούν μέτρα που αποσκοπούν στην παροχή ασφαλούς, καθαρού και άφθονου πόσιμου νερού, καθώς και στην επεξεργασία της συλλογής λυμάτων. Ορισμένα μέτρα σχετίζονται επίσης με τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας της άρδευσης. Τα μέτρα πρόληψης και ελέγχου της ρύπανσης σχετίζονται με την εφαρμογή ζωνών χαμηλών εκπομπών ή τη μείωση της ρύπανσης στους λιμένες.

Προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή

Τα μέτρα προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή στο πλαίσιο πράσινων δραστηριοτήτων αντιπροσωπεύουν το 6 % περίπου των συνολικών δαπανών στο πλαίσιο του πυλώνα της πράσινης μετάβασης (συνολική εκτιμώμενη δαπάνη 12,5 δις. EUR). Τα μέτρα που περιλαμβάνονται στα σχέδια αφορούν κυρίως τον μετριασμό των κινδύνων πλημμυρών, τη διαχείριση των δασών και την πρόληψη πυρκαγιών.

Με δεδομένο ότι η Κύπρος αποτελεί ιδιαίτερα ευάλωτη χώρα στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, προβλέπει προστατευτικά και προληπτικά μέτρα κατά των πλημμυρών και των δασικών πυρκαγιών. Περιλαμβάνεται σχέδιο δράσης για τη διαχείριση των υδάτινων πόρων με μέτρα προσαρμογής. Θα δημιουργηθεί αντιπλημμυρική υποδομή ή θα αναβαθμιστεί η υφιστάμενη με αντιπλημμυρικά μέτρα και μέτρα συλλογής των υδάτων. Συνολικά, στόχος είναι η βελτίωση της χρήσης των υδάτων και η ενίσχυση της ασφάλειας και της βιώσιμης λειτουργίας των υδάτινων υποδομών. Προβλέπονται επίσης μέτρα που σχετίζονται με την αύξηση της δυνατότητας ανταπόκρισης της χώρας στις δασικές πυρκαγιές με βάση την παράδοση οχημάτων και εξοπλισμού πυρόσβεσης, με τον φιλόδοξο στόχο να μειωθεί ο κίνδυνος δασικών πυρκαγιών και η εξάπλωσή τους και να ενισχυθεί η προστασία έναντι των

κινδύνων που αντιμετωπίζουν οι πολίτες, οι υποδομές και τα δάση από τα εν λόγω περιστατικά.

Η Ελλάδα προβλέπει ειδικό μέτρο για την προστασία επιλεγμένων τόπων και μνημείων πολιτιστικής κληρονομιάς μέσω της υλοποίησης στοχοθετημένων έργων και της κατασκευής προσαρμοσμένων υποδομών για την πρόληψη συγκεκριμένων κλιματικών κινδύνων και συναφών κινδύνων που σχετίζονται με την κλιματική αλλαγή.

Άλλες επενδύσεις που σχετίζονται με το κλίμα (E&A&K, πράσινες δεξιότητες και πράσινες θέσεις εργασίας και απαλλαγή της βιομηχανίας από τις ανθρακούχες εκπομπές)

Πολλά ΣΑΑ περιλαμβάνουν μέτρα για E&A&K στο πλαίσιο πράσινων δραστηριοτήτων, τα οποία αντιπροσωπεύουν το 6 % των συνολικών δαπανών στο πλαίσιο του πυλώνα της πράσινης μετάβασης (συνολική εκτιμώμενη δαπάνη 13,4 δισ. EUR) και σχετίζονται, για παράδειγμα, με την παραγωγή πράσινης ενέργειας υδρογόνου, τη δέσμευση και αποθήκευση άνθρακα, την κυκλική οικονομία, καθώς και με τον αεροδιαστημικό τομέα με έμφαση στις χαμηλές και μηδενικές εκπομπές.

Τα ΣΑΑ περιλαμβάνουν επίσης μεταρρυθμίσεις που σχετίζονται με τις πράσινες δεξιότητες και τις πράσινες θέσεις εργασίας (1,5 δισ. EUR). Καλύπτουν επενδύσεις που συμβάλλουν σε πρωτοβουλίες επανειδίκευσης και αναβάθμισης δεξιοτήτων, καθώς και μεταρρυθμίσεις για την ανάπτυξη και εφαρμογή νέων στοχευμένων ενεργών μέτρων πολιτικής για την απασχόληση για τις ανάγκες της πράσινης μετάβασης. Σε αυτά περιλαμβάνονται η στήριξη της απασχόλησης, οι εκπαιδευτικές πολιτικές και περαιτέρω ενεργές πολιτικές για την αγορά εργασίας.

Η Κροατία στοχεύει να θεσπίσει νέα πλαίσια για την τόνωση της απασχόλησης που συνδέεται με την πράσινη μετάβαση μέσω επιχορηγήσεων για πράσινες θέσεις πρακτικής άσκησης, καθώς και επιδοτήσεις για την απασχόληση και την αυτοαπασχόληση για πράσινες θέσεις εργασίας και θα θεσπίσει κουπόνια δεξιοτήτων για τους μακροχρόνια ανέργους και τους λιγότερο απασχολήσιμους που ανήκουν σε ευάλωτες ομάδες, με στόχο την παροχή, μεταξύ άλλων, πράσινων δεξιοτήτων.

Η Ισπανία στοχεύει να θεσπίσει σχέδιο δράσης κατά της ανεργίας των νέων, το οποίο θα εισαγάγει τρία καινοτόμα προγράμματα που έχουν ως στόχο τους νέους που αναζητούν εργασία, στα οποία περιλαμβάνονται η κατάρτιση στον χώρο εργασίας σε εργαστήρια δημόσιων σχολείων, μια πρώτη επαγγελματική εμπειρία στη δημόσια διοίκηση και επαγγελματικές ευκαιρίες για νέους ερευνητές.

Τα ΣΑΑ περιλαμβάνουν και άλλες επενδύσεις που αποσκοπούν στον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής (5,4 δισ. EUR), αλλά δεν εμπίπτουν στις κατηγορίες που αναφέρονται παραπάνω, όπως η εισαγωγή φόρων εκπομπών στη βιομηχανία, η θέση σε ισχύ ευρέων εθνικών σχεδίων δράσης για το κλίμα, ο σχεδιασμός ρυθμιστικών πλαισίων για τις αγορές υδρογόνου και CO₂ και η προώθηση της βιολογικής γεωργίας.

Αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης»

Η αρχή της μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης αποτελεί βασικό σχεδιαστικό χαρακτηριστικό του κανονισμού ΜΑΑ που διασφαλίζει ότι από τον ΜΑΑ θα προκύψουν φιλόδοξα σχέδια που συμβάλλουν στην πράσινη μετάβαση και τη βιώσιμη ανάκαμψη, αποφεύγοντας, παράλληλα, τον εγκλωβισμό σε μη βιώσιμες επενδύσεις και δραστηριότητες. Ο κανονισμός ΜΑΑ προβλέπει ότι κανένα μέτρο που περιλαμβάνεται σε ΣΑΑ δεν θα πρέπει να επιβαρύνει σημαντικά οποιονδήποτε από τους έξι περιβαλλοντικούς στόχους κατά την έννοια του άρθρου 17 του κανονισμού περί ταξινόμησης. Αυτοί οι έξι περιβαλλοντικοί στόχοι είναι οι εξής: ο μετριασμός της κλιματικής αλλαγής, η προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, η βιώσιμη χρήση και προστασία των υδάτινων και των θαλάσσιων πόρων, η μετάβαση σε μια κυκλική οικονομία, η πρόληψη και ο έλεγχος της ρύπανσης και η προστασία και αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και των οικοσυστημάτων.

Για κάθε μέτρο, το κράτος μέλος πραγματοποίησε και παρουσίασε στο σχέδιο λεπτομερή αυτοαξιολόγηση ως προς την αρχή της μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης με βάση την τεχνική καθοδήγηση σχετικά με την εφαρμογή της αρχής²² που δημοσίευσε η Επιτροπή προκειμένου να διασφαλιστεί ότι τα μέτρα στο πλαίσιο του σχεδίου δεν επιβαρύνουν σημαντικά κανέναν από τους έξι περιβαλλοντικούς στόχους. Η αυτοαξιολόγηση χρησίμευσε ως βάση για την αξιολόγηση των σχεδίων έναντι της αρχής της μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης από την Επιτροπή. Για πολλά μέτρα, η Επιτροπή διεξήγαγε εκτενείς συζητήσεις με τα κράτη μέλη προκειμένου να καθοριστεί και να αξιολογηθεί η συμμόρφωση με την αρχή της μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης πριν από την έγκριση των σχεδίων, αλλά και να προσδιοριστούν οι ειδικές προϋποθέσεις που απαιτούνται για τη διασφάλιση της τήρησης της αρχής της μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης.

Οι εκτελεστικές αποφάσεις του Συμβουλίου για την έγκριση των εθνικών ΣΑΑ περιλαμβάνουν λεπτομερή ορόσημα και στόχους για την επαλήθευση της υλοποίησης του σχεδίου. Οι εκταμιεύσεις στο πλαίσιο του μηχανισμού συνδέονται με την ικανοποιητική εκπλήρωση των συγκεκριμένων βημάτων υλοποίησης. Οι εκτελεστικές αποφάσεις του Συμβουλίου περιλαμβάνουν ειδικές διατάξεις περί της μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης στα ορόσημα και τους στόχους που αντιστοιχούν σε διάφορα μέτρα (π.χ. μέτρα στους τομείς των ενεργειακών ανακαινίσεων, της παραγωγής ενέργειας, της διαχείρισης των υδάτων, των μεταφορών, της στήριξης της απαλλαγής από τις ανθρακούχες εκπομπές, των οριζόντιων προγραμμάτων και των χρηματοδοτικών μέσων). Οι εν λόγω διατάξεις διασφαλίζουν ότι τα κράτη μέλη υποχρεούνται να παρέχουν τα στοιχεία που αποδεικνύουν τη συμμόρφωση με τις προϋποθέσεις της αρχής της μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης για ένα δεδομένο ορόσημο ή στόχο.

3.3. Συμβολή του μηχανισμού στον ψηφιακό μετασχηματισμό (πυλώνας 2)

Ψηφιακός στόχος

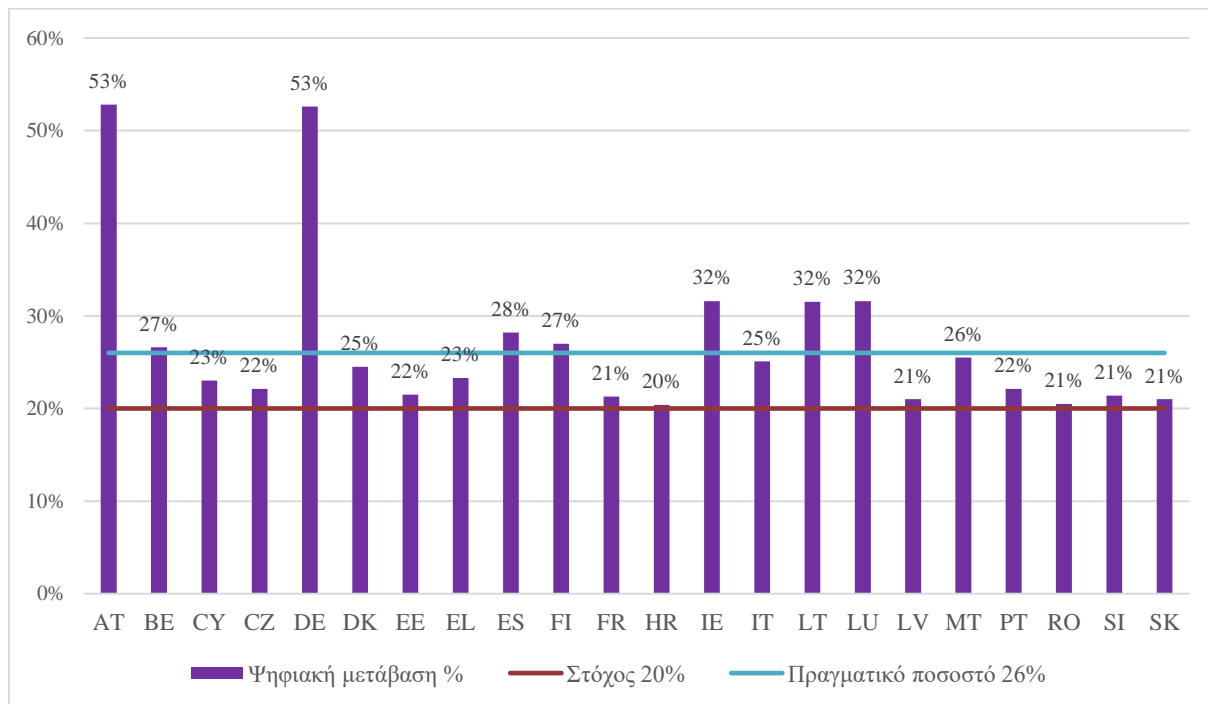
Ο κανονισμός ΜΑΑ προβλέπει ότι το 20 % τουλάχιστον των συνολικών πιστώσεων κάθε ΣΑΑ θα στηρίζουν στόχους για την ψηφιακή μετάβαση. Οι μεταρρυθμίσεις και οι

---

²² C(2021) 1054 final.

επενδύσεις που προτείνονται από τα κράτη μέλη έχουν υπερβεί τον στόχο του 20 %: η συνολική ψηφιακή δαπάνη στα εγκεκριμένα σχέδια ανέρχεται σε 117 δις. EUR, 26 % περίπου των συνολικών πιστώσεων των σχεδίων, όπως υπολογίζεται σύμφωνα με τη μεθοδολογία ψηφιακής σήμανσης²³.

Διάγραμμα 6: Συμβολή στην επίτευξη των στόχων για την ψηφιακή μετάβαση ως μερίδιο του ΣΑΑ

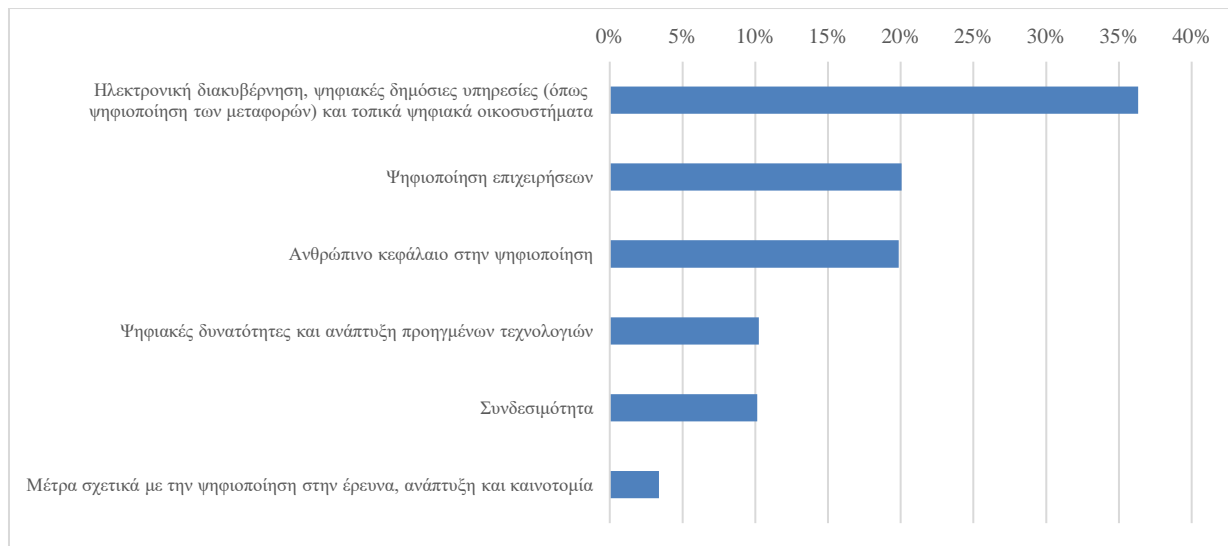
Ψηφιακός μετασχηματισμός

Τα ΣΑΑ περιλαμβάνουν σειρά μέτρων που στηρίζουν τον πυλώνα του ψηφιακού μετασχηματισμού, όπως η ανάπτυξη δικτύων πολύ υψηλής χωρητικότητας και 5G, η ανάπτυξη ψηφιακών δεξιοτήτων για τον γενικό πληθυσμό και το εργατικό δυναμικό, η ενσωμάτωση ψηφιακών τεχνολογιών στις διαδικασίες της δημόσιας διοίκησης, η υποστήριξη της ψηφιοποίησης των ΜΜΕ, καθώς και η E&A και η ανάπτυξη προηγμένων τεχνολογιών. Με βάση τη μεθοδολογία υποβολής εκθέσεων για τους πυλώνες, οι συνολικές δαπάνες που κατανέμονται στον πυλώνα του ψηφιακού μετασχηματισμού ανέρχονται σε σχεδόν 130 δις. EUR (29 % των συνολικών δαπανών που περιλαμβάνονται στα 22 σχέδια). Πάνω από το ένα τρίτο των ψηφιακών δαπανών διατίθεται για την ψηφιοποίηση των δημόσιων υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένης της ψηφιοποίησης των μεταφορών (36 %, 47 δις. EUR), και ακολουθούν τα μέτρα για τη στήριξη της ψηφιοποίησης των επιχειρήσεων (20 %,

²³ Τα ΣΑΑ έπρεπε να προσδιορίζουν και να αιτιολογούν σε ποιον βαθμό κάθε μέτρο συμβάλλει πλήρως (100 %), εν μέρει (40 %) ή δεν έχει καμία επίδραση (0 %) στους στόχους για την ψηφιακή μετάβαση με βάση το παράρτημα VII του κανονισμού ΜΑΑ. Ο συνδυασμός των συντελεστών με τις εκτιμήσεις κόστους κάθε μέτρου καθιστά δυνατό τον υπολογισμό του βαθμού στον οποίο τα σχέδια συμβάλλουν στην επίτευξη του ψηφιακού στόχου.

26 δισ. EUR) και του ανθρώπινου κεφαλαίου (20 %, 26 δισ. EUR), βλ. διάγραμμα 7 παρακάτω.

Διάγραμμα 7: Ανάλυση των δαπανών για τη στήριξη του ψηφιακού μετασχηματισμού (πυλώνας 2)

Στο διάγραμμα αυτό αναλύεται η εκτιμώμενη συμβολή στον πυλώνα πολιτικής σύμφωνα με τον κατάλογο τομέων πολιτικής που κατάρτισε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Το ποσοστό αντιστοιχεί στις συνολικές δαπάνες που έχουν σημανθεί ως επιίπτουσες στον κάθε τομέα πολιτικής, ως μερίδιο του πυλώνα του ψηφιακού μετασχηματισμού.

Ηλεκτρονική διακυβέρνηση και ψηφιακές δημόσιες υπηρεσίες

Τα μέτρα για τη στήριξη της ψηφιοποίησης των δημόσιων υπηρεσιών και της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης αντιπροσωπεύουν περισσότερο από το ένα τρίτο των ψηφιακών δαπανών που χρηματοδοτεί ο μηχανισμός για τα 22 εγκεκριμένα ΣΑΑ (47 δισ. EUR, ποσό που αντιστοιχεί στο 36 % του πυλώνα του ψηφιακού μετασχηματισμού). Με τα μέτρα αυτά επιδιώκεται ο εκσυγχρονισμός και η βελτίωση των διαδικασιών της δημόσιας διοίκησης προκειμένου να καταστούν πιο φιλικές προς τον χρήστη, προσανατολισμένες στον πολίτη και διαλειτουργικές και να ενισχυθεί η πρόσβαση και υιοθέτηση των ψηφιακών δημόσιων υπηρεσιών από τους ιδιώτες και τις επιχειρήσεις. Πολλά ΣΑΑ περιλαμβάνουν μεταρρυθμίσεις που αποσκοπούν στην καθιέρωση ή τη βελτίωση λύσεων ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, όπως η ανάπτυξη ηλεκτρονικής ταυτότητας, στη διασφάλιση της διαλειτουργικότητας των ψηφιακών δημόσιων πλατφορμών, καθώς και στη βελτίωση της συλλογής και διαχείρισης δεδομένων.

Το σχέδιο της Κροατίας περιλαμβάνει επένδυση που θα παρέχει στους πολίτες τη δυνατότητα να χρησιμοποιούν εύκολα τις διαδικτυακές δημόσιες υπηρεσίες στα έξυπνα τηλέφωνα τους, με τη δημιουργία ψηφιακής πλατφόρμας ηλεκτρονικών υπηρεσιών για κινητές συσκευές. Προωθεί τη χρήση ηλεκτρονικών υπογραφών στην αλληλεπίδραση των πολιτών με τη δημόσια διοίκηση και περιλαμβάνει επένδυση για την ανάπτυξη του ψηφιακού δελτίου ταυτότητας της Κροατίας που θα παρέχει στους χρήστες ηλεκτρονικών ταυτοτήτων τη δυνατότητα να υπογράφουν έγγραφα σε πλατφόρμες για κινητές συσκευές. Το ΣΑΑ της Κροατίας περιλαμβάνει επίσης μέτρο αφιερωμένο στη θέσπιση «υπηρεσίας μίας στάσης» που θα εναρμονίζει και θα συντονίζει το σύστημα εξυπηρέτησης όλων των

ηλεκτρονικών υπηρεσιών των αρχών δημόσιας διοίκησης ώστε να καταστεί δυνατή η καλύτερη επικοινωνία με τις αρχές δημόσιας διοίκησης, η ταχύτερη πρόσβαση σε πληροφορίες και η υποβολή ανατροφοδότησης και η αξιολόγηση της ποιότητας της αλληλεπίδρασης με τους δημοσίους υπαλλήλους.

Ορισμένα ΣΑΑ περιλαμβάνουν επενδύσεις που αποσκοπούν στην ενσωμάτωση προηγμένων τεχνολογιών (όπως το κρατικό υπολογιστικό νέφος) στις διαδικασίες δημόσιας διοίκησης, καθώς και στην ενίσχυση της ικανότητας κυβερνοασφάλειας του δημόσιου τομέα. Τα κρατικά υπολογιστικά νέφη αναμένεται να απλοποιήσουν την αλληλεπίδραση των πολιτών με τις δημόσιες αρχές, μειώνοντας τον χρόνο επεξεργασίας πληροφοριών, ελαττώνοντας το κόστος των υπηρεσιών της δημόσιας διοίκησης και ενισχύοντας την ασφάλεια των ευαίσθητων δεδομένων. Σε ορισμένα σχέδια δίδεται επίσης η δέουσα προσοχή στην ενίσχυση της ικανότητας κυβερνοασφάλειας του κράτους, δεδομένου ότι τα εγκλήματα στον κυβερνοχώρο έχουν καταδείξει τη δυνατότητά τους να παρεμποδίσουν νευραλγικής σημασίας δημόσιες υπηρεσίες.

Το σχέδιο της Ελλάδας περιλαμβάνει συνιστώσα αφιερωμένη στον ψηφιακό μετασχηματισμό των δημόσιων φορέων, η οποία περιλαμβάνει ευρείας κλίμακας στρατηγικές κυβερνοασφάλειας και διακυβέρνησης δεδομένων, καθώς και εκτεταμένη χρήση προηγμένων τεχνολογιών, όπως η νεφοϋπολογιστική και τα μαζικά δεδομένα.

Το ΣΑΑ της Μάλτας περιλαμβάνει επένδυση για την περαιτέρω ψηφιοποίηση της Διεύθυνσης Εμπορικής Ναυτιλίας της Μάλτας με την ανάπτυξη μιας σειράς εργαλείων και συστημάτων πληροφορικής (όπως το σύστημα διαχείρισης εγγράφων, συμπεριλαμβανομένης της ψηφιοποίησης 15 000 φυσικών αρχείων φορτώσεων, το σύστημα διαχείρισης σκαφών, η ψηφιακή θαλάσσια διεπαφή, το σύστημα διαχείρισης ναυτικών και το εργαλείο θαλάσσιας ανάλυσης). Οι επενδύσεις σε ψηφιακές υπηρεσίες και σε υποδομή υπολογιστικού νέφους θα συμβάλουν στη διασφάλιση αποτελεσματικότερων κανονιστικών πρακτικών και στη βελτίωση των εσωτερικών δραστηριοτήτων, των σχέσεων με τους πελάτες και της διοίκησης εντός της Διεύθυνσης Εμπορικής Ναυτιλίας, σε έναν τομέα υψίστης σημασίας για την οικονομία της Μάλτας.

Πολλά ΣΑΑ περιέχουν μέτρα που στοχεύουν στην ψηφιοποίηση των εθνικών συστημάτων υγειονομικής περίθαλψης, όπως η επέκταση του πεδίου εφαρμογής των υπηρεσιών τηλεϊατρικής, η ενοποίηση των κατακερματισμένων εθνικών μητρώων υγείας και η διασφάλιση της διαλειτουργικότητας και της ασφάλειας των ψηφιακών πλατφορμών υγείας.

Το σχέδιο της Σλοβενίας περιλαμβάνει μέτρα για την ενσωμάτωση νέων ψηφιακών υπηρεσιών στην υγειονομική περίθαλψη, την προώθηση της χρήσης της τεχνολογίας των πληροφοριών για την επικοινωνία με τους ασθενείς και άλλους ενδιαφερόμενους φορείς, την καθιέρωση ποιοτικής παρακολούθησης με βάση δεδομένα σε πραγματικό χρόνο, τη βελτίωση της ικανότητας και του σχεδιασμού της διαχείρισης των ασθενών και του προγραμματισμού των νοσοκομειακών εγκαταστάσεων, των ιατρικών υπηρεσιών και των απαιτήσεων σε υλικά.

Η ψηφιοποίηση των δημόσιων υπηρεσιών αφορά διάφορους τομείς πολιτικής και εξασφαλίζει συνέργειες με τους άλλους πέντε πυλώνες που στηρίζει ο μηχανισμός. Για παράδειγμα, παρέχοντας στήριξη στον πράσινο πυλώνα, ορισμένες επενδύσεις αποτυπώνουν τον βασικό ρόλο της ψηφιοποίησης στο να καταστούν τα συστήματα μεταφορών της ΕΕ πιο βιώσιμα και ανθεκτικά, για παράδειγμα μέσω τεχνολογιών συστημάτων ευφυών μεταφορών (ITS), εργαλείων διαχείρισης της αστικής κινητικότητας, πολυτροπικών συστημάτων έκδοσης εισιτηρίων και πληροφόρησης επιβατών και της επέκτασης του Ευρωπαϊκού Συστήματος Διαχείρισης της Σιδηροδρομικής Κυκλοφορίας.

Το ΣΑΑ της Φινλανδίας στηρίζει το έργο Digirail για την εισαγωγή του Ευρωπαϊκού Συστήματος Διαχείρισης Σιδηροδρομικής Κυκλοφορίας σε ολόκληρο το εθνικό σιδηροδρομικό δίκτυο έως το 2040, μαζί με το μελλοντικό σύστημα σιδηροδρομικής κινητής επικοινωνίας (FRMCS) με βάση το 4G και το 5G.

Ανθρώπινο κεφάλαιο στην ψηφιοποίηση

Τα ΣΑΑ περιλαμβάνουν ευρύ φάσμα μέτρων για τη στήριξη της ανάπτυξης ψηφιακών δεξιοτήτων, με συνολικό εκτιμώμενο κόστος 26 δισ. EUR, ποσό το οποίο αντιπροσωπεύει το 20 % του πυλώνα του ψηφιακού μετασχηματισμού. Τα περισσότερα σχέδια περιλαμβάνουν μέτρα για την αύξηση των επιπέδων ψηφιακών δεξιοτήτων στον γενικό πληθυσμό και στο εργατικό δυναμικό. Ορισμένα σχέδια περιλαμβάνουν επίσης μέτρα για την προώθηση προηγμένων ψηφιακών δεξιοτήτων και την κατάρτιση επαγγελματιών ΤΠΕ, με την ανάπτυξη ειδικών ενοτήτων κατάρτισης σε προηγμένες ψηφιακές τεχνολογίες για την τριτοβάθμια εκπαίδευση και την επαγγελματική κατάρτιση. Η πανδημία της Covid-19 ανέδειξε την ανάγκη για ψηφιοποίηση της εκπαίδευσης και αρκετά ΣΑΑ περιλαμβάνουν σχετικά μέτρα.

Το ΣΑΑ της Πορτογαλίας περιλαμβάνει επένδυση, την «Ψηφιακή Ακαδημία», η οποία θα προσφέρει εξατομικευμένη κατάρτιση στο πορτογαλικό εργατικό δυναμικό ώστε να αυξηθεί ο αριθμός των ψηφιακά καταρτισμένων εργαζομένων. Συνολικά 800 000 συμμετέχοντες θα υποβληθούν σε εξατομικευμένη διάγνωση των αναγκών σε ψηφιακές δεξιότητες και θα λάβουν στοχευμένη κατάρτιση σε ψηφιακές δεξιότητες.

Το ΣΑΑ της Λετονίας περιλαμβάνει μέτρο που αποσκοπεί στη σημαντική αύξηση του αριθμού των ειδικών με προηγμένες ψηφιακές δεξιότητες. Το μέτρο συνίσταται στην ανάπτυξη 20 περίπου εκπαιδευτικών ενοτήτων σε προηγμένες ψηφιακές δεξιότητες για προηγμένες τεχνολογίες όπως οι κβαντικές τεχνολογίες, η υπολογιστική υψηλών επιδόσεων και οι γλωσσικές τεχνολογίες. Οι ενότητες κατάρτισης θα συμπεριληφθούν σε προγράμματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (προπτυχιακών, μεταπτυχιακών και διδακτορικών σπουδών), καθώς και σε εκπαιδευτικά προγράμματα για επαγγελματίες σε επιχειρήσεις. Η επένδυση θα στηρίξει 3 000 συμμετέχοντες στις ενότητες κατάρτισης που θα δημιουργηθούν.

Το ΣΑΑ της Ιρλανδίας περιλαμβάνει μέτρο για τη στήριξη του ψηφιακού μετασχηματισμού της ιρλανδικής εκπαίδευσης και κατάρτισης σε όλα τα επίπεδα (σχολεία,

τριτοβάθμια εκπαίδευση, διά βίου μάθηση), την ενσωμάτωση βασικών ψηφιακών δεξιοτήτων σε όλα τα περιβάλλοντα και την αντιμετώπιση του κινδύνου ψηφιακού χάσματος.

Ψηφιοποίηση των επιχειρήσεων

Όλα τα εγκριθέντα ΣΑΑ περιλαμβάνουν μέτρα για τη στήριξη της ψηφιοποίησης των επιχειρήσεων, συνολικού ύψους 26 δισ. EUR, ποσό το οποίο αντιπροσωπεύει το 20 % του πυλώνα του ψηφιακού μετασχηματισμού. Τα μέτρα σε αυτόν τον τομέα περιλαμβάνουν βασικές μεταρρυθμίσεις, με τις σημαντικότερες να στοχεύουν στην απλούστευση των διοικητικών διαδικασιών για τις επιχειρήσεις και στη δημιουργία των θεμελίων για ένα ψηφιακό επιχειρηματικό περιβάλλον, με δράσεις στον τομέα της δημιουργίας και εγγραφής ψηφιακών επιχειρήσεων, της εμπιστοσύνης και της ασφάλειας στον κυβερνοχώρο. Τα μέτρα αυτά αναμένεται να αυξήσουν το επίπεδο εμπιστοσύνης στην υιοθέτηση ψηφιακών τεχνολογιών, με θετική επίδραση τόσο στην αποδοχή τους όσο και στην ένταση χρήσης τους. Οι μεταρρυθμίσεις που σχετίζονται με την ψηφιοποίηση της τιμολόγησης αναμένεται επίσης να έχουν θετικό αντίκτυπο στην ψηφιοποίηση των επιχειρήσεων.

Η Γερμανία θα εφαρμόσει τον νόμο για την ηλεκτρονική πρόσβαση και θα προβεί στον εκσυγχρονισμό των μητρώων, ενέργειες οι οποίες αναμένεται να μειώσουν τον διοικητικό φόρτο για τις εταιρείες, και ιδίως για τις ΜΜΕ. Οι μεταρρυθμίσεις αυτές ανοίγουν τον δρόμο για την καθιέρωση και την αποτελεσματική εφαρμογή της αρχής «μόνον άπαξ» μέσω ψηφιακών μέσων.

Η Ισπανία θα θεσπίσει ρυθμιστικά δοκιμαστήρια για τη ρύθμιση της χρήσης της τεχνητής νοημοσύνης, συμπεριλαμβανομένων των νομοθετικών πράξεων σχετικά με τη χρήση δεδομένων, το απόρρητο και δεοντολογικά ζητήματα.

Ορισμένα σχέδια περιλαμβάνουν επενδύσεις για την υποστήριξη της ενσωμάτωσης προηγμένων ψηφιακών τεχνολογιών στις διεργασίες παραγωγής των επιχειρήσεων (π.χ. αυτοματοποίηση, τεχνητή νοημοσύνη). Αυτό το είδος στήριξης μπορεί να λάβει διάφορες μορφές, όπως γενική υποστήριξη, λόγω χάρη υπηρεσίες καθοδήγησης και παροχής συμβουλών (μεταξύ άλλων μέσω ευρωπαϊκών κόμβων ψηφιακής καινοτομίας), δάνεια, επιχορηγήσεις ή εκπτώσεις φόρου για την αγορά υλικών (μηχανήματα/τεχνικός εξοπλισμός) και άυλων (λογισμικό/καταρτίσεις) περιουσιακών στοιχείων ή διαρθρωτικά μέτρα (όπως ρυθμιστικά δοκιμαστήρια²⁴). Επιπλέον, πολλά σχέδια περιλαμβάνουν επενδύσεις για συγκεκριμένο τομέα (για παράδειγμα για νέες διεργασίες στις εμπορικές δραστηριότητες), καθώς και για συγκεκριμένο κλάδο παραγωγής (για παράδειγμα για τον τουρισμό ή τον κλάδο κατασκευαστών/ προμηθευτών οχημάτων).

²⁴Ένα ρυθμιστικό δοκιμαστήριο είναι ένα πλαίσιο που έχει δημιουργηθεί από ρυθμιστική αρχή του χρηματοπιστωτικού τομέα για να επιτρέπει σε μικρή κλίμακα, ζωντανές δοκιμές καινοτομιών από ιδιωτικές επιχειρήσεις σε ελεγχόμενο περιβάλλον υπό την εποπτεία της ρυθμιστικής αρχής.

Το σχέδιο της Αυστρίας περιλαμβάνει μια δυναμική δέσμη μέτρων που αποσκοπούν στην υποστήριξη και διευκόλυνση της ψηφιοποίησης των εταιρειών. Ειδικότερα, το σχέδιο περιλαμβάνει στοχευμένες επενδύσεις που θα βοηθήσουν τις ΜΜΕ να υιοθετήσουν ψηφιακές τεχνολογίες, στοιχείο που έχει αποδειχθεί τροχοπέδη για την αύξηση της παραγωγικότητας.

Το σχέδιο της Δανίας περιέχει μέτρα για την προώθηση της ψηφιοποίησης των ΜΜΕ με την παράταση του υφιστάμενου προγράμματος «SME: Digital», το οποίο παρέχει επιδοτήσεις σε ΜΜΕ προκειμένου να ψηφιοποιήσουν τις επιχειρηματικές δραστηριότητές τους και να επεκτείνουν τη χρήση νέας και προηγμένης τεχνολογίας, καθώς και λύσεων ηλεκτρονικού εμπορίου.

Η Ιταλία έχει αναδιοργανώσει και αναθεωρήσει μια σειρά από υφιστάμενα μέτρα στο λεγόμενο πρόγραμμα «Μετάβαση 4.0» (Transizione 4.0), το οποίο παρέχει πίστωση φόρου σε εταιρείες που επενδύουν σε υλικά (ψηφιακά και αυτοματοποιημένα μηχανήματα) και άυλα (λογισμικό) αγαθά της «Βιομηχανίας 4.0», στοχεύοντας έτσι στην προώθηση του εκσυγχρονισμού και της ψηφιοποίησης του παραγωγικού τομέα.

Συνολικά, τόσο οι μεγάλες όσο και οι μικρές επιχειρήσεις επωφελούνται από τις επενδύσεις που στηρίζουν την ψηφιοποίηση των επιχειρήσεων. Ωστόσο, επιπλέον, τα περισσότερα από τα σχέδια περιλαμβάνουν μέτρα που στοχεύουν ειδικά τις ΜΜΕ, καθώς οι μικρότερες επιχειρήσεις αντιμετωπίζουν μεγαλύτερες προκλήσεις όσον αφορά την υιοθέτηση ψηφιακών τεχνολογιών.

Συνδεσιμότητα

Η συντριπτική πλειονότητα των ΣΑΑ περιλαμβάνει επενδύσεις στη συνδεσιμότητα, οι οποίες αντιστοιχούν σε εκτιμώμενο κόστος ύψους 13 δις. EUR και αντιπροσωπεύουν το 10 % του πυλώνα του ψηφιακού μετασχηματισμού. Καλύπτεται ευρύ φάσμα δράσεων οι στόχοι των οποίων συμβάλλουν στην ανάπτυξη σταθερών και ασύρματων δικτύων πολύ υψηλής χωρητικότητας, σύμφωνα με τους στόχους της ΕΕ για την ψηφιακή δεκαετία, ώστε να διασφαλιστεί ότι έως το 2025 όλα τα ευρωπαϊκά νοικοκυριά θα έχουν πρόσβαση σε διαδικτυακή κάλυψη υψηλής ταχύτητας και ότι έως το 2030 θα έχουν πρόσβαση σε συνδεσιμότητα gigabit. Πολλά ΣΑΑ περιλαμβάνουν επενδύσεις που στηρίζουν την ανάπτυξη τεχνολογίας 5G ή σταθερών δικτύων εξαιρετικά γρήγορων ή πολύ υψηλής χωρητικότητας με στόχο τη γεφύρωση του ψηφιακού χάσματος.

Με το πρόγραμμα «Broadband Austria 2030», το ΣΑΑ της Αυστρίας περιλαμβάνει επενδύσεις σε δίκτυα Gigabit που καλύπτουν τα μισά αυστριακά νοικοκυριά με συνδέσεις με δυνατότητες gigabit που παρέχουν ταχύτητα λήψης και μεταφόρτωσης τουλάχιστον 100 Mbit/s και την ανάπτυξη νέας συμμετρικής συνδεσιμότητας Gigabit, η οποία θα ωφελήσει ιδιαίτερα τις αγροτικές περιφέρειες.

Το ΣΑΑ της Κροατίας θα χρηματοδοτήσει την ανάπτυξη ευρυζωνικής υποδομής σε περιοχές όπου δεν υπάρχει επαρκές εμπορικό ενδιαφέρον, γεγονός το οποίο θα συμβάλει

στη γεφύρωση του ψηφιακού χάσματος στην Κροατία —με στόχο να καλύπτει 700 000 κατοίκους σε αυτές τις περιοχές.

Ορισμένα ΣΑΑ περιλαμβάνουν επίσης επενδύσεις για την εγκατάσταση υποδομών οπτικών ινών σε κτίρια και επενδύσεις που ενδέχεται να έχουν και διασυνοριακή διάσταση, όπως σε διαδρόμους 5G και υποθαλάσσια καλώδια οπτικών ινών. Επιπλέον, πολλά ΣΑΑ περιλαμβάνουν επίσης συνοδευτικές μεταρρυθμίσεις σύμφωνα με τις βέλτιστες πρακτικές για την έγκαιρη διάδοση της τεχνολογίας 5G και τη γρήγορη ευρυζωνικότητα, όπως προβλέπεται στην «εργαλειοθήκη συνδεσιμότητας»²⁵. Οι μεταρρυθμίσεις αυτές αναμένεται να διευκολύνουν τις επενδύσεις σε δίκτυα πολύ υψηλής χωρητικότητας από ιδιωτικούς φορείς εκμετάλλευσης, ιδίως με την άρση των περιττών διοικητικών εμποδίων για επενδύσεις σε δίκτυα, με την επίσπευση των διαδικασιών χορήγησης αδειών για επενδύσεις στην ανάπτυξη ασύρματων και σταθερών δικτύων VHCN και με τη μείωση του κόστους εγκατάστασης και τη διευκόλυνση των διαδικασιών ανάπτυξης δικτύου.

Το ΣΑΑ της Κύπρου θα χρηματοδοτήσει την εγκατάσταση νέων υποθαλάσσιων καλωδίων για τη σύνδεση της Κύπρου με το ελληνικό σύστημα, μέσω του οποίου η Κύπρος θα έχει πρόσβαση σε μερικά από τα σημαντικότερα κέντρα ανταλλαγής διαδικτυακής κίνησης της περιοχής και θα βελτιώσει τη συνδεσιμότητα στο νησί.

Το ΣΑΑ της Ιταλίας θα χρηματοδοτήσει πέντε μέτρα που αναμένεται να συμβάλουν στο εθνικό υπερταχύ δίκτυο τηλεπικοινωνιών και στο δίκτυο τηλεπικοινωνιών 5G σε ολόκληρη την εθνική επικράτεια: τα «Italia 1 Giga», «Italia 5G», «Συνδεδεμένα σχολεία», «Συνδεδεμένες εγκαταστάσεις υγειονομικής περίθαλψης» και «Συνδεδεμένα μικρότερα νησιά».

Όσον αφορά τις συνοδευτικές μεταρρυθμίσεις, τα σχέδια της Αυστρίας και της Ελλάδας συνάδουν με την εργαλειοθήκη συνδεσιμότητας και περιλαμβάνουν, για παράδειγμα, μεταρρυθμίσεις για την απλούστευση των διαδικασιών για την ανάπτυξη ευρυζωνικών συνδέσεων, ιδίως με την άρση των περιττών διοικητικών εμποδίων, με την επίσπευση των διαδικασιών αδειοδότησης και με τη μείωση του κόστους ανάπτυξης.

Ψηφιακή E&A, ψηφιακές ικανότητες και ανάπτυξη προηγμένων τεχνολογιών

Τα περισσότερα ΣΑΑ περιλαμβάνουν μέτρα στήριξης της έρευνας και ανάπτυξης σε ψηφιακές τεχνολογίες και/ή επενδύσεων σε ψηφιακές δυνατότητες και την ανάπτυξη προηγμένων τεχνολογιών, συνολικού ύψους περίπου 18 δισ. EUR, ποσό το οποίο αντιπροσωπεύει το 14 % περίπου της συνολικής συμβολής στον πυλώνα του ψηφιακού μετασχηματισμού. Τα μέτρα αυτά συνίστανται κυρίως σε επενδύσεις σε δραστηριότητες E&A&K σε τομείς όπως η μικροηλεκτρονική, το υπολογιστικό νέφος, η κυβερνοασφάλεια

²⁵ Βλ. τη [σύσταση της Επιτροπής της 18ης Σεπτεμβρίου 2020](#) σχετικά με την κοινή εργαλειοθήκη της Ένωσης για τη μείωση του κόστους εγκατάστασης δικτύων πολύ υψηλής χωρητικότητας και τη διασφάλιση έγκαιρης και ευνοϊκής για τις επενδύσεις πρόσβασης στο ραδιοφάσμα 5G, με σκοπό την προώθηση της συνδεσιμότητας για τη στήριξη της οικονομικής ανάκαμψης από την κρίση λόγω COVID-19 στην Ένωση [C(2020) 6270 final].

και η τεχνητή νοημοσύνη, καθώς και σε υποδομές, όπως ιδίως οι υπερυπολογιστές και τα δίκτυα κβαντικής επικοινωνίας. Οι εν λόγω επενδύσεις θα πραγματοποιούνται κατά καιρούς στο πλαίσιο διακρατικών έργων (βλ. ενότητα παρακάτω). Ορισμένα ΣΑΑ περιλαμβάνουν επίσης μεταρρυθμίσεις για τη συμπλήρωση αυτών των επενδύσεων, με στόχο την προσαρμογή των εργαλείων πολιτικής E&K ώστε να παρέχουν καλύτερη στήριξη στην ανάπτυξη των εν λόγω τεχνολογικών τομέων ή του νομικού και διοικητικού πλαισίου (ιδίως όσον αφορά τη διακυβέρνηση και τη διαχείριση δεδομένων) προκειμένου να καταστεί δυνατή η υιοθέτηση των αντίστοιχων τεχνολογιών.

Το σχέδιο της Γερμανίας περιλαμβάνει μια μεγάλης κλίμακας διασυνοριακή ευρωπαϊκή πρωτοβουλία για επενδύσεις στην επόμενη γενιά υπηρεσιών και υποδομών υπολογιστικού νέφους και για την προώθηση της βιομηχανικής ανάπτυξης έξυπνων λύσεων νέφους και παρυφής που να είναι εξαιρετικά καινοτόμες, εξαιρετικά ασφαλείς, ενεργειακά αποδοτικές και πλήρως συμβατές με την προστασία δεδομένων.

Το αυστριακό ΣΑΑ θα χρηματοδοτήσει ερευνητικές υποδομές και συνεργασίες με στόχο, μεταξύ άλλων, την επέκταση της βάσης γνώσεων για την (περαιτέρω) ανάπτυξη τεχνολογικών εννοιών, καθώς και υλισμικού και λογισμικού για κβαντική υπολογιστική, προσομοίωση και επικοινωνία.

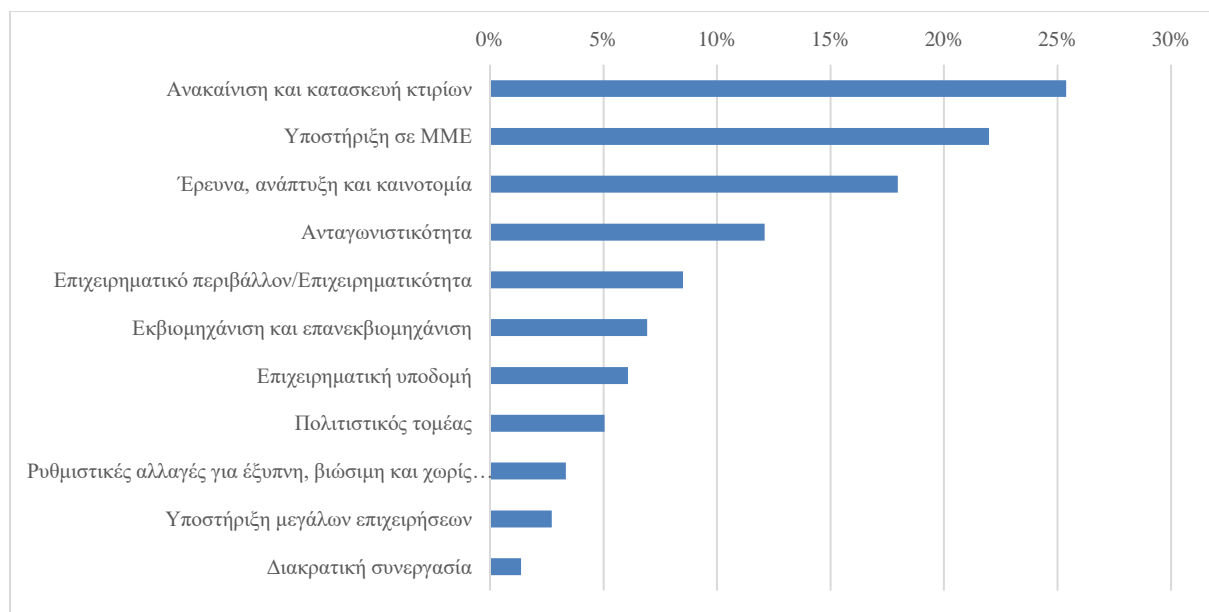
Το Βέλγιο, η Ισπανία και η Σλοβενία θα υποστηρίξουν την ψηφιοποίηση των τομέων του πολιτισμού και των μέσων ενημέρωσης. Σημαντικές επενδύσεις θα εξοπλίσουν τους φορείς του πολιτισμού και των μέσων ενημέρωσης με τεχνολογικά εργαλεία για την ψηφιοποίηση και θα υποστηρίξουν και θα προωθήσουν τον ψηφιακό μετασχηματισμό μεγάλων πολιτιστικών ιδρυμάτων, αυξάνοντας έτσι την προσβασιμότητα στην πολιτιστική κληρονομιά.

3.4. Συμβολή του μηχανισμού στην έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη (πυλώνας 3)

Τα μέτρα που συμβάλλουν στον πυλώνα της έξυπνης, βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης αφορούν περισσότερα από χίλια μέτρα στα 22 ΣΑΑ, συνολικού ύψους περίπου 223 δισ. EUR. Τα μέτρα αυτά αφορούν πολύ διαφορετικούς τομείς, από τη στήριξη των ΜΜΕ και την έρευνα, ανάπτυξη και καινοτομία έως τις μεταρρυθμίσεις για τη βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος ή της ανταγωνιστικότητας. Καλύπτουν επίσης μεγάλες επενδύσεις για τη στήριξη της έξυπνης, βιώσιμης ανάπτυξης, όπως η στήριξη της Ισπανίας στην ψηφιοποίηση και την καινοτομία (3 δισ. EUR), το πρόγραμμα «Transizione 4.0» (10,8 δισ. EUR) της Ιταλίας ή η κεφαλαιοποίηση της εθνικής αναπτυξιακής τράπεζας της Πορτογαλίας Banco Nacional de Fomento (1,5 δισ. EUR). Τα μέτρα αυτά καλύπτουν επίσης ευρύ φάσμα μεταρρυθμίσεων, ιδίως σε βασικούς τομείς της ενιαίας αγοράς, όπως τα νομοθετικά κατοχυρωμένα επαγγέλματα (Πορτογαλία, Κροατία), το καθεστώς των καλλιτεχνών και των εργαζομένων στον πολιτιστικό τομέα (Τσεχική Δημοκρατία, Ελλάδα, Ισπανία και Ρουμανία), η διανοητική ιδιοκτησία (Ιταλία, Ελλάδα), η εποπτεία της αγοράς

(Ιταλία), η αφερεγγυότητα (Ιταλία, Ισπανία, Πορτογαλία, Ελλάδα, Σλοβακία) και οι δημόσιες συμβάσεις (Ιταλία, Ελλάδα, Σλοβακία, Σλοβενία, Ρουμανία και Λετονία).

Διάγραμμα 8: Ανάλυση των δαπανών για τη στήριξη της έξυπνης, βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης (πυλώνας 3)

Στο διάγραμμα αυτό αναλύεται η εκτιμώμενη συμβολή στον πυλώνα πολιτικής σύμφωνα με τον κατάλογο τομέων πολιτικής που κατάρτισε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Το ποσοστό αντιστοιχεί στις συνολικές δαπάνες που έχουν σημανθεί ως εμπίπτουσες στον κάθε τομέα πολιτικής, ως μερίδιο του πυλώνα της έξυπνης, βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης.

E&A&K

Όλα τα ΣΑΑ περιλαμβάνουν μέτρα που σχετίζονται με την έρευνα, ανάπτυξη και καινοτομία, συνολικού ύψους 44 δισ. EUR²⁶. Το ποσό των επενδύσεων E&K αντιπροσωπεύει συνήθως ποσοστό μεταξύ 4 % και 13 % της κατανομής των επιχορηγήσεων ΜΑΑ ενός κράτους μέλους, με μερικές ακραίες τιμές κάτω ή πάνω από αυτό το εύρος και με μέσο όρο περίπου 10 %.

Πολλά ΣΑΑ περιλαμβάνουν τόσο επενδύσεις όσο και μεταρρυθμίσεις που μπορούν να έχουν πραγματικό μετασχηματιστικό αντίκτυπο στην ανάπτυξη του συστήματος E&K των κρατών μελών, διαμορφώνοντάς το για τα επόμενα χρόνια. Για παράδειγμα, σε πολλά ανατολικά και νότια κράτη μέλη, τα οποία συνδυάζουν υψηλή κατανομή επιχορηγήσεων από τον ΜΑΑ και χαμηλή ένταση E&A, οι επενδύσεις που περιλαμβάνονται στα ΣΑΑ ανέρχονται σε άνω του ενός έτους δημόσιες επενδύσεις (προ Covid) σε E&K. Επιπλέον, σε κάποιες από αυτές τις χώρες, οι εν λόγω επενδύσεις συνδέονται με σημαντικές μεταρρυθμίσεις της πολιτικής E&K. Οι προτεινόμενες μεταρρυθμίσεις έχουν συχνά ως στόχο τη μείωση του κατακερματισμού του συστήματος επιστημονικής έρευνας μέσω της ενοποίησης ιδρυμάτων επιστημονικής έρευνας ή την αύξηση της ελκυστικότητας της ερευνητικής σταδιοδρομίας στα

²⁶ Το ποσό αυτό περιλαμβάνει μέτρα που αφορούν γενικότερα την έρευνα, ανάπτυξη και καινοτομία, καθώς και μέτρα που αφορούν την έρευνα, ανάπτυξη και καινοτομία ειδικά σε σχέση με την πράσινη ή την ψηφιακή μετάβαση.

δημόσια ιδρύματα μέσω αλλαγών στις πολιτικές προσλήψεων, μισθών και διαχείρισης σταδιοδρομίας.

Το ΣΑΑ της Σλοβακίας περιλαμβάνει μια μεταρρύθμιση που θα ενισχύσει τη συγκέντρωση άριστων εκπαιδευτικών και ερευνητικών ικανοτήτων μέσω της συνένωσης των πανεπιστημίων σε μεγαλύτερες μονάδες. Η μεταρρύθμιση θα συμβάλει επίσης στην ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ ακαδημαϊκών ερευνητικών φορέων και επιχειρήσεων.

Το ΣΑΑ της Κροατίας περιλαμβάνει πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων που αποσκοπεί στην ενίσχυση της δημόσιας επιστημονικής βάσης με την εισαγωγή ενός νέου συστήματος χρηματοδότησης με βάση τις επιδόσεις των πανεπιστημίων και των δημόσιων ερευνητικών οργανισμών και με την ενίσχυση της ελκυστικότητας των ερευνητικών σταδιοδρομιών και την αναθεώρηση του πλαισίου επαγγελματικής ανέλιξης των ερευνητών.

Οι μεταρρυθμίσεις αποσκοπούν επίσης στη μείωση του διοικητικού φόρτου που σχετίζεται με την πρόσβαση στη δημόσια χρηματοδότηση για δραστηριότητες E&K και στη στήριξη της μεταφοράς γνώσης και τεχνολογίας (από δημόσια ερευνητικά ιδρύματα σε ιδιωτικές εταιρείες) μέσω της δημιουργίας κατάλληλων φορέων (υπηρεσίες, οργανισμοί) και της άρσης των φραγμών στη συνεργασία ακαδημαϊκού και επιχειρηματικού κόσμου. Τέλος, οι μεταρρυθμίσεις που περιλαμβάνονται στα ΣΑΑ αποσκοπούν επίσης στη βελτίωση του συντονισμού μεταξύ των διαφορετικών επιπέδων διακυβέρνησης της E&K και των εκπαιδευτικών πολιτικών, ώστε να ανταποκρίνονται στις ανάγκες σε δεξιότητες και να ενισχυθεί η απασχολησιμότητα, ειδικά για τους νέους.

Πολλά ΣΑΑ περιλαμβάνουν θεματικές επενδύσεις E&K που θα καταστήσουν δυνατή την κινητοποίηση ικανοτήτων E&K με σκοπό την επιτάχυνση της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης και την ενίσχυση της ανθεκτικότητας, σύμφωνα με τα αντίστοιχα θεματολόγια σε επίπεδο ΕΕ (περίπου 37 % και 22 % του εκτιμώμενου κόστους μέτρων σχετικών με την E&A&K έχει όντως σημανθεί ότι συμβάλλει στους πράσινους και τους ψηφιακούς στόχους, αντίστοιχα). Οι εν λόγω θεματικές επενδύσεις συνίστανται κυρίως στην παροχή χρηματοδοτικής στήριξης σε δραστηριότητες και υποδομές E&K. Ορισμένα κράτη μέλη περιέλαβαν επίσης επενδύσεις για τη στήριξη συμπράξεων του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» και τη χρηματοδότηση εξαιρετικών έργων που έλαβαν τη «σφραγίδα αριστείας» στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη».

Το ΣΑΑ της Δανίας έχει ως στόχο να παράσχει στον δημόσιο και ιδιωτικό τομέα κίνητρα για την τόνωση της E&A, ιδιαίτερα στις καινοτόμες πράσινες τεχνολογίες, μέσω της θέσπισης τεσσάρων συμπράξεων δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, καλούμενες «πράσινες συμπράξεις», για την ανάπτυξη λύσεων σε τέσσερις προκλήσεις βάσει αποστολών για τη μείωση των εκπομπών στους τομείς των μεταφορών, της γεωργίας, των τροφίμων και των αποβλήτων.

Στήριξη επιχειρήσεων (συμπεριλαμβανομένων των ΜΜΕ), πρόσβαση σε χρηματοδότηση και χρηματοδοτικά μέσα

Τα περισσότερα ΣΑΑ (19 από τα 22) περιλαμβάνουν μέτρα που παρέχουν άμεση στήριξη στις ΜΜΕ, ύψους 44 δισ. EUR, ποσό το οποίο αντιπροσωπεύει το 22 % περίπου της

συνολικής εκτιμώμενης δαπάνης για τον πυλώνα 3²⁷. Ωστόσο, οι ΜΜΕ θα επωφεληθούν και από ένα ευρύτερο σύνολο μέτρων με ευρύτερο φάσμα πολιτικής, όπως, για παράδειγμα, προσκλήσεις υποβολής σχεδίων που υποστηρίζουν την Ε&Κ στον πράσινο και τον ψηφιακό τομέα, χρηματοδοτικά μέσα ανοικτά σε όλες τις εταιρείες, μεταρρυθμίσεις του επιχειρηματικού περιβάλλοντος με αντίκτυπο στις ΜΜΕ, καθώς και σε μεγαλύτερες επιχειρήσεις, ή ευρύτερα μέτρα, όπως η ψηφιοποίηση των υπηρεσιών δημόσιας διοίκησης, που θα έχουν θετικό αντίκτυπο στις δραστηριότητες και το κόστος πολλών ΜΜΕ, αλλά δεν περιορίζονται αποκλειστικά στις ΜΜΕ. Λαμβανομένων υπόψη των πρόσθετων αυτών μέτρων, όλα τα ΣΑΑ περιλαμβάνουν μέτρα που αφορούν τις ΜΜΕ, με συνολική εκτιμώμενη δαπάνη ύψους περίπου 109 δισ. EUR ή κοντά στο 24 % της συνολικής εκτιμώμενης δαπάνης²⁸.

Συνολικά, το πεδίο εφαρμογής των μέτρων για τις ΜΜΕ που περιλαμβάνονται στα ΣΑΑ καλύπτει ευρύ φάσμα τομέων, από τη βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος και την πρόσβαση σε δημόσιες συμβάσεις, έως την ψηφιοποίηση των ΜΜΕ και τη βελτίωση της περιβαλλοντικής τους βιωσιμότητας. Ορισμένα μέτρα στοχεύουν επίσης στη βελτίωση της ανάπτυξης και ανθεκτικότητας των ΜΜΕ μέσω της βελτιωμένης πρόσβασης σε χρηματοδότηση, της επανειδίκευσης και της αναβάθμισης των δεξιοτήτων των εργαζομένων τους ή της ενίσχυσης των ικανοτήτων τους για έρευνα και ανάπτυξη. Εκτός από τα μέτρα που στοχεύουν ρητά —και αποκλειστικά σε ορισμένες περιπτώσεις— τις ΜΜΕ, μια σειρά άλλων μέτρων που περιλαμβάνονται στα ΣΑΑ αναμένεται να αποφέρουν έμμεσα οφέλη στις ΜΜΕ. Αυτό ισχύει για τις μεγάλες επενδύσεις που υποστηρίζονται από τα ΣΑΑ σε τομείς με υψηλό ποσοστό ΜΜΕ, όπως οι κατασκευές και ο τουρισμός, ή για τις προσκλήσεις υποβολής σχεδίων που αφορούν δραστηριότητες Ε&Α, στις οποίες μπορούν να συμμετέχουν καινοτόμες ΜΜΕ.

---

²⁷ Η εκτίμηση αυτή βασίζεται στη μεθοδολογία σήμανσης πυλώνων που χρησιμοποιείται για τον πίνακα αποτελεσμάτων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και αντιστοιχεί στα μέτρα που κατανέμονται στους τομείς πολιτικής «Στήριξη των ΜΜΕ» ως πρωταρχικοί ή δευτερεύοντες τομείς πολιτικής.

²⁸ Τα στοιχεία αυτά βασίζονται στη μεθοδολογία σήμανσης πυλώνων με βάση τα μέτρα που κατανέμονται στους τομείς πολιτικής «Στήριξη των ΜΜΕ» ως πρωταρχικοί ή δευτερεύοντες τομείς πολιτικής, λαμβανομένων περαιτέρω υπόψη και πρόσθετων μέτρων που περιλαμβάνονται σε άλλους πυλώνες πολιτικής ή τομείς πολιτικής που επίσης αφορούν τις ΜΜΕ. Τα μέτρα που στηρίζουν αποκλειστικά ΜΜΕ προσδιορίστηκαν με βάση την περιγραφή τους στα παραρτήματα των σχετικών εκτελεστικών αποφάσεων του Συμβουλίου.

Η Κροατία θα θεσπίσει μια σειρά χρηματοδοτικών μέσων για την παροχή ευνοϊκότερων όρων χρηματοδότησης, με στόχο τη χορήγηση 1 300 επιδοτήσεων δανείων/επιτοκίων σε ΜΜΕ. Η Κροατία θα επενδύσει επίσης στη διαχειριστική ικανότητα των ΜΜΕ μέσω της παροχής επιχειρηματικών συμβουλών.

Η Λετονία θα στηρίζει τις ΜΜΕ με δράσεις για τις ψηφιακές δεξιότητες, την επανειδίκευση και την αναβάθμιση δεξιοτήτων, καθώς και με την υποστήριξη καινοτόμων ψηφιακών υποδομών, όπως οι λύσεις της Βιομηχανίας 4.0.

Το ΣΑΑ της Γαλλίας θα στηρίζει την ενεργειακή ανακαίνιση των ΜΜΕ με μέτρο έκπτωσης φόρου και με ειδικό πρόγραμμα για την υποστήριξη βιοτεχνών, μικρεμπόρων και αυτοαπασχολούμενων στις εργασίες ενεργειακής ανακαίνισής τους.

Το σχέδιο της Φινλανδίας στοχεύει συγκεκριμένα τις ΜΜΕ εστιάζοντας στην επιτάχυνση της ανάπτυξης των φινλανδικών πολύ μικρών και μικρών επιχειρήσεων, καθώς και στην ενίσχυση των ικανοτήτων διεθνοποίησής τους με την παροχή επιχορηγήσεων επιχειρηματικής ανάπτυξης.

Στο σχέδιο της Ισπανίας, η στήριξη προς τις ΜΜΕ επικεντρώνεται σε μεγάλο βαθμό στην ψηφιοποίηση με ένα ευρύ πρόγραμμα (3 δισ. EUR) για την παροχή βασικών και πιο προηγμένων πακέτων ψηφιοποίησης σε σημαντικό ποσοστό των ΜΜΕ (ψηφιακή εργαλειοθήκη).

Το σχέδιο της Ελλάδας επίσης περιλαμβάνει αρκετές επενδύσεις που αποσκοπούν στην προώθηση της πρόσβασης σε χρηματοδότηση για τις ελληνικές επιχειρήσεις, συμπεριλαμβανομένων των ΜΜΕ, μέσω ενός φιλόδοξου προγράμματος χορήγησης δανείων. Οι επενδύσεις αυτές θα ευθυγραμμιστούν με τους πέντε στρατηγικούς πυλώνες που ορίζονται για τη χορήγηση δανείων, δηλαδή την πράσινη μετάβαση, τον ψηφιακό μετασχηματισμό, την αύξηση των εξαγωγών, τις οικονομίες κλίμακας μέσω συγχωνεύσεων και εξαγορών και την έρευνα και την καινοτομία.

Κατά την υλοποίηση των οικείων ΣΑΑ, τα κράτη μέλη διαθέτουν επίσης ευρύ περιθώριο ελιγμών προκειμένου να προωθήσουν τη συμμετοχή των ΜΜΕ σε έργα μεγάλης κλίμακας, καθώς και τη συνεργασία μεταξύ μικρών και μεγάλων επιχειρήσεων ή με τον ακαδημαϊκό κόσμο.

Το στρατηγικό έργο για τα ηλεκτρικά και συνδεδεμένα οχήματα που προβλέπεται στο σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Ισπανίας, PERTE, προβλέπει την υλοποίηση διαφόρων μεγάλων, ολοκληρωμένων έργων που καλύπτουν ολόκληρη την αξιακή αλυσίδα για τα ηλεκτρικά και τα συνδεδεμένα οχήματα, τα οποία αποκαλούνται «έργα έλξης». Το έργο απαιτεί τουλάχιστον το 40 % των συμμετεχόντων σε έργα έλξης να είναι ΜΜΕ και τουλάχιστον το 30 % του συνόλου των ενισχύσεων να διατίθεται σε ΜΜΕ. Το μέτρο αναμένεται να συμβάλει στη διατήρηση και ανάπτυξη της συμμετοχής των ΜΜΕ στην αλυσίδα αξίας της αυτοκινητοβιομηχανίας και να δημιουργήσει νέες επιχειρηματικές ευκαιρίες για νεοφυείς επιχειρήσεις και ΜΜΕ.

Επιχειρηματικό περιβάλλον

Τα περισσότερα ΣΑΑ περιλαμβάνουν μέτρα για τη βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος, με τις μεταρρυθμίσεις και τις επενδύσεις να αντιπροσωπεύουν 17,2 δισ. EUR και το 8,5 % των εκτιμώμενων δαπανών σε αυτόν τον τομέα. Ειδικότερα, τα μέτρα αποσκοπούν στη βελτίωση της ευκολίας άσκησης επιχειρηματικής δραστηριότητας με τη μείωση της γραφειοκρατίας για τις επιχειρήσεις και τους επιχειρηματίες και με την απελευθέρωση του κανονιστικού πλαισίου για τις επιχειρήσεις και τη μείωση των περιορισμών σε αυστηρώς κατοχυρωμένα επαγγέλματα. Τα μέτρα αποσκοπούν επίσης στην προσέλκυση ξένων επενδύσεων και ταλέντων ή στην ανάπτυξη βασικών τομέων, όπως ο πολιτισμός και ο τουρισμός. Ορισμένα ΣΑΑ εισάγουν δέσμες μεταρρυθμίσεων για την αύξηση της ανταγωνιστικότητας των συμβάσεων παραχώρησης δημοσίων έργων και των δημοσίων συμβάσεων.

Το ΣΑΑ της Ελλάδας περιλαμβάνει μεταρρύθμιση με στόχο τη μείωση του διοικητικού και ρυθμιστικού φόρτου για τις επιχειρήσεις. Η μεταρρύθμιση περιλαμβάνει μια σειρά παρεμβάσεων για την απλούστευση διαδικασιών, όπως η λήψη πίστωσης, η απόκτηση ηλεκτρικής σύνδεσης, η εγγραφή ακινήτου και η λήψη άδειας κατασκευής.

Η Ισπανία σχεδιάζει να θεσπίσει νέο νόμο για τις νεοφυείς επιχειρήσεις που θα δημιουργεί ευνοϊκές συνθήκες για τη δημιουργία και την ανάπτυξη καινοτόμων νεοφυών επιχειρήσεων.

Η Αυστρία επίσης περιλαμβάνει δέσμη μέτρων για τις νεοφυείς επιχειρήσεις, προσαρμοσμένη στις ανάγκες των νεοφυών επιχειρήσεων, των καινοτόμων ΜΜΕ και της κοινωνικής επιχειρηματικότητας.

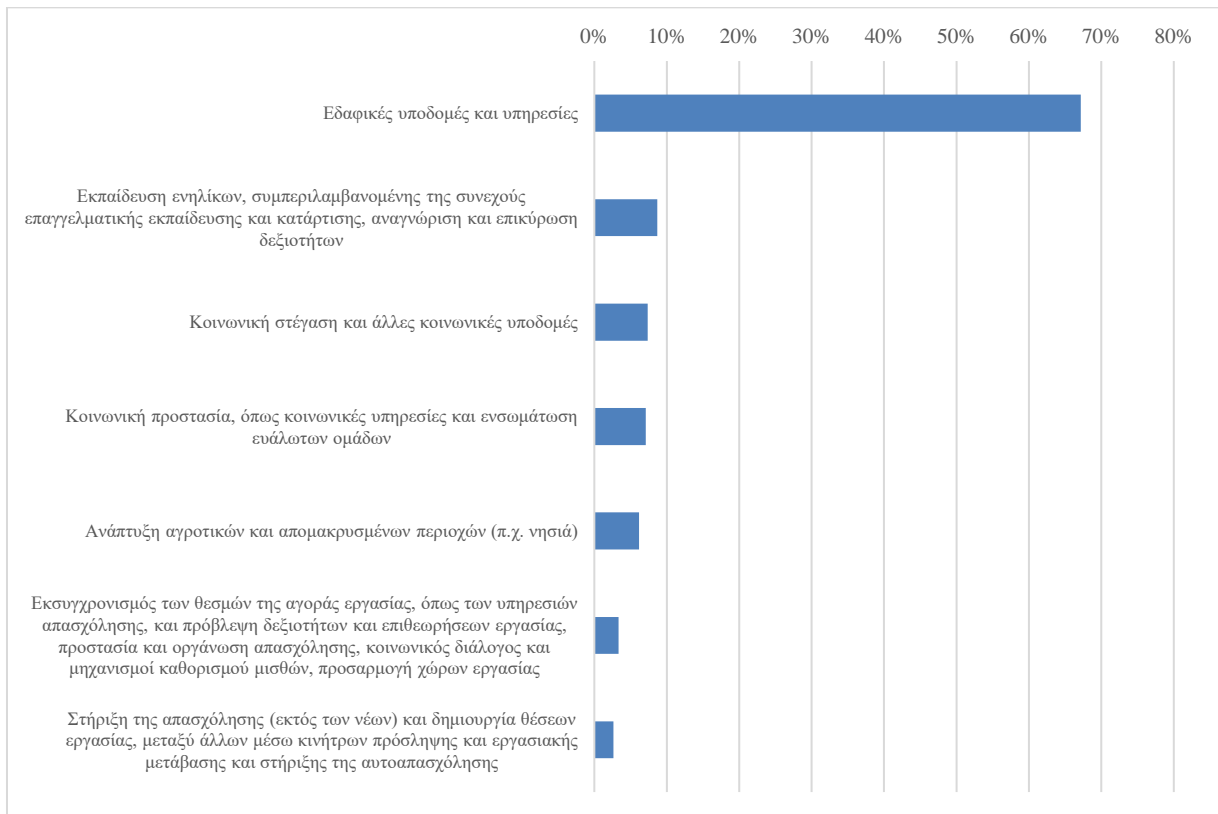
Στην πλειονότητά τους τα ΣΑΑ περιλαμβάνουν μέτρα στον τομέα της επιχειρηματικής υποδομής, της εκβιομηχάνισης και της επανεκβιομηχάνισης, συνολικής αξίας 26 δισ. EUR σε αυτούς τους τομείς πολιτικής. Τα μέτρα αυτά αφορούν κυρίως τη βελτίωση της σιδηροδρομικής και οδικής σύνδεσης με λιμένες, βιομηχανικά πάρκα και την ανάπτυξη κόμβων πολυτροπικών μεταφορών, την αποκατάσταση βιομηχανικών χώρων, μεταξύ άλλων μέσω της διαχείρισης υδάτων και αποβλήτων, μέτρα για τη στήριξη της κυκλικής οικονομίας σε βιομηχανικούς χώρους, όπως κόμβους ανακύκλωσης, κόμβους εφοδιαστικής για τη στήριξη της βιομηχανίας γεωργικών τροφίμων, την ευρυζωνική συνδεσιμότητα και συνδεσιμότητα 5G για βιομηχανικούς χώρους και επιχειρηματικές περιοχές και τη δημιουργία χώρων δεδομένων για βιομηχανική εφαρμογή ή για συγκεκριμένους βιομηχανικούς τομείς.

3.5. Συμβολή του μηχανισμού στην κοινωνική και εδαφική συνοχή (πυλώνας 4)

Οι εκτιμώμενες δαπάνες για μέτρα στήριξης της κοινωνικής και εδαφικής συνοχής ανέρχονται σε 193 δισ. EUR. Τα μέτρα που αποσκοπούν στην εδαφική συνοχή περιλαμβάνουν ιδίως μεγάλες επενδύσεις σε υποδομές και, ως εκ τούτου, αντιπροσωπεύουν τις μισές και πλέον δαπάνες που συμβάλλουν στον πυλώνα 4 (72 %). Οι δαπάνες κοινωνικής

συνοχής του πυλώνα 4 επιμερίζονται ισομερώς, σε γενικές γραμμές, στις κοινωνικές πολιτικές (κοινωνική προστασία και κοινωνική στέγαση) και στα μέτρα που συμβάλλουν στην απασχόληση και τις δεξιότητες (στήριξη της απασχόλησης εκτός των νέων, εκσυγχρονισμός των θεσμών της αγοράς εργασίας και εκπαίδευση ενηλίκων).

Διάγραμμα 9: Ανάλυση των δαπανών για τη στήριξη της κοινωνικής και εδαφικής συνοχής ανά τομέα πολιτικής (πυλώνας 4)

Στο διάγραμμα αυτό αναλύεται η εκτιμώμενη συμβολή στον πυλώνα πολιτικής σύμφωνα με τον κατάλογο τομέων πολιτικής που κατάρτισε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Το ποσοστό αντιστοιχεί στις συνολικές δαπάνες που έχουν σημανθεί ως εμπίπτουσες στον κάθε τομέα πολιτικής, ως μερίδιο του πυλώνα της κοινωνικής και εδαφικής συνοχής.

Εδαφικές υποδομές και υπηρεσίες, ανάπτυξη αγροτικών και απομακρυσμένων περιοχών (συμπεριλαμβανομένων των νησιών)

Πολλές μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις αποσκοπούν στη βελτίωση των εδαφικών υποδομών και των υπηρεσιών που παρέχονται σε τοπικό επίπεδο, καθώς και στη γεφύρωση του χάσματος μεταξύ αστικών και αγροτικών περιοχών. Περιλαμβάνουν μέτρα για τη στήριξη του αγροτικού τομέα, τη βελτίωση των υποδομών που μπορούν να τονώσουν την τοπική οικονομία και την εθνική ανταγωνιστικότητα (όπως οι σιδηρόδρομοι και τα λιμάνια), αλλά και την παροχή υπηρεσιών που έχουν άμεσο αντίκτυπο στην ποιότητα της καθημερινής ζωής. Πολλά από τα μέτρα για τις εδαφικές υποδομές και υπηρεσίες αφορούν την ενίσχυση και την καινοτομία της κινητικότητας και των μεταφορών, μέσω της βελτίωσης των συστημάτων διαχείρισης της εναέριας κυκλοφορίας, της πραγματοποίησης επενδύσεων στην κατασκευή, αναβάθμιση και ηλεκτροδότηση σιδηροδρόμων, του εκσυγχρονισμού λιμένων και λιμενικών υποδομών και της στήριξης έργων βιώσιμης αστικής κινητικότητας,

όπως οι υπηρεσίες δημοσίων μεταφορών υψηλής χωρητικότητας και η κατασκευή ποδηλατοδρόμων.

Τα ΣΑΑ περιλαμβάνουν επίσης σειρά μέτρων για τη βελτίωση της χρήσης των φυσικών πόρων και τη διατήρηση του περιβάλλοντος σε τοπικό επίπεδο. Πρόκειται για μεταρρυθμίσεις όσον αφορά την αποχέτευση και τη διαχείριση αποβλήτων στα νησιά, επενδύσεις για την επέκταση των συστημάτων επεξεργασίας νερού σε μεγάλους οικισμούς, καθώς και για αρδευτικά δίκτυα στις αγροτικές περιοχές, μέτρα για την ενίσχυση της βιωσιμότητας της γεωργίας, της κτηνοτροφίας και της αλιείας, αλλά και για τη στήριξη της δημιουργίας κοινοπραξιών σε λειτουργικές αγροτικές περιοχές. Όσον αφορά τις εδαφικές υπηρεσίες, τα ΣΑΑ προβλέπουν μέτρα για την ενίσχυση της ικανότητας των δήμων να παρέχουν υπηρεσίες υψηλής ποιότητας μέσω μεταρρυθμίσεων αποκέντρωσης και επενδύσεων για τη βελτίωση της λειτουργίας της δημόσιας διοίκησης σε τοπικό επίπεδο.

Τα σχέδια του Βελγίου, της Δανίας και της Ιταλίας περιλαμβάνουν επενδύσεις για την ενθάρρυνση της κατασκευής ποδηλατοδρόμων σε κρατικούς δρόμους. Οι επενδύσεις αυτές θα στηρίξουν την πρόσβαση σε ένα συνεκτικότερο δίκτυο ποδηλατοδρόμων για τους πολίτες και τον τομέα του τουρισμού, παρέχοντας, ως εκ τούτου, περισσότερες ευκαιρίες για την επιλογή του ποδηλάτου αντί άλλων τρόπων μεταφοράς. Επιπλέον, τα μέτρα θα στηρίξουν πρόγραμμα που στοχεύει σε δημοτικά έργα κατασκευής ποδηλατοδρόμων.

Η Κύπρος θα υλοποιήσει αντιπλημμυρικά μέτρα και μέτρα συλλογής υδάτων που επικεντρώνονται στις περιοχές των Λιβαδιών, της Κλαδεράς και του κέντρου της Λευκωσίας. Πιο συγκεκριμένα, η επένδυση αυτή θα υποστηρίξει την αναβάθμιση των αντιπλημμυρικών καναλιών στα Λιβάδια, την κατασκευή δικτύου συλλογής ομβρίων υδάτων μήκους 4 600 μέτρων στην Κλαδερά και αποχετευτικού συστήματος στη Λευκωσία, όπου οι εργασίες θα περιλαμβάνουν την ανακατασκευή οδών και πεζοδρομίων και την επέκταση του δικτύου ομβρίων υδάτων.

Το ΣΑΑ της Λετονίας προβλέπει διοικητική-εδαφική μεταρρύθμιση για τη βελτίωση της ποιότητας των υπηρεσιών μέσω της μείωσης του αριθμού των διοικητικών μονάδων και της αύξησης της αποτελεσματικότητας και της προσβασιμότητας στην παροχή υπηρεσιών. Το μέτρο περιλαμβάνει τη θέσπιση νέου δημοτικού νόμου για την επανεξέταση των λειτουργιών και των καθηκόντων της τοπικής αυτοδιοίκησης. Ο νέος νόμος θα εξασφαλίσει καλύτερη διακυβέρνηση σε επίπεδο δήμων, σαφέστερο διαχωρισμό και κατανομή αρμοδιοτήτων μεταξύ των εξουσιών λήψης αποφάσεων και των εκτελεστικών εξουσιών, και θα αυξήσει τη συμμετοχή των πολιτών στη διαδικασία λήψης αποφάσεων των τοπικών κοινοτήτων.

Κοινωνική προστασία, ένταξη, κοινωνική στέγαση και κοινωνικές υποδομές

Τα ΣΑΑ καλύπτουν ευρύ φάσμα μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που ενισχύουν τα συστήματα κοινωνικής προστασίας των κρατών μελών. Τα μέτρα αυτά επικεντρώνονται στην αποτελεσματικότητα, την ποιότητα και την ανθεκτικότητα των συστημάτων κοινωνικής προστασίας, ανάλογα με τις ειδικές ανά χώρα ανάγκες, όπως επισημαίνονται στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις (CSR) της περιόδου 2019/2020. Στην πλειονότητά τους οι επενδύσεις

κοινωνικής προστασίας στο πλαίσιο του ΜΑΑ σχετίζονται με την αναβάθμιση, την επέκταση ή τη βελτίωση του δικτύου κοινωνικών υπηρεσιών και των εγκαταστάσεων που παρέχονται από δημόσιους και ιδιωτικούς κοινωνικούς φορείς. Περιλαμβάνουν επίσης συγκεκριμένα μέτρα που αφορούν, για παράδειγμα, την ένταξη των ατόμων με αναπηρία, την αύξηση της επάρκειας και βιωσιμότητας των κοινωνικών παροχών και τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης των ηλικιωμένων που χρήζουν φροντίδας. Ορισμένα κράτη μέλη περιλαμβάνουν επίσης σημαντικές επενδύσεις για την αύξηση της προσφοράς κοινωνικής στέγασης και κοινωνικής υποδομής για τις ευάλωτες ομάδες. Ορισμένα κράτη μέλη περιέλαβαν επίσης στα οικεία ΣΑΑ μέτρα για τη μεταρρύθμιση του ελάχιστου εισοδήματος και των συνταξιοδοτικών συστημάτων προκειμένου να ενισχυθεί η επάρκεια και η βιωσιμότητά τους. Τα μέτρα υπέρ της κοινωνικής προστασίας και της κοινωνικής στέγασης αντιπροσωπεύουν εκτιμώμενες δαπάνες ύψους περίπου 27 δισ. EUR.

Πορτογαλία: το «πρόγραμμα στήριξης για την πρόσβαση στη στέγαση» είναι μια επένδυση για τη διασφάλιση αξιοπρεπούς και επαρκούς στέγασης για τις οικογένειες με τις μεγαλύτερες ανάγκες και για τις πλέον ευάλωτες ομάδες, με στόχο κυρίως την παροχή καταλύματος κοινωνικής στέγασης για τουλάχιστον 26 000 νοικοκυριά που έχουν ανάγκη έως το 2026. Οι επενδύσεις προβλέπουν την ανέγερση νέων κτιρίων, την ανακαίνιση υφιστάμενων κατοικιών, καθώς και, όποτε απαιτείται, την αγορά και τη μίσθωση πρόσθετων κτιρίων για την παροχή κοινωνικής στέγασης.

Λιθουανία: μεταρρύθμιση για την αύξηση της κάλυψης του συστήματος ασφάλισης ανεργίας, με τη θέσπιση πρόσθετων παροχών για τους άγαμους ηλικιωμένους και τα άτομα με αναπηρία, καθώς και τη βελτίωση του μηχανισμού τιμαριθμικής αναπροσαρμογής των συντάξεων για την ανακούφιση της φτώχειας των ηλικιωμένων.

Κροατία: το ΣΑΑ περιλαμβάνει μεταρρύθμιση και επένδυση στην κοινωνική καθοδήγηση με σκοπό την ανάπτυξη εξατομικευμένης υπηρεσίας καθοδήγησης σε κέντρα κοινωνικής πρόνοιας που θα στοχεύει άτομα που διατρέχουν κίνδυνο ή είναι περιθωριοποιημένα. Η νέα αυτή υπηρεσία θα επικεντρωθεί στην ένταξη ατόμων με αναπηρία, θυμάτων βίας, αστέγων, μεταναστών, Ρομά, νέων, ατόμων που εκτίουν ποινές φυλάκισης και μελών άλλων κοινωνικά ευάλωτων ομάδων.

Ισπανία: μεταρρύθμιση για την προστασία των οικογενειών και την αναγνώριση της διαφορετικότητάς τους, η οποία προβλέπει νομική αναγνώριση των διαφορετικών ειδών οικογενειακής δομής και καθορίζει τις παροχές και τις υπηρεσίες που δικαιούνται ανάλογα με τα χαρακτηριστικά τους και τα εισοδηματικά τους επίπεδα.

Στήριξη της απασχόλησης, εκσυγχρονισμός των θεσμών της αγοράς εργασίας και εκπαίδευση και κατάρτιση ενηλίκων για ομάδες στόχους εκτός της νεολαίας

Όλα σχεδόν τα κράτη μέλη περιέλαβαν στα οικεία ΣΑΑ σειρά μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων για τη στήριξη της δημιουργίας θέσεων εργασίας, της αναβάθμισης των δεξιοτήτων και του εκσυγχρονισμού της αγοράς εργασίας τους. Τα μέτρα αυτά ανταποκρίνονται στην ειδική ανά χώρα σύσταση που σχετίζεται με τη στήριξη της

απασχόλησης και την αγορά εργασίας τα δύο τελευταία χρόνια, ζήτημα για το οποίο απευθύνθηκαν συστάσεις σε όλα σχεδόν τα κράτη μέλη. Ειδικότερα, το 2020 ζητήθηκε από την πλειονότητα των κρατών μελών «να μετριάσουν τον αντίκτυπο της κρίσης στην απασχόληση και να ενισχύσουν τη στήριξη της απασχόλησης» και, παράλληλα, διαπιστώθηκαν επίσης διάφορες πιο συγκεκριμένες διαρθρωτικές προκλήσεις.

Οι πολιτικές απασχόλησης και οι ενεργές πολιτικές για την αγορά εργασίας αντιπροσωπεύουν κομβική πτυχή όλων σχεδόν των ΣΑΑ, σύμφωνα και με τη σύσταση της Επιτροπής σχετικά με την αποτελεσματική ενεργό στήριξη της απασχόλησης μετά την κρίση της νόσου COVID-19 (EASE). Τα σχέδια περιλαμβάνουν επενδύσεις και μεταρρυθμίσεις για την αύξηση της συμμετοχής των γυναικών, των νέων και των ευάλωτων ομάδων στην αγορά εργασίας και τη στήριξη της δημιουργίας θέσεων εργασίας και της μετάβασης σε νέους τομείς και επαγγέλματα με στόχο την τόνωση της απασχόλησης και τη βελτίωση της απόδοσης, της λειτουργίας και της ανθεκτικότητας των αγορών εργασίας. Συνολικά, τα μέτρα στήριξης της απασχόλησης και του εκσυγχρονισμού των θεσμών της αγοράς εργασίας ανέρχονται σε περίπου 11,3 δισ. EUR, ποσό που αντιστοιχεί στο 6 % των πιστώσεων του πυλώνα 4.

Η εκπαίδευση ενηλίκων θα είναι κομβικής σημασίας για την ενίσχυση της κοινωνικής και οικονομικής ανθεκτικότητας. Τα εθνικά σχέδια περιλαμβάνουν μεταρρυθμίσεις για τη βελτίωση της διά βίου μάθησης, της αξιολόγησης και αναγνώρισης των δεξιοτήτων, της αναβάθμισης δεξιοτήτων και της επανειδίκευσης με στόχο την ενίσχυση των διαδρομών σταδιοδρομίας, καθώς και επενδύσεις για την ενθάρρυνση της κατάρτισης στον ιδιωτικό τομέα (περίπου 16,4 δισ. EUR).

Ιταλία: επενδύσεις για τη στήριξη της συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας, ιδίως μέσω της επένδυσης σε υπηρεσίες παιδικής μέριμνας και της στήριξης της γυναικείας επιχειρηματικότητας. Οι τελευταίες θα παρέχουν στήριξη σε γυναίκες επιχειρηματίες, θα ενθαρρύνουν τη δημιουργία και επέκταση καινοτόμων επιχειρηματικών σχεδίων, θα προσφέρουν ευκαιρίες καθοδήγησης και κατάρτισης, αλλά και επικοινωνιακές δράσεις.

Γαλλία: το πρόγραμμα «FNE-Κατάρτιση» θα βοηθήσει τις εταιρείες να επενδύσουν στην κατάρτιση εργαζομένων μερικής απασχόλησης, προς όφελος τόσο του εργαζομένου, με την ενίσχυση της απασχολησιμότητάς του, όσο και της εταιρείας, με τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητάς της.

Ελλάδα: οριζόντια προγράμματα αναβάθμισης δεξιοτήτων στον τομέα των ψηφιακών δεξιοτήτων, των πράσινων δεξιοτήτων και των χρηματοοικονομικών γνώσεων για περισσότερους από μισό εκατομμύριο δικαιούχους συνολικά θα στηρίζουν την απασχολησιμότητα του ελληνικού εργατικού δυναμικού στην πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση. Της επένδυσης αυτής θα προηγηθεί μια μεταρρύθμιση του συστήματος διά βίου μάθησης που θα εξασφαλίσει υψηλή ποιότητα και συνάφεια της κατάρτισης με την αγορά εργασίας.

Σλοβενία: το ΣΑΑ περιλαμβάνει μέτρο στήριξης της εισόδου νέων εργαζομένων στην αγορά εργασίας, με την παροχή οικονομικών κινήτρων στους εργοδότες προκειμένου να προσλαμβάνουν νέους έως 25 ετών με συμβάσεις αορίστου χρόνου, υπό τον όρο της παροχής καθοδήγησης και κατάρτισης για συγκεκριμένη εργασία, μεταξύ άλλων με εστίαση στις ψηφιακές δεξιότητες.

Ιρλανδία: στήριξη της ενεργοποίησης για την αντιμετώπιση της μακροχρόνιας ανεργίας, με στόχο την παροχή ποιοτικής εργασιακής εμπειρίας σε τουλάχιστον 10 000 άτομα που είναι άνεργα επί τουλάχιστον έξι μήνες. Οι προσωρινές επιδοτούμενες θέσεις εργασίας συνδυάζονται με καθοδήγηση, πρόσβαση σε κατάρτιση και στήριξη από δημόσιες και ιδιωτικές υπηρεσίες απασχόλησης για τη βελτίωση της μακροπρόθεσμης απασχολησιμότητας.

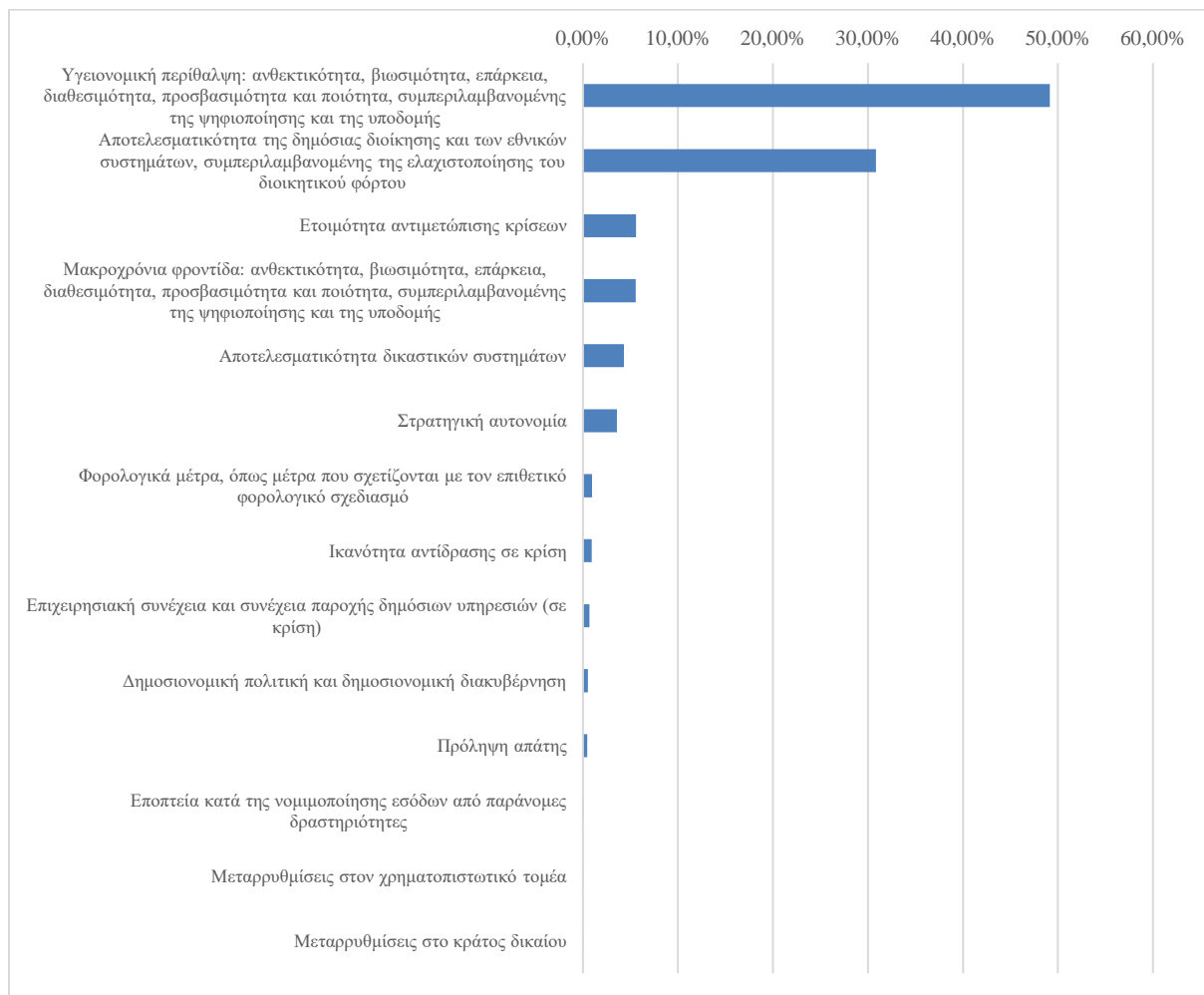
Ισπανία: μεταρρύθμιση των συμβάσεων εργασίας, τροποποίηση των υφιστάμενων κανονισμών που διέπουν τη χρήση συμβάσεων ορισμένου χρόνου με στόχο την προώθηση της χρήσης συμβάσεων αορίστου χρόνου. Στο πλαίσιο της μεταρρύθμισης θα απλοποιηθούν και θα μειωθούν οι διαθέσιμοι τύποι συμβάσεων εργασίας (αορίστου χρόνου, ορισμένου χρόνου και κατάρτισης/μαθητείας) και θα περιοριστούν οι περιπτώσεις κατά τις οποίες μπορούν να χρησιμοποιούνται συμβάσεις ορισμένου χρόνου. Θα δημιουργηθεί κατάλληλο πλαίσιο για την είσοδο μαθητευομένων στην αγορά εργασίας, θα ενισχυθεί η χρήση συμβάσεων αορίστου χρόνου για εποχιακές δραστηριότητες, θα ενισχυθούν οι έλεγχοι για την πρόληψη του παράτυπου χρόνου εργασίας και θα καταπολεμηθεί η εργασιακή απάτη, μεταξύ άλλων με την επικαιροποίηση του συστήματος επιβολής κυρώσεων. Τα ΣΑΑ περιλαμβάνουν επίσης μέτρα για την ενίσχυση και τον εκσυγχρονισμό των δημόσιων υπηρεσιών απασχόλησης και την παροχή πιο αποτελεσματικής και στοχευμένης στήριξης στα άτομα που

αναζητούν εργασία, όπως μέσω της ψηφιοποίησης, της βελτιστοποίησης διαδικασιών, της κατάρτισης προσωπικού και της πρόσληψης έκτακτου προσωπικού για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κρίσης.

3.6. Συμβολή του μηχανισμού στην υγεία και την οικονομική, κοινωνική και θεσμική ανθεκτικότητα, με σκοπό, μεταξύ άλλων, την αύξηση της ετοιμότητας για την αντιμετώπιση κρίσεων και της ικανότητας αντίδρασης σε κρίσεις (πυλώνας 5)

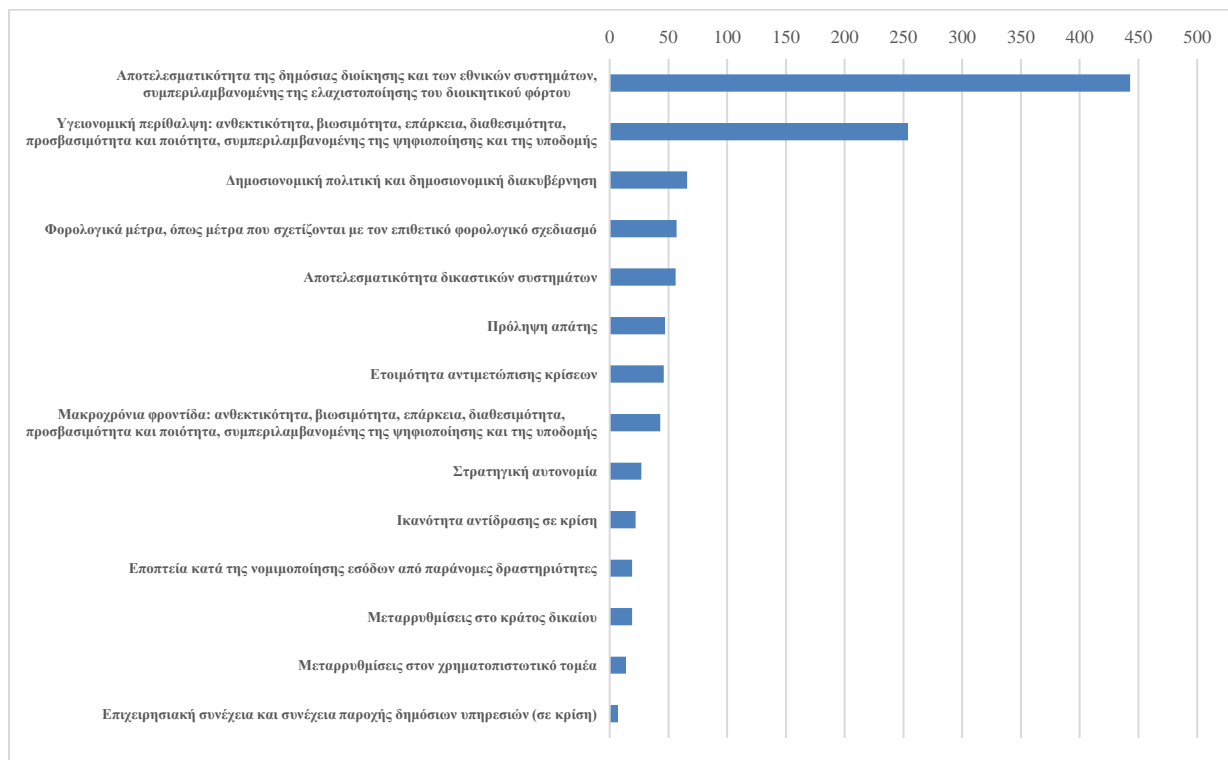
Τα 22 εγκριθέντα ΣΑΑ περιλαμβάνουν μέτρα στήριξης του πυλώνα 5 συνολικού ύψους 78 δισ. EUR. Αν και η χρηματοδότηση επικεντρώνεται στην ενίσχυση της υγειονομικής περίθαλψης και στη μεταρρύθμιση της δημόσιας διοίκησης, ο αριθμός των μέτρων κατανέμεται πιο ομοιόμορφα μεταξύ των τομέων πολιτικής. Ο πυλώνας 5 μπορεί να αναλυθεί σε 14 τομείς πολιτικής, όπως φαίνεται στο διάγραμμα 10 παρακάτω. Η υγειονομική περίθαλψη και η δημόσια διοίκηση είναι σαφώς οι τομείς που ωφελούνται περισσότερο, με την υγειονομική περίθαλψη να προηγείται όσον αφορά τις δαπάνες και τη δημόσια διοίκηση όσον αφορά τον αριθμό των μέτρων. Τα ποσά των συνολικών δαπανών που κατανέμονται σε ορισμένους τομείς όπως η δημοσιονομική πολιτική, η πρόληψη της απάτης ή το κράτος δικαίου είναι πολύ μικρά, αλλά οι μεταρρυθμίσεις πολιτικής σε αυτούς είναι στοχευμένες.

Διάγραμμα 10: Ανάλυση των δαπανών για τη στήριξη της υγείας και της ανθεκτικότητας ανά τομέα πολιτικής (πυλώνας 5)

Στο διάγραμμα αυτό αναλύεται η εκτιμώμενη συμβολή στον πυλώνα πολιτικής σύμφωνα με τον κατάλογο τομέων πολιτικής που κατάρτισε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Το ποσοστό αντιστοιχεί στις συνολικές δαπάνες που έχουν σημανθεί ως εμπίπτουσες στον κάθε τομέα πολιτικής, ως μερίδιο του πυλώνα της υγείας και της οικονομικής, κοινωνικής και θεσμικής ανθεκτικότητας.

Διάγραμμα 11: Αριθμός μέτρων για τη στήριξη της υγείας και της ανθεκτικότητας ανά τομέα πολιτικής (πυλώνας 5)

Υγεία και μακροχρόνια περίθαλψη

Όλα τα ΣΑΑ περιλαμβάνουν μέτρα που σχετίζονται με την υγειονομική περίθαλψη, γεγονός που καταδεικνύει την ισχυρή δέσμευση των κρατών μελών προς την κατεύθυνση της βελτίωσης των συστημάτων υγείας σε ολόκληρη την Ένωση. Οι συνολικές δαπάνες που συνδέονται με τα μέτρα αυτά ανέρχονται σε περίπου 37 δισ. EUR, ποσό το οποίο αντιπροσωπεύει το 49,15 % των συνολικών πιστώσεων του πυλώνα 5. Τα κράτη μέλη περιλαμβάνουν στα οικεία ΣΑΑ ευρύ φάσμα επενδύσεων για την υγεία. Πρώτα και κύρια, περίπου 25 δισ. EUR διατίθενται για την κατασκευή νέων ή την αναβάθμιση υφιστάμενων υποδομών υγείας, συμπεριλαμβανομένου του σχετικού ιατρικού εξοπλισμού.

Το σχέδιο της Σλοβενίας περιλαμβάνει μεγάλες επενδύσεις σε νοσοκομειακές υποδομές για τη βελτίωση της αποτελεσματικής θεραπείας των μεταδοτικών ασθενειών.

Το σχέδιο του Βελγίου περιλαμβάνει σημαντικές επενδύσεις σε πρωτοβουλίες πυρηνικής ιατρικής που στοχεύουν στην κατασκευή πρότυπης εγκατάστασης για τη βιώσιμη παραγωγή ιατρικών ραδιοϊσοτόπων και αποσκοπούν στην ανάπτυξη ερευνητικού προγράμματος για την επόμενη γενιά θεραπευτικών ραδιοϊσοτόπων στη θεραπεία του καρκίνου.

Επιπλέον, περίπου 15 δισ. EUR με τη μορφή επενδύσεων διατίθενται ειδικά για τη βελτίωση της πρωτοβάθμιας περίθαλψης και της πρόληψης, ιδίως σε αγροτικές και υποβαθμισμένες περιοχές.

Το σχέδιο της Ελλάδας προβλέπει την εφαρμογή ενός ολοκληρωμένου συστήματος πρωτοβάθμιας, δευτεροβάθμιας και τριτοβάθμιας πρόληψης με στόχο τη βελτίωση της πρόσβασης σε υψηλής ποιότητας υπηρεσίες υγείας για όλους τους πολίτες.

Σε συνέργεια με τον δεύτερο πυλώνα, πολλά ΣΑΑ περιλαμβάνουν μέτρα που στοχεύουν στην ψηφιοποίηση των εθνικών συστημάτων υγειονομικής περίθαλψης, όπως η επέκταση του πεδίου εφαρμογής των υπηρεσιών τηλεϊατρικής, η ενοποίηση των κατακερματισμένων εθνικών μητρώων υγείας και η διασφάλιση της διαλειτουργικότητας και της ασφάλειας των ψηφιακών πλατφορμών υγείας. Η συνολική δαπάνη για επενδύσεις που συμβάλλουν στην ψηφιακή μετάβαση στην υγειονομική περίθαλψη ανέρχεται σε 12 δισ. EUR στο σύνολο των σχεδίων.

Το ΣΑΑ της Ρουμανίας θα υποστηρίξει την ανάπτυξη ενός ολοκληρωμένου ηλεκτρονικού συστήματος υγείας, που θα συνδέει περισσότερους από 25 000 παρόχους υγειονομικής περίθαλψης και συστήματα τηλεϊατρικής.

Το σχέδιο της Φινλανδίας θα παρέχει στήριξη σε εθνικούς και περιφερειακούς φορείς για την ανάπτυξη ψηφιακών υπηρεσιών που απευθύνονται στους πολίτες (π.χ. προληπτικές υπηρεσίες, αξιολογήσεις συμπτωμάτων, υπηρεσίες αυτοεξυπηρέτησης, ψηφιακές υπηρεσίες ψυχικής υγείας κ.λπ.), επαγγελματικά συστήματα (π.χ. μοντέλα ψηφιακών υπηρεσιών που βασίζονται σε ανάλυση δεδομένων ασθενών) και λύσεις διαχείρισης (π.χ. προηγμένες λύσεις διαχείρισης γνώσεων και ανάλυσης).

Συμπληρωματικά προς τις επενδύσεις, τα κράτη μέλη σχεδιάζουν επίσης να θεσπίσουν και να εφαρμόσουν ένα φιλόδοξο πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων. Οι βασικές μεταρρυθμίσεις εστιάζουν i) στην αναδιοργάνωση των συστημάτων υγείας με σκοπό την ενίσχυση της ικανότητάς τους, ii) στη βελτίωση της διακυβέρνησης των συστημάτων υγείας με σκοπό την αύξηση της βιωσιμότητας των υπηρεσιών υγειονομικής περίθαλψης και iii) στη δημιουργία μηχανισμών για την προσέλκυση και τη διατήρηση επαγγελματιών υγείας σε συγκεκριμένες περιοχές. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα για τους γενικούς ιατρούς και τους κοινοτικούς νοσηλευτές, καθώς σε ορισμένες χώρες αναφέρονται σημαντικές ελλείψεις στο διαθέσιμο εργατικό δυναμικό στον τομέα της υγείας. Για παράδειγμα, το σχέδιο της Ισπανίας περιλαμβάνει μεταρρύθμιση με στόχο την αντιμετώπιση των ελλείψεων νοσηλευτών και ιατρών, τη μείωση της χρήσης συμβάσεων ορισμένου χρόνου, τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας και την ενίσχυση της κατάρτισης και επαγγελματικής εξέλιξης σε ορισμένες γεωγραφικές περιοχές.

15 ΣΑΑ περιλαμβάνουν μέτρα που σχετίζονται με τη μακροχρόνια περίθαλψη. Συνολικά, στα σχέδια περιλαμβάνονται 43 μέτρα, συνολικής δαπάνης περίπου 4,2 δισ. EUR. Οι επενδύσεις σε οίκους κοινωνικής φροντίδας, οίκους ευγηρίας και συναφείς υποδομές και υπηρεσίες μακροχρόνιας περίθαλψης που περιλαμβάνονται στα 15 σχέδια στοχεύουν στη στήριξη των εθνικών στρατηγικών αποϊδρυματοποίησης, μέσω της προώθησης ενός μοντέλου που είναι προσανατολισμένο σε λύσεις κοινοτικής φροντίδας και κατ' οίκον περίθαλψης. Ενδεικτικά, το σχέδιο της Γαλλίας περιλαμβάνει μια μεγάλη επένδυση για την ανακαίνιση,

τον μετασχηματισμό και τον εξοπλισμό του γαλλικού ιατροκοινωνικού τομέα, ιδίως των εγκαταστάσεων για εξαρτώμενους ηλικιωμένους (EHPAD) κατά την περίοδο 2021-2025.

Αποτελεσματικότητα της δημόσιας διοίκησης

Πάνω από το ένα τρίτο των μέτρων και περίπου τα δύο τρίτα των δαπανών που συνδέονται με την αποτελεσματικότητα της δημόσιας διοίκησης και της επιχειρησιακής συνέχειας και της συνέχειας της παροχής δημόσιων υπηρεσιών, σχετίζονται με τον ψηφιακό μετασχηματισμό. Τα μέτρα για την προαγωγή του ψηφιακού μετασχηματισμού της δημόσιας διοίκησης με τη μεγαλύτερη δαπάνη ως ποσοστό των συνολικών πιστώσεων των ΣΑΑ περιλαμβάνονται στα σχέδια της Γερμανίας και της Μάλτας. Μάλιστα, το 10 % των συνολικών πιστώσεων του ΣΑΑ της Γερμανίας διατίθεται σε μεταρρύθμιση που έχει στόχο να καταστούν οι δημόσιες υπηρεσίες ψηφιακά διαθέσιμες έως το 2022. Ομοίως, το σχέδιο της Μάλτας περιλαμβάνει επένδυση με στόχο τη βελτίωση της εμπειρίας των πελατών από τις διαδικτυακές υπηρεσίες η οποία αντιστοιχεί σχεδόν στο 6 % των συνολικών πιστώσεων του σχεδίου.

Σε όλα τα ΣΑΑ, τα μέτρα για την ενίσχυση των δημοσίων υπηρεσιών, τη μείωση του ρυθμιστικού και διοικητικού φόρτου και τη βελτίωση των δημοσίων συμβάσεων συμβάλλουν στην ενίσχυση της αποτελεσματικότητας της δημόσιας διοίκησης. 10 ΣΑΑ περιέχουν μέτρα για τη βελτίωση της κατάρτισης, της εξέλιξης και των συνθηκών εργασίας των δημοσίων υπαλλήλων, μέσω, για παράδειγμα, της διευκόλυνσης ευέλικτων ρυθμίσεων εργασίας, της εφαρμογής καλύτερου συστήματος αμοιβών στη δημόσια υπηρεσία ή του εκσυγχρονισμού των διαδικασιών πρόσληψης. Με τη σειρά τους, 5 ΣΑΑ περιλαμβάνουν μεταρρυθμίσεις της δημόσιας διοίκησης για την ελάφρυνση ή μείωση του ρυθμιστικού και διοικητικού φόρτου για τις επιχειρήσεις, μέσω της απλοποίησης διαδικασιών και απαιτήσεων που σχετίζονται με την επιχειρηματική δραστηριότητα, της απλούστευσης κανονιστικών απαιτήσεων για τις επαγγελματικές υπηρεσίες ή της εφαρμογής του «τεστ ΜΜΕ». Τέλος, 10 ΣΑΑ στοχεύουν στη βελτίωση των δημοσίων συμβάσεων με την ανάπτυξη ηλεκτρονικών συστημάτων δημοσίων συμβάσεων ή τον εξορθολογισμό της διαδικασίας ανάθεσης.

Το ΣΑΑ της Ρουμανίας περιλαμβάνει μέτρα για τη βελτίωση της ποιότητας και αποτελεσματικότητας της δημόσιας διοίκησης, ιδίως με μέτρα προς ενίσχυση της αποτελεσματικότητας του δικαστικού συστήματος και την καταπολέμηση της διαφθοράς.

Το ΣΑΑ της Λετονίας περιλαμβάνει μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις για τον εκσυγχρονισμό της δημόσιας διοίκησης, την κεντρική διαχείριση λειτουργιών διοικητικής υποστήριξης και την επένδυση στην κατάρτιση προσωπικού στη δημόσια διοίκηση.

Το ΣΑΑ της Κροατίας προβλέπει μεταρρύθμιση για τη συνεχή παροχή κατάρτισης στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων. Η μεταρρύθμιση αυτή θα συμβάλει στην ενίσχυση της πρόληψης της διαφθοράς και στη βελτίωση της ικανότητας και αποτελεσματικότητας της κροατικής δημόσιας διοίκησης.

Αποτελεσματικότητα των δικαστικών συστημάτων

Μέτρα για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των δικαστικών συστημάτων περιλαμβάνονται σε 13 ΣΑΑ. Τα μισά και πλέον από αυτά τα μέτρα έχουν τη μορφή επενδύσεων ύψους 3,75 δισ. EUR. Συγκεκριμένα, το 75 % των συνολικών δαπανών σε αυτόν τον τομέα κατανέμεται στο ιταλικό ΣΑΑ, το οποίο αφιερώνει συνολικά 2,268 δισ. EUR για επενδύσεις σε ανθρώπινο κεφάλαιο με στόχο την ενίσχυση του δικαστικού λειτουργήματος και την εξομάλυνση τυχόν ανισοτήτων μεταξύ των διαφόρων δικαστικών υπηρεσιών.

Το ένα τρίτο των μέτρων αυτών και σχεδόν το ήμισυ των συνολικών δαπανών των εν λόγω μέτρων σχετίζονται με τον ψηφιακό μετασχηματισμό. Οι επενδύσεις στα ΣΑΑ της Κύπρου, της Ελλάδας, της Ρουμανίας, της Σλοβακίας και της Κροατίας επικεντρώνονται στη βελτίωση της δικαστικής υποδομής. Τρία ΣΑΑ (Κύπρος, Κροατία και Ιταλία) περιλαμβάνουν επίσης μεταρρυθμίσεις για τη μείωση του όγκου συσσωρευμένων υποθέσεων που εκκρεμούν ενώπιον των δικαστηρίων. Ορισμένα ΣΑΑ (Κύπρος, Λετονία, Κροατία και Ρουμανία) περιέχουν μέτρα για τη βελτίωση της ποιότητας των δικαστικών συστημάτων μέσω της κατάρτισης των εργαζομένων.

Το ΣΑΑ της Ρουμανίας περιλαμβάνει επένδυση για την υποστήριξη της προετοιμασίας και της μετάβασης του ρουμανικού δικαστικού συστήματος σε ένα κεντρικό ηλεκτρονικό σύστημα διαχείρισης υποθέσεων. Περιγράφει επίσης μεταρρύθμιση για την ενίσχυση της ανεξαρτησίας των δικαστών, η οποία προβλέπει, μεταξύ άλλων, την πρόσβαση στο επάγγελμα και την επαγγελματική εξέλιξη των δικαστών με αξιοκρατικά κριτήρια.

Το σχέδιο της Μάλτας αφιερώνει μεγάλο αριθμό μεταρρυθμίσεων στην αντιμετώπιση των αδυναμιών όσον αφορά την ανεξαρτησία της δικαστικής εξουσίας, την έλλειψη χωριστής εισαγγελικής υπηρεσίας από τον ανακριτικό κλάδο, καθώς και τις προκλήσεις που συνδέονται με τον αποτελεσματικό εντοπισμό και τη δίωξη της διαφθοράς. Αναφέρεται, ενδεικτικά, ότι το σχέδιο περιέχει μέτρα για τη μεταρρύθμιση της μεθόδου διορισμού και παύσης των δικαστικών, τη δημιουργία χωριστής εισαγγελικής υπηρεσίας και τη μεταρρύθμιση της μόνιμης επιτροπής κατά της διαφθοράς (PCAC).

Το σχέδιο της Σλοβακίας περιέχει μεταρρύθμιση η οποία συνεπάγεται μια δέσμη νομοθετικών αλλαγών με στόχο την περαιτέρω αύξηση της αποτελεσματικότητας, της ακεραιότητας και της ανεξαρτησίας του δικαστικού συστήματος και την αποτελεσματικότερη καταπολέμηση της διαφθοράς και της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Ειδικότερα, στο σχέδιο της Σλοβακίας, τέσσερις επενδύσεις στοχεύουν στην επέκταση, αναβάθμιση, κατασκευή ή προμήθεια νέων κατάλληλων εγκαταστάσεων για τα βασικά δικαστήρια στον νέο δικαστικό χάρτη που θεσπίστηκε στο πλαίσιο του ΣΑΑ, αλλά και στον εκσυγχρονισμό του εξοπλισμού πληροφορικής των δικαστηρίων.

Το σχέδιο της Κροατίας περιέχει μεταρρύθμιση για τη θέσπιση νομικού, οργανωτικού και τεχνολογικού πλαισίου που θα συμβάλει στη μείωση των καθυστερήσεων και στη

συντόμηση των δικαστικών διαδικασιών, αλλά και θα εστιάζει στη διαφανή και αποτελεσματική διοίκηση του δικαστικού συστήματος. Στόχος αυτής της μεταρρύθμισης είναι η ενίσχυση της εμπιστοσύνης των πολιτών στο δικαστικό σύστημα.

Το σχέδιο της Ιταλίας περιλαμβάνει διάφορα μέτρα για τη μείωση των καθυστερούμενων υποθέσεων για τα τακτικά πολιτικά δικαστήρια, τα περιφερειακά διοικητικά δικαστήρια, το Αστικό Εφετείο και το Συμβούλιο της Επικρατείας. Τα μέτρα αυτά στοχεύουν να καταστήσουν το δικαστικό σύστημα πιο αποτελεσματικό, μειώνοντας τη διάρκεια των διαδικασιών και φέρνοντας την Ιταλία πιο κοντά στον μέσο όρο της ΕΕ όσον αφορά τη διάρκεια των διαδικασιών.

Το σχέδιο της Κύπρου περιλαμβάνει επένδυση για την εκπαίδευση δικαστών σε σχέση με διάφορα νομικά θέματα και δικαστικές δεξιότητες προς αντιμετώπιση του χαμηλού επιπέδου εκπαίδευσης και διά βίου μάθησης των δικαστών.

Το σχέδιο της Λετονίας περιέχει επένδυση για τη θέσπιση ενιαίου κέντρου κατάρτισης για την ανάπτυξη των προσόντων των δικαστών, του προσωπικού των δικαστηρίων, των εισαγγελέων, των βοηθών εισαγγελέων και των ειδικευμένων ανακριτών.

Πρόληψη της απάτης / Εποπτεία για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες

17 ΣΑΑ περιέχουν μέτρα που σχετίζονται με την καταπολέμηση της απάτης και της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, ενώ τα περισσότερα από τα μέτρα που περιλαμβάνονται στα σχέδια είναι μεταρρυθμίσεις.

Το σχέδιο της Εσθονίας περιλαμβάνει επένδυση για τη θέσπιση της στρατηγικής ανάλυσης της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας στην Εσθονία. Στόχος του μέτρου αυτού είναι να ενισχυθεί η ικανότητα της μονάδας χρηματοοικονομικών πληροφοριών να εντοπίζει σε πρώιμο στάδιο συστήματα και διαύλους νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες.

Το σχέδιο της Σλοβακίας περιλαμβάνει επένδυση που στοχεύει στην παροχή των εργαλείων και της ικανότητας για την καταπολέμηση της διαφθοράς και της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες.

Το σχέδιο της Κροατίας επίσης περιλαμβάνει πολλά μέτρα για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, μεταξύ των οποίων μεταρρύθμιση για την ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ της υπηρεσίας καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και των εποπτικών αρχών.

Η Φινλανδία προτίθεται να εφαρμόσει μεταρρύθμιση με στόχο τη διευκόλυνση της συλλογής και ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των αρμόδιων αρχών για την πρόληψη και τον εντοπισμό της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, μεταξύ άλλων μέσω της αυτοματοποίησης της επεξεργασίας και ανάλυσης δεδομένων. Το σύστημα ελέγχου τραπεζικών λογαριασμών και λογαριασμών πληρωμών τροποποιείται ώστε να

αυξηθεί η αποτελεσματικότητα της πρόληψης, του εντοπισμού και της δίωξης της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας.

Το σχέδιο της Ελλάδας περιέχει μεταρρύθμιση με στόχο τη δημιουργία ψηφιακής πλατφόρμας για τη συλλογή των στατιστικών δεδομένων που τηρούν οι δικαστικές και εποπτικές αρχές και οι αρχές επιβολής του νόμου, καθώς και τη βελτίωση του ειδικού μητρώου για την τήρηση αρχείων με πληροφορίες σχετικά με τους πραγματικούς δικαιούχους.

Μια άλλη μεταρρύθμιση αποτελεί μέρος του σχεδίου της Ιρλανδίας και συνίσταται στη δημοσίευση τομεακής αξιολόγησης του κινδύνου νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες όσον αφορά παρόχους υπηρεσιών καταπιστευτικής διαχείρισης και εταιρικών υπηρεσιών (TCSP), αλλά και στην αύξηση του αριθμού των επιθεωρήσεων των εν λόγω παρόχων. Επιπλέον, ομάδα εργασίας θα επανεξετάσει τη δέσμη εργαλείων κανονιστικής επιβολής βάσει του νόμου περί ποινικής δικαιοσύνης του 2010 (νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και χρηματοδότηση της τρομοκρατίας), μεταξύ άλλων μέσω σύστασης για την επέκταση της δέσμης κανονιστικών εργαλείων ώστε να περιλαμβάνει ένα σύστημα διοικητικών οικονομικών κυρώσεων.

Το Λουξεμβούργο εισήγαγε επίσης μεταρρύθμιση στο σχέδιό του επιδιώκοντας δύο βασικούς στόχους. Πρώτον, την ενίσχυση του πλαισίου για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας που ισχύει για τους επαγγελματίες που παρέχουν καταπιστευματικές και εταιρικές υπηρεσίες και επενδυτικές υπηρεσίες, ενισχύοντας τις εθνικές διατάξεις. Δεύτερον, τη βελτίωση του εντοπισμού, της αξιολόγησης και της κατανόησης της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Επιπλέον, το μητρώο επιχειρήσεων του Λουξεμβούργου, ως ο φορέας διαχείρισης του μητρώου πραγματικών δικαιούχων και του εμπορικού και εταιρικού μητρώου, θα υποστεί εκτενή μετασχηματισμό με σκοπό την επέκταση των εξουσιών επιβολής κυρώσεων, ελέγχου και εκτελεστικών εξουσιών, καθώς και τη διευκόλυνση της χρήσης των δεδομένων του για την αξιολόγηση των κινδύνων νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες.

Μερικά ΣΑΑ περιλαμβάνουν επίσης μέτρα που σχετίζονται με την πρόληψη της απάτης, για παράδειγμα με στόχο την καταπολέμηση του εγκλήματος στον κυβερνοχώρο ή της φοροαποφυγής.

Το σχέδιο της Κροατίας περιλαμβάνει επένδυση για την ενίσχυση της ικανότητας της αστυνομίας να αντιμετωπίζει το έγκλημα στον κυβερνοχώρο.

Το σχέδιο της Ισπανίας προβλέπει μεταρρύθμιση για τη θέσπιση νόμου κατά της απάτης, ο οποίος στοχεύει στην ενίσχυση των κανόνων κατά των πρακτικών φοροαποφυγής που επηρεάζουν άμεσα τη λειτουργία της ενιαίας αγοράς.

Φορολογικά μέτρα

Περισσότερα από τα μισά ΣΑΑ (14 από τα 22) περιλαμβάνουν μεταρρυθμίσεις που σχετίζονται με περιβαλλοντικούς φόρους στο πλαίσιο της πράσινης μετάβασης. Τα περισσότερα από αυτά τα μέτρα καλύπτουν συγκεκριμένες φορολογικές μεταρρυθμίσεις που θα τεθούν σε εφαρμογή κατά τη διάρκεια ζωής του σχεδίου. Ορισμένα αφορούν επίσης προπαρασκευαστικές ενέργειες (αναλύσεις, αξιολογήσεις, εκτιμήσεις, ανασκοπήσεις ή μελέτες σχετικά με την πιθανή εισαγωγή νέων φόρων). Οι φόροι καλύπτουν μια ποικιλία στοχευμένων τομέων που μπορούν να απαριθμηθούν ως εξής²⁹: 24 μέτρα αφορούν ενεργειακούς φόρους (συμπεριλαμβανομένων 6 που σχετίζονται με προπαρασκευαστικές ενέργειες), 15 μέτρα αφορούν φόρους μεταφορών (συμπεριλαμβανομένων 3 που σχετίζονται με προπαρασκευαστικές ενέργειες), 9 μέτρα αφορούν φόρους ρύπανσης³⁰ (συμπεριλαμβανομένων 2 που σχετίζονται με προπαρασκευαστικές ενέργειες), 4 μέτρα αφορούν φόρους επί των πόρων (συμπεριλαμβανομένων 2 που σχετίζονται με προπαρασκευαστικές ενέργειες). Εκτός από τα μέτρα πράσινης φορολογίας, πολλά ΣΑΑ (9) περιλαμβάνουν φορολογικά μέτρα που σχετίζονται με μεταρρυθμίσεις της φορολογικής πολιτικής, μέτρα για την αντιμετώπιση του επιθετικού φορολογικού σχεδιασμού και μέτρα για τον εκσυγχρονισμό της φορολογικής διοίκησης.

Το ΣΑΑ της Πορτογαλίας επίσης περιλαμβάνει μέτρο για την αξιολόγηση των φορολογικών κινήτρων με σκοπό την ενίσχυση της υποκατάστασης μη ανανεώσιμων φυσικών πόρων με εναλλακτικές λύσεις που βασίζονται σε βιολογικούς πόρους. Αφορά, μεταξύ άλλων, την αξιολόγηση πιθανών φορολογικών μεταρρυθμίσεων για τη στήριξη της μετάβασης σε μια βιώσιμη και κυκλική βιοοικονομία (δηλαδή φόρο επί των πόρων). Πρόθεση είναι να υποστηριχθούν οι παραγωγοί ώστε να προωθήσουν διαδικασίες παραγωγής που κάνουν χρήση βιολογικών πόρων σε σύγκριση με τις μη ανανεώσιμες εναλλακτικές.

Το σχέδιο της Γαλλίας επίσης περιλαμβάνει μέτρα για την αρωγή των μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων στην οικολογική μετάβαση και την ενεργειακή ανακαίνιση, περιλαμβάνοντας πίστωση φόρου που μπορεί να ανέρχεται σε έως 30 % των δαπανών για επιλέξιμες δράσεις (μόνωση στεγών, τοίχων ή σοφιτών, ηλιακοί θερμοσίφωνες ή αντλίες θερμότητας).

Όσον αφορά τις μεταρρυθμίσεις της φορολογικής πολιτικής, στο σχέδιο της Ισπανίας, για παράδειγμα, περιλαμβάνονται μεταρρυθμίσεις του φορολογικού συστήματος που αποβλέπουν στην καλύτερη κάλυψη των δαπανών και των επενδυτικών αναγκών. Εκτός από τα αναδιανεμητικά αποτελέσματα, στόχος είναι η προσαρμογή του φορολογικού συστήματος

²⁹ Τα παραπάνω βασίζονται στην ταξινόμηση περιβαλλοντικών φόρων της EUROSTAT στο έγγραφο EUROSTAT (2013) «Environmental taxes, a statistical guide», όσον αφορά τον ορισμό των περιβαλλοντικών φόρων (διατίθεται στη διεύθυνση <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/3859598/5936129/KS-GQ-13-005-EN.PDF>).

³⁰ Η φορολογία με βάση τις εκπομπές CO₂ θεωρείται ενεργειακή φορολογία. Η φορολογία με βάση τις εκπομπές NO_x ή SO_x θεωρείται φορολογία ρύπανσης.

στις προκλήσεις που προκύπτουν από την ψηφιοποίηση και την πράσινη μετάβαση. Σχεδιάζονται πρόσθετες δράσεις για την πρόληψη της φορολογικής απάτης, την αύξηση της αποτελεσματικότητας του φορολογικού ελέγχου και την παροχή κινήτρων στους φορολογούμενους για εκούσια συμμόρφωση προς τις φορολογικές τους υποχρεώσεις.

Το σχέδιο της Λιθουανίας επίσης περιλαμβάνει μέτρα που στοχεύουν στη διεύρυνση της φορολογικής βάσης σε πηγές λιγότερο επιζήμιες για την ανάπτυξη, καθώς και νομικά και τεχνικά μέτρα για τη βελτίωση της φορολογικής συμμόρφωσης, αλλά και στη βελτίωση του σχεδιασμού του συστήματος φορολογίας και παροχών, ώστε να συμβάλει στη μείωση της εισοδηματικής ανισότητας και της φτώχειας.

Γενικός στόχος των μέτρων που περιέχονται στο σχέδιο της Κύπρου είναι η αύξηση της αποτελεσματικότητας, της αποδοτικότητας και της δικαιοσύνης του φορολογικού συστήματος μέσω της καταπολέμησης της φοροδιαφυγής και του επιθετικού φορολογικού σχεδιασμού από τις πολυεθνικές επιχειρήσεις. Ένα από τα μεταρρυθμιστικά μέτρα συνίσταται στην επιβολή παρακράτησης φόρου στην πηγή επί των τόκων που καταβάλλονται στο εξωτερικό, μερισμάτων και δικαιωμάτων, καταρχάς σε περιοχές δικαιοδοσίας που περιλαμβάνονται στο παράρτημα I των συμπερασμάτων του Συμβουλίου σχετικά με τον αναθεωρημένο ενωσιακό κατάλογο μη συνεργάσιμων περιοχών δικαιοδοσίας για φορολογικούς σκοπούς και, στη συνέχεια, ως δεύτερο βήμα, σε δικαιοδοσίες χαμηλής εταιρικής φορολογίας. Η Κύπρος θα θεσπίσει επίσης περαιτέρω κριτήριο φορολογικής κατοικίας εταιρειών με βάση τη σύσταση κάθε οντότητας και θα ψηφιοποιήσει τη φορολογική διοίκηση προκειμένου να αυξήσει την αποδοτικότητα, την αποτελεσματικότητα και τη δικαιοσύνη του φορολογικού συστήματος και να βελτιώσει τη φορολογική συμμόρφωση.

Η Ιρλανδία συμπεριέλαβε στο σχέδιό της μεταρρύθμιση που εστιάζει σε προληπτικά μέτρα για τον περιορισμό των ευκαιριών επιθετικού φορολογικού σχεδιασμού και ιδίως της διπλής μη φορολόγησης μέσω εξερχόμενων πληρωμών. Η μεταρρύθμιση συνίσταται σε τροποποίηση της νομοθεσίας σχετικά με τις κεφαλαιουχικές ελαφρύνσεις για άυλα στοιχεία ενεργητικού, στην ολοκλήρωση μεταρρύθμισης της φορολογικής κατοικίας των νομικών προσώπων και στην έναρξη ισχύος ενισχυμένων κανόνων για τις ελεγχόμενες αλλοδαπές εταιρείες. Όσον αφορά τις εξερχόμενες πληρωμές, η μεταρρύθμιση περιλαμβάνει επίσης τη δημοσίευση οικονομικής ανάλυσης σχετικά με τον αντίκτυπο πρόσφατων μεταρρυθμίσεων που επηρεάζουν τις ροές πληρωμών, δημόσια διαβούλευση σχετικά με τη δυνατότητα θέσπισης μέτρων για τις εξερχόμενες πληρωμές, αλλά και τη θέσπιση νομοθεσίας για την πρόληψη της διπλής μη φορολόγησης που εφαρμόζεται στις εξερχόμενες πληρωμές προς περιοχές δικαιοδοσίας που περιλαμβάνονται στον ενωσιακό κατάλογο μη συνεργάσιμων περιοχών δικαιοδοσίας, μη φορολογικών δικαιοδοσιών και περιοχών δικαιοδοσίας με μηδενική φορολογία.

Στο σχέδιο της Μάλτας περιλαμβάνεται σειρά μεταρρυθμίσεων. Στόχος της πρώτης μεταρρύθμισης είναι να καταργηθεί η δυνατότητα απαλλαγής από τη φορολόγηση στη Μάλτα των μερισμάτων που προέρχονται από φορείς προσώπων που κατοικούν σε περιοχές δικαιοδοσίας του καταλόγου των μη συνεργάσιμων περιοχών δικαιοδοσίας της ομάδας

«Κώδικας δεοντολογίας». Στόχος της δεύτερης μεταρρύθμισης είναι να παράσχει στην κυβέρνηση καθοδήγηση για τη χάραξη πολιτικής για τον μετριασμό των κινδύνων επιθετικού φορολογικού σχεδιασμού στον τομέα των εισερχόμενων και εξερχόμενων μερισμάτων, τόκων και δικαιωμάτων. Η τρίτη μεταρρύθμιση επικεντρώνεται στον μετριασμό των κινδύνων επιθετικού φορολογικού σχεδιασμού που απορρέουν από το πρόγραμμα χορήγησης ιθαγένειας μέσω της πραγματοποίησης επενδύσεων.

Το σχέδιο της Ελλάδας περιλαμβάνει μεταρρυθμίσεις στη φορολογική πολιτική που επικεντρώνονται στην κωδικοποίηση της φορολογικής νομοθεσίας, καθώς και σε κίνητρα για την αύξηση των ηλεκτρονικών συναλλαγών. Άλλες μεταρρυθμίσεις στοχεύουν στον μετασχηματισμό της υπηρεσίας δημόσιων εσόδων, μέσω διαδικασιών ψηφιοποίησης, και στην εισαγωγή νομοθετικών πρωτοβουλιών για την καταπολέμηση του λαθρεμπορίου και την προώθηση της επιτάχυνσης των επιστροφών ΦΠΑ.

Δημόσια οικονομικά

Ορισμένα ΣΑΑ περιλαμβάνουν επίσης μεταρρυθμίσεις που έχουν σχεδιαστεί για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των δημόσιων οικονομικών. Οι μεταρρυθμίσεις αυτές αφορούν τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν ορισμένα κράτη μέλη όσον αφορά τη βιωσιμότητα, για παράδειγμα με την εισαγωγή καλύτερης αξιοποίησης των επανεξετάσεων δαπανών, τη θέσπιση κανόνων πολυετών δαπανών ή με την επέκταση των προνομίων ανεξάρτητων δημοσιονομικών φορέων. Ορισμένα κράτη μέλη έχουν επίσης συμπεριλάβει μεταρρυθμίσεις που συνδέονται με την κατάρτιση πράσινου προϋπολογισμού για την καλύτερη ενσωμάτωση της κλιματικής και περιβαλλοντικής διάστασης στη δημοσιονομική διαδικασία.

Ενδεικτικά, το ΣΑΑ της Γαλλίας περιλαμβάνει μεταρρύθμιση για τη θέσπιση κανόνα πολυετών δαπανών για τις δαπάνες της γενικής κυβέρνησης και για την επέκταση των προνομίων του Ανώτατου Συμβουλίου Δημοσίων Οικονομικών. Το σχέδιο της Γαλλίας περιλαμβάνει επίσης μεταρρύθμιση που συνδέεται με την αξιολόγηση της ποιότητας των δημόσιων δαπανών. Η αξιολόγηση αυτή των δημόσιων δαπανών θα πρέπει να εντοπίζει τις πλέον αποτελεσματικές δαπάνες που ευνοούν την ανάπτυξη, την κοινωνική ένταξη και την οικολογική και ψηφιακή μετάβαση.

Το Βέλγιο συμπεριέλαβε στο σχέδιό του μέτρα ώστε να καταστήσει τις δημόσιες δαπάνες πιο αποτελεσματικές και βιώσιμες. Η συστηματική ενσωμάτωση της επανεξέτασης δαπανών στους κύκλους δημοσιονομικού σχεδιασμού όλων των επιπέδων διακυβέρνησης θα συμβάλει στη βελτίωση της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας των δημόσιων δαπανών του Βελγίου, καθιστώντας δυνατό να δίνεται πλέον προτεραιότητα στην ενίσχυση της ανάπτυξης και σε φιλικές προς το περιβάλλον δαπάνες.

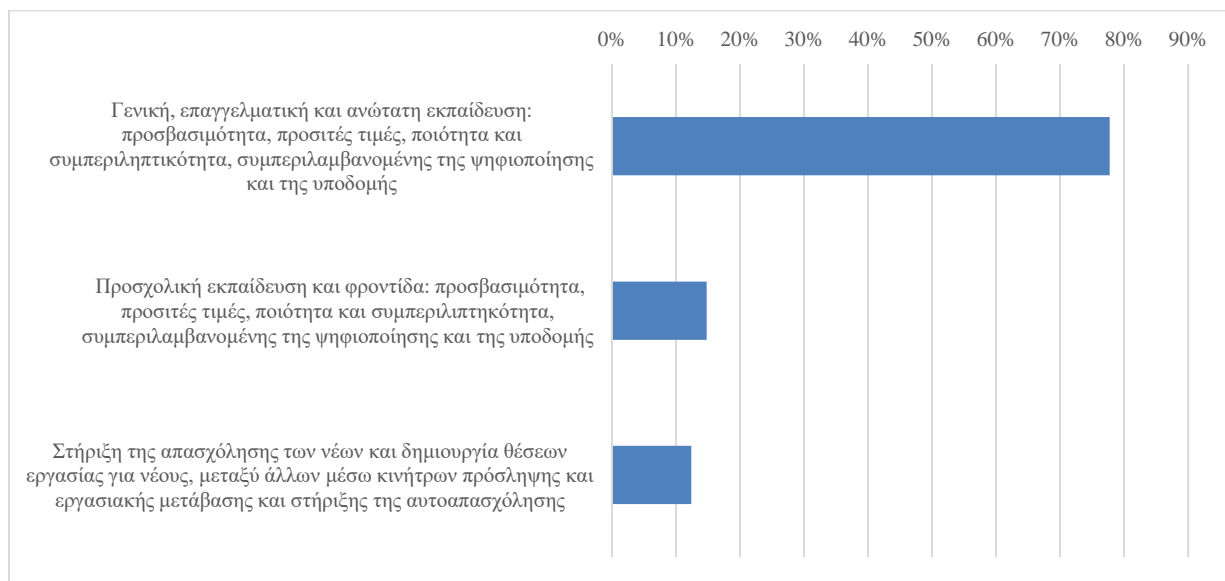
Όσον αφορά την κατάρτιση πράσινου προϋπολογισμού, η Γαλλία περιλαμβάνει μέτρο για την καθιέρωση μεθοδολογίας πράσινου προϋπολογισμού, σύμφωνα με την οποία κάθε δαπάνη του κρατικού προϋπολογισμού ταξινομείται σύμφωνα με τον αντίκτυπό της σε καθέναν από τους έξι στόχους που ορίζονται στον κανονισμό περί ταξινόμησης.

3.7. Συμβολή του μηχανισμού σε πολιτικές για την επόμενη γενιά, τα παιδιά και τους νέους, όπως η εκπαίδευση και οι δεξιότητες (πυλώνας 6)

Τα ΣΑΑ περιλαμβάνουν διάφορα μέτρα για τη βελτίωση της ανθεκτικότητας των εκπαιδευτικών συστημάτων των κρατών μελών και τη στήριξη της απασχόλησης των νέων. Ορισμένα ΣΑΑ περιλαμβάνουν επίσης στοχευμένα μέτρα για την αντιστάθμιση της μαθησιακής απώλειας που προκύπτει λόγω της πανδημίας. Οι επενδύσεις και οι μεταρρυθμίσεις αφορούν όλα τα επίπεδα εκπαίδευσης και κατάρτισης (δηλαδή, προσχολική, πρωτοβάθμια, δευτεροβάθμια και τριτοβάθμια εκπαίδευση και κατάρτιση), με παραλλαγές ανά χώρα που συνδέονται με τις εθνικές προτεραιότητες και προκλήσεις.

Συνολικά, τα μέτρα που σχετίζονται με τον πυλώνα 6 αντιστοιχούν σε 49 δισ. EUR, ποσό το οποίο αντιπροσωπεύει το 11 % περίπου του συνολικού προϋπολογισμού των 22 ΣΑΑ. Οι επενδύσεις και οι μεταρρυθμίσεις καλύπτουν την προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα (περίπου 7 δισ. EUR), τη γενική πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση, την αρχική επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση και την τριτοβάθμια εκπαίδευση (38,26 δισ. EUR).

Διάγραμμα 12: Ανάλυση των δαπανών για τη στήριξη πολιτικών για την επόμενη γενιά ανά τομέα πολιτικής (πυλώνας 6)

Στο διάγραμμα αυτό αναλύεται η εκτιμώμενη συμβολή στον πυλώνα πολιτικής σύμφωνα με τον κατάλογο τομέων πολιτικής που κατάρτισε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Το ποσοστό αντιστοιχεί στις συνολικές δαπάνες που έχουν σημανθεί ως εμπίπτουσες στον κάθε τομέα πολιτικής, ως μερίδιο του πυλώνα των πολιτικών για την επόμενη γενιά.

Τα ΣΑΑ περιλαμβάνουν διάφορα μέτρα που στοχεύουν στην αύξηση της συμμετοχής στην προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα, ιδίως όσον αφορά τις μειονεκτούσες ομάδες, με σκοπό τη μείωση των ανισοτήτων. Περίπου τα μισά από τα ΣΑΑ περιλαμβάνουν μέτρα για τη βελτίωση της πρόσβασης στην προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα μέσω της επέκτασης των δυνατοτήτων, της συμπεριληπτικότητας και της ποιότητάς της.

Πολλά ΣΑΑ περιλαμβάνουν επίσης μέτρα για τη στήριξη βελτιώσεων στην ποιότητα και τη συμπεριληπτικότητα της γενικής σχολικής εκπαίδευσης. Ορισμένα μέτρα προσφέρουν

εξατομικευμένη υποστήριξη σε μειονεκτούντα σχολεία και μαθητές, όπως καθοδήγηση, μεταξύ άλλων με στόχο να ξεπεραστούν τα μαθησιακά κενά και οι πιθανές σχολικές διαρροές λόγω του μερικού κλεισίματος των σχολείων. Άλλες επενδύσεις στοχεύουν στην αύξηση του αριθμού των ωρών διδασκαλίας και στη δυνατότητα ολοήμερης εκπαίδευσης. Πολλά μέτρα αφορούν θέματα όπως η υλοποίηση μεταρρύθμισης των σχολικών προγραμμάτων, η μεταρρύθμιση των μηχανισμών πρόσληψης εκπαιδευτικών, η καταπολέμηση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου, η βελτίωση της ειδικής αγωγής, η στήριξη μαθητών με χαμηλή επίδοση, η βελτίωση της εξωτερικής αξιολόγησης των σχολείων ή η στήριξη της εξάλειψης των διαχωρισμών.

Τα μισά από τα ΣΑΑ περιλαμβάνουν μέτρα για τη στήριξη του μετασχηματισμού της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης με ένα ευρύ φάσμα μέτρων, όπως ο εκσυγχρονισμός των προγραμμάτων σπουδών, η επέκταση των θέσεων φοίτησης, η έναρξη νέων μαθημάτων σπουδών, η αναθεώρηση του μοντέλου χρηματοδότησης των σχολείων, η ανάπτυξη μηχανισμών διασφάλισης ποιότητας και διακυβέρνησης, η καθιέρωση συστημάτων παρακολούθησης των αποφοίτων και η διεθνοποίηση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Κάποια ΣΑΑ στηρίζουν επίσης την πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Στην πλειονότητά τους τα ΣΑΑ περιλαμβάνουν επενδύσεις σε εκπαιδευτικές υποδομές για τον εκσυγχρονισμό των υφιστάμενων κτιρίων, τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης ή την κατασκευή νέων εγκαταστάσεων που καλύπτουν όλα τα επίπεδα εκπαίδευσης. Οι επενδύσεις αυτές θα υποστηρίξουν βελτιώσεις στην ποιότητα, την ισότητα και την αποτελεσματικότητα στην εκπαίδευση, καθώς και την πράσινη μετάβαση. Επενδύσεις υποδομής στην προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα και στα σχολεία προγραμματίζονται σε όλα σχεδόν τα κράτη μέλη, για δε την τριτοβάθμια εκπαίδευση σε εννέα κράτη μέλη. Ορισμένα ΣΑΑ περιλαμβάνουν επίσης την ανακαίνιση ή την κατασκευή εγκαταστάσεων για σπουδαστές (campus) της ανώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ή της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

18 από τα 22 ΣΑΑ περιλαμβάνουν μεταρρυθμίσεις ή επενδύσεις στην ψηφιακή εκπαίδευση, που αποτελούν περίπου το 30 % των συνολικών δαπανών για τον πυλώνα 6 (13,8 δισ. EUR). Τα περισσότερα ΣΑΑ περιλαμβάνουν επενδύσεις σε ψηφιακές υποδομές και στη συνδεσιμότητα των σχολείων, εστιάζοντας συχνά στα μειονεκτούντα σχολεία και τα σχολεία των αγροτικών περιοχών. Στις επενδύσεις αυτές περιλαμβάνεται η μετατροπή των αιθουσών διδασκαλίας σε ευέλικτα και συνδεδεμένα μαθησιακά περιβάλλοντα και ο εφοδιασμός των εκπαιδευομένων και εκπαιδευτικών με ψηφιακές συσκευές για τη μείωση του ψηφιακού χάσματος. Οι ψηφιακές ικανότητες των μαθητών θα βελτιωθούν μέσω της προσαρμογής των σχολικών προγραμμάτων και της ανάπτυξης ψηφιακών πόρων και περιεχομένου. Περίπου τα μισά κράτη μέλη περιλαμβάνουν στα σχέδιά τους κατάρτιση εκπαιδευτικών στην ψηφιακή εκπαίδευση. Η ψηφιακή μετάβαση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης θα υποστηριχθεί μέσω της ανάπτυξης ψηφιακής υποδομής, ψηφιακών διδακτικών πόρων, της προσαρμογής των μαθημάτων σπουδών και της κατάρτισης, της ψηφιακής κατάρτισης για το ακαδημαϊκό προσωπικό και της ανάπτυξης διαδικτυακών μαθημάτων και της ενίσχυσης της μεικτής διδασκαλίας. Τα μέτρα αυτά θα βελτιώσουν τις ψηφιακές δεξιότητες των μαθητών, θα βελτιώσουν την ποιότητα και την αριστεία στην

τριτοβάθμια εκπαίδευση και θα ενισχύσουν τη διαθεσιμότητα ψηφιακών δεξιοτήτων στην αγορά εργασίας.

Στα μέτρα για τη στήριξη της απασχόλησης των νέων περιλαμβάνονται επιδοτήσεις για προγράμματα μαθητείας, επενδύσεις για την προσαρμογή της δημόσιας υπηρεσίας απασχόλησης στους νέους, βελτίωση της καθοδήγησης των νέων και του ατομικού προσανατολισμού προς την κατεύθυνση της απασχόλησης και της αυτονομίας και προγράμματα για την παροχή κινήτρων για την πρόσληψη νέων από τον ιδιωτικό τομέα ύψους περίπου 6 δισ. EUR.

Η Κροατία θα υλοποιήσει μια ολοκληρωμένη μεταρρύθμιση της προσχολικής εκπαίδευσης και φροντίδας (ΠΕΦ) με στόχο τη βελτίωση της πρόσβασης στην ΠΕΦ και με εγγυημένη θέση από την ηλικία των 4 ετών σε εγκατάσταση ΠΕΦ. Η μεταρρύθμιση συμπληρώνεται από επενδύσεις σε υποδομές για τη δημιουργία 22 500 νέων θέσεων στην προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα.

Η Σλοβακία έχει συμπεριλάβει στο σχέδιό της μεταρρύθμιση των προγραμμάτων σπουδών στην πρωτοβάθμια και κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, η οποία στοχεύει στη δημιουργία νέου μαθησιακού περιεχομένου με στόχο τη βελτίωση των δεξιοτήτων των μαθητών και των εκπαιδευτικών και τη δημιουργία ενός ευνοϊκού ψηφιακού οικοσυστήματος. Έως τα τέλη του 2023 αναμένεται να έχει καταρτιστεί τουλάχιστον το 60 % των εκπαιδευτικών στην πρωτοβάθμια και κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Συμπληρωματικές επενδύσεις θα αυξήσουν το ποσοστό των σχολείων με άρτια εξοπλισμένες και συνδεδεμένες αίθουσες διδασκαλίας από 30 % σε τουλάχιστον 90 %.

Η Λετονία σκοπεύει να υλοποιήσει διαρθρωτική μεταρρύθμιση με στόχο την αλλαγή του συστήματος διακυβέρνησης, χρηματοδότησης και ανθρώπινου δυναμικού της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Η μεταρρύθμιση θα διασφαλίσει ότι τα κονδύλια κατανέμονται σύμφωνα με τα αποτελέσματα και ότι θα αναπτυχθεί ένα νέο ενοποιημένο μοντέλο σταδιοδρομίας για το ακαδημαϊκό και επιστημονικό προσωπικό σύμφωνα με τις βέλτιστες παγκόσμιες πρακτικές, με στόχο την προώθηση της προσέλκυσης και της διατήρησης του προσωπικού. Παράλληλα, το ΣΑΑ θα υποστηρίξει την ενοποίηση του δικτύου πανεπιστημίων και επιστημονικών ιδρυμάτων μέσω επιχορηγήσεων.

Η Γαλλία έχει συμπεριλάβει στο σχέδιό της οικονομική επιδότηση για τους εργοδότες μαθητευομένων κατά το πρώτο έτος της σύμβασής τους, με ανώτατο όριο τα 8 000 EUR για νέους άνω των 18 ετών και τα 5 000 EUR για τους ανηλίκους. Ενώ η ενίσχυση είναι ανοικτή σε όλες τις επιχειρήσεις, οι επιχειρήσεις με 250 ή περισσότερους εργαζομένους πρέπει να πληρούν έναν από τους ακόλουθους όρους: το 5 % των συμβάσεων να υποστηρίζουν την επαγγελματική ένταξη το 2021 (σύμβαση μαθητείας και επαγγελματοποίησης, VIE, CIFRE) ή τουλάχιστον το 3 % του εργατικού δυναμικού τους να έχει συμμετάσχει σε προγράμματα εναλλασσόμενης κατάρτισης (σύμβαση μαθητείας και επαγγελματοποίησης) το 2021, εφόσον έχει σημειωθεί αύξηση τουλάχιστον 10 % από το 2020. Για κάθε σύμβαση μαθητείας που υποβάλλεται από τον διαχειριστή ικανοτήτων (Opco), η στήριξη καταβάλλεται μηνιαίως πριν

από την αμοιβή από τον Οργανισμό Εξυπηρέτησης και Πληρωμών (ASP) και από την έναρξη της σύμβασης.

Η Κύπρος συμπεριέλαβε στο σχέδιό της στρατηγική με στόχο τη βελτίωση του χρηματοοικονομικού γραμματισμού, η οποία στοχεύει στην ενίσχυση της χρηματοοικονομικής εκπαίδευσης στον γενικό πληθυσμό και στη βελτίωση της λήψης οικονομικών αποφάσεων.

3.8. Αυτοαξιολογήσεις ασφάλειας

Σύμφωνα με τον κανονισμό ΜΑΑ, ζητήθηκε από τα κράτη μέλη να συμπεριλάβουν στα σχέδιά τους, κατά περίπτωση, αυτοαξιολόγηση ασφάλειας για τις επενδύσεις σε ψηφιακές δυνατότητες και συνδεσιμότητα. 14 κράτη μέλη παρέσχαν αυτοαξιολόγηση ασφάλειας (από τα 22 συνολικά για τα οποία υποβλήθηκαν και εγκρίθηκαν μέχρι στιγμής σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας): Κροατία, Κύπρος, Τσεχία, Φινλανδία, Γαλλία, Ελλάδα, Ιταλία, Λετονία, Λιθουανία, Μάλτα, Πορτογαλία, Ρουμανία, Σλοβενία και Ισπανία. Οι εν λόγω αυτοαξιολογήσεις ασφάλειας αφορούσαν επενδύσεις σε τηλεπικοινωνιακές υποδομές, ιδίως σε ό,τι αφορά τις κινητές επικοινωνίες, με βάση την «εργαλειοθήκη της ΕΕ για την κυβερνοασφάλεια των δικτύων 5G»³¹, η οποία καθορίζει μια σειρά στρατηγικών, τεχνικών και υποστηρικτικών μέτρων για τη διασφάλιση της ασφαλούς ανάπτυξης των δικτύων 5G. Στις αυτοαξιολογήσεις ασφάλειας που παρέσχαν πολλές χώρες καλύπτονταν και άλλοι τύποι επενδύσεων, ιδίως σε ψηφιακές υποδομές και υπηρεσίες που στηρίζουν τον εκσυγχρονισμό της δημόσιας διοίκησης και των δημόσιων υπηρεσιών (όπως τα κρατικά υπολογιστικά νέφη).

Ορισμένα ΣΑΑ προβλέπουν ενέργειες παρακολούθησης κατά τη φάση υλοποίησης προκειμένου να διασφαλιστεί ότι λαμβάνονται δεόντως υπόψη οι πτυχές της ασφάλειας. Επιπλέον, σε λίγες περιπτώσεις περιλαμβάνονται συγκεκριμένα μέτρα που επικεντρώνονται σε θέματα ασφάλειας σε σχέση με τις υποδομές συνδεσιμότητας ή τον ψηφιακό μετασχηματισμό της δημόσιας διοίκησης.

Η Ελλάδα παρέσχε αυτοαξιολόγηση ασφάλειας στην οποία προσδιορίζονται ζητήματα ασφάλειας σε σχέση με επενδύσεις σε δίκτυα 5G. Αναλύεται ο τρόπος αντιμετώπισής τους, βάσει των κοινών αντικειμένων κριτηρίων που περιλαμβάνονται στην «εργαλειοθήκη της ΕΕ για την κυβερνοασφάλεια των δικτύων 5G».

Το σχέδιο της Λιθουανίας περιλαμβάνει αυτοαξιολόγηση ασφάλειας για επενδύσεις σε δίκτυα 5G, στην οποία αναφέρεται και περιγράφεται η εθνική νομοθεσία για την εφαρμογή βασικών μέτρων που προτείνονται στην «εργαλειοθήκη της ΕΕ για την κυβερνοασφάλεια των δικτύων 5G». Όσον αφορά την ανάπτυξη και επέκταση κρατικού υπολογιστικού νέφους, οι πτυχές

³¹ Βλ. ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, Ασφαλής εγκατάσταση του 5G στην ΕΕ — Εφαρμογή της εργαλειοθήκης της ΕΕ [COM(2020) 50 της 29ης Ιανουαρίου 2020].

ασφάλειας κατέχουν εξέχουσα θέση στην προσέγγιση που περιγράφεται για το αντίστοιχο μέτρο στο σχέδιο.

Όσον αφορά τις επενδύσεις σε υποδομές συνδεσιμότητας, περιβάλλοντα ανάπτυξης του 6G, τεχνητή νοημοσύνη και κβαντικούς υπολογισμούς, καθώς και τις επενδύσεις σε ασκήσεις και κατάρτιση στον τομέα της κυβερνοασφάλειας, το σχέδιο της Φινλανδίας επισημαίνει ότι για κάθε έργο καταρτίζεται σχέδιο εκτίμησης κινδύνου και διαχείρισης κινδύνου και ότι οι κίνδυνοι ασφάλειας αντιμετωπίζονται καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής του έργου. Όσον αφορά τις επενδύσεις συνδεσιμότητας, το σχέδιο περιγράφει το εθνικό νομοθετικό πλαίσιο το οποίο λαμβάνει υπόψη την «εργαλειοθήκη της ΕΕ για την κυβερνοασφάλεια των δικτύων 5G». Για παράδειγμα, συσκευές που ενδέχεται να θέσουν σε κίνδυνο την εθνική ασφάλεια απαγορεύεται να χρησιμοποιούνται σε κρίσιμα τμήματα των δικτύων επικοινωνιών. Επίσης, στο πλαίσιο των διαδικασιών σύναψης δημόσιων συμβάσεων προβλέπεται η διασφάλιση των απαιτήσεων ασφαλείας και, κατά περίπτωση, η εφαρμογή διαδικασιών ελέγχου ασφαλείας του προσωπικού και των εταιρειών.

4. Πλαίσιο υλοποίησης του ΜΑΑ

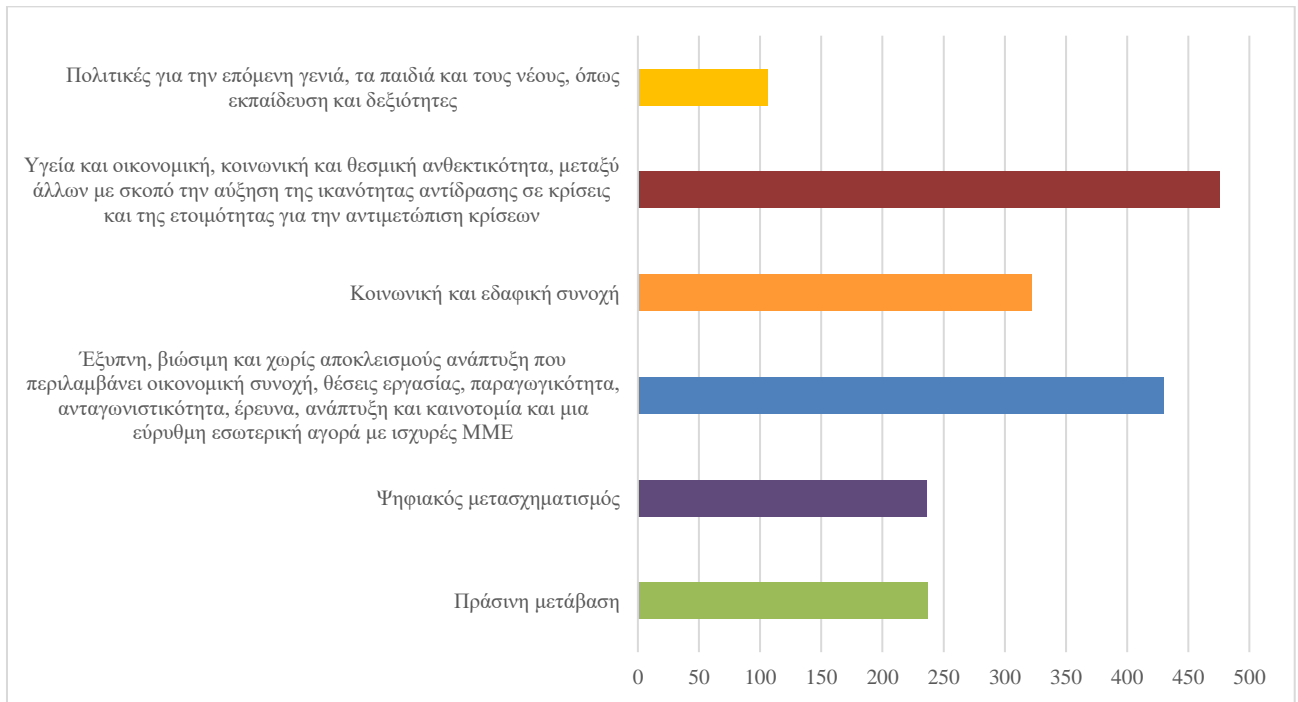
4.1. Συμβολή του ΜΑΑ στην εφαρμογή μεταρρυθμίσεων και άλλων πολιτικών της ΕΕ

Δέσμευση για σημαντικές μεταρρυθμίσεις σε κάθε ΣΑΑ

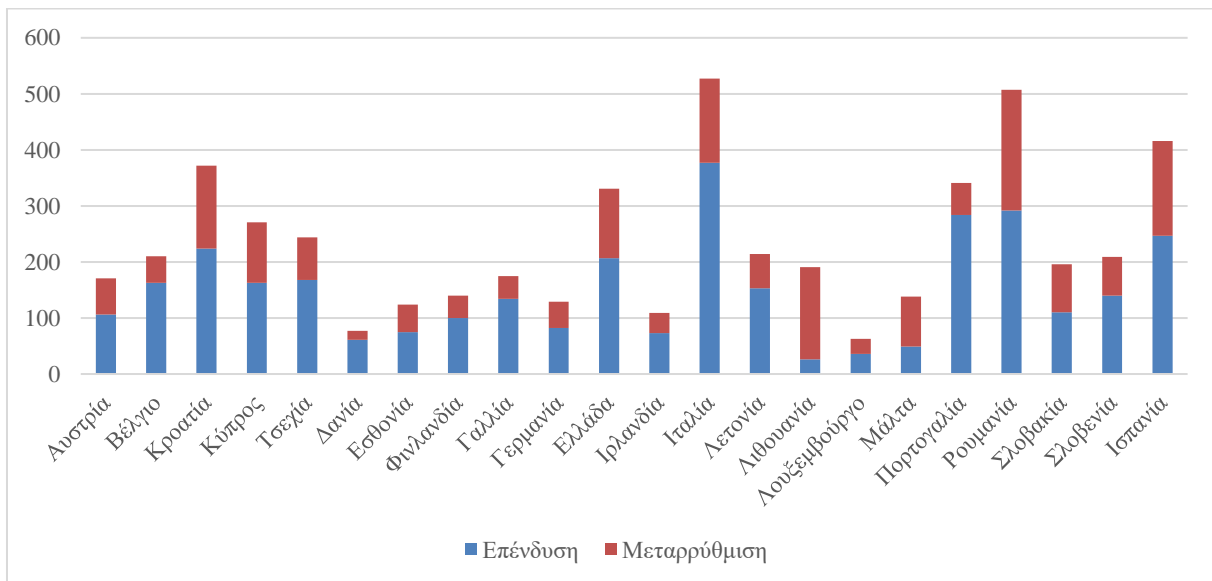
Τα εγκεκριμένα ΣΑΑ παρέχουν ευρύ σύνολο μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που αντιμετωπίζουν αποτελεσματικά το σύνολο ή σημαντικό υποσύνολο των προκλήσεων που εντοπίστηκαν στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις προς τα κράτη μέλη στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου το 2019 και το 2020, συμπεριλαμβανομένων και προκλήσεων στο πλαίσιο συστάσεων δημοσιονομικού χαρακτήρα. Για να λάβει θετική αξιολόγηση, κάθε σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας έπρεπε να εξασφαλίσει βαθμολογία «Α», ήτοι να συμβάλλει στην αντιμετώπιση των βασικών οικονομικών προκλήσεων με μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις.

Η δέσμευση των κρατών μελών για μεταρρυθμίσεις είναι μοναδική στον σχεδιασμό του ΜΑΑ και οι μεταρρυθμίσεις αντιπροσωπεύουν το ένα τρίτο σχεδόν όλων των μέτρων που περιλαμβάνονται στα ΣΑΑ. Σύμφωνα με το πεδίο εφαρμογής του ΜΑΑ, τα ΣΑΑ περιλαμβάνουν μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις που αντιμετωπίζουν τα υφιστάμενα κενά και τις προκλήσεις πολιτικής σε έξι τομείς πολιτικής, και συγκεκριμένα την πράσινη μετάβαση, τον ψηφιακό μετασχηματισμό, την οικονομική συνοχή, την παραγωγικότητα και την ανταγωνιστικότητα, την κοινωνική και εδαφική συνοχή, την υγεία και την οικονομική, κοινωνική και θεσμική ανθεκτικότητα και τις πολιτικές για την επόμενη γενιά. Ο μεγαλύτερος αριθμός μεταρρυθμίσεων αφορά τον πυλώνα 5 για την υγεία και την ανθεκτικότητα, και ακολουθεί ο πυλώνας 3 για την έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη.

Διάγραμμα 13: Αριθμός μεταρρυθμίσεων ανά πλώνα

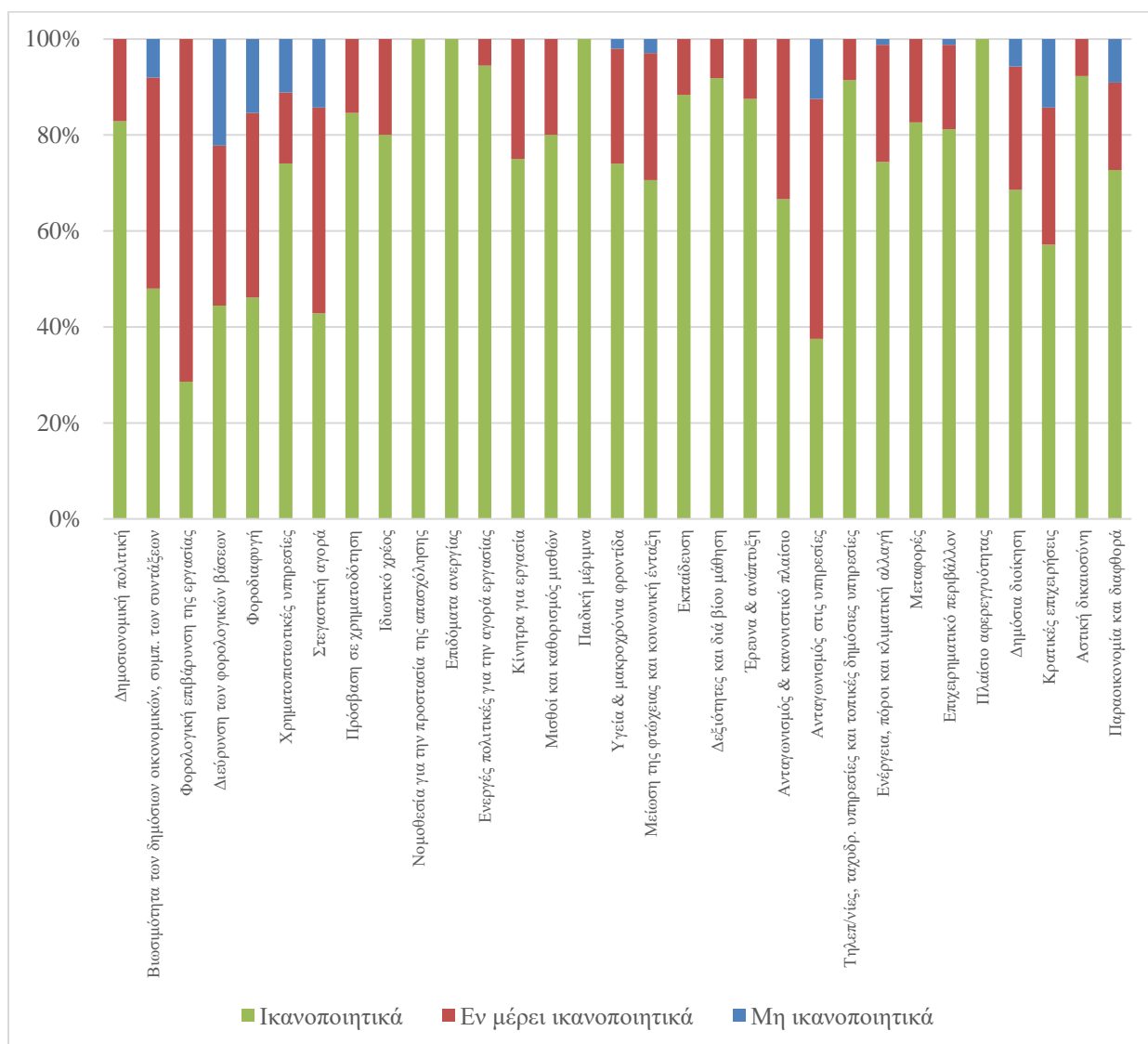

Διάγραμμα 14: Μεταρρυθμίσεις/επενδύσεις ανά κράτος μέλος

Οι μεταρρυθμίσεις που προτείνονται στα ΣΑΑ συμβάλλουν στην αποτελεσματική αντιμετώπιση του συνόλου ή σημαντικού υποσυνόλου των προκλήσεων που εντοπίζονται στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις προς τα κράτη μέλη στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου το 2019 και το 2020, όπως προβλέπει ο κανονισμός ΜΑΑ (βλ. διάγραμμα 15). Οι ειδικές ανά χώρα συστάσεις που δεν καλύπτονται συστηματικά στα ΣΑΑ αφορούν τους τομείς των δημόσιων οικονομικών, της φορολογίας, του ανταγωνισμού στον τομέα των υπηρεσιών και της στεγαστικής αγοράς.

Διάγραμμα 15: Ποσοστό των ειδικών ανά χώρα συστάσεων που καλύπτουν τα ΣΑΑ ανά τομέα πολιτικής (όπως ορίζονται στο CeSaR)

Μακροοικονομικές προοπτικές και αντίκτυπος του ΜΑΑ

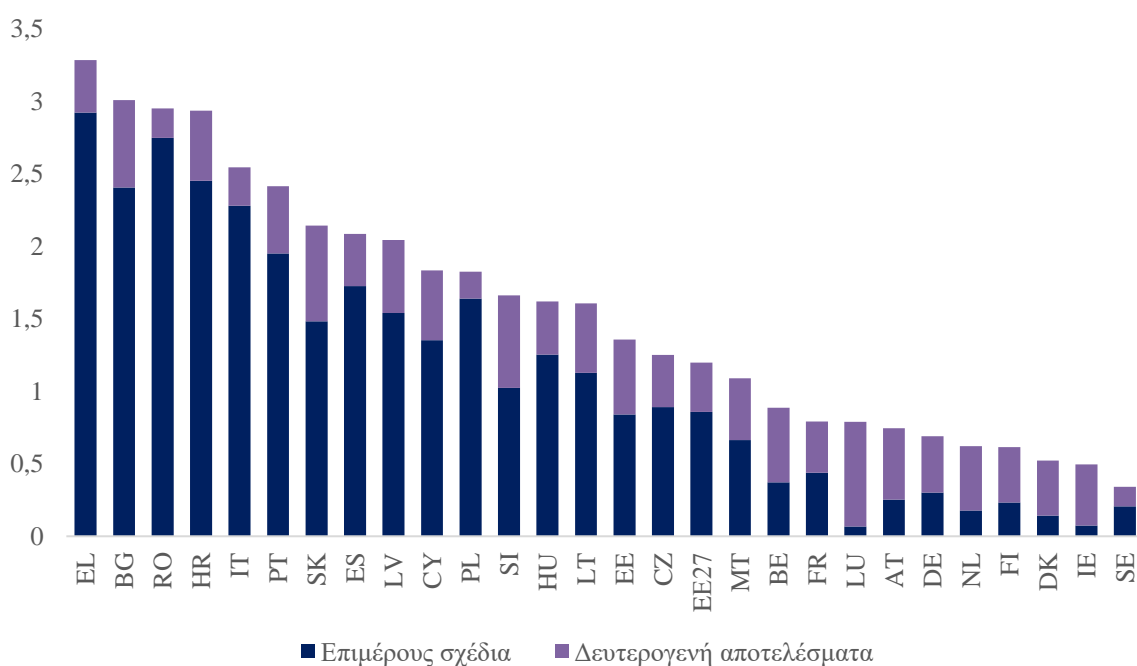
Ο ΜΑΑ υποστηρίζει επενδύσεις και μεταρρυθμίσεις που αναμένεται να έχουν σημαντικό και συνεχή θετικό αντίκτυπο στο συνολικό ΑΕΠ της ΕΕ. Η Επιτροπή διεξήγαγε τυποποιημένες προσομοιώσεις μοντέλων QUEST για να αξιολογήσει τον πιθανό μακροοικονομικό αντίκτυπο των επενδύσεων του ΜΑΑ και του μέσου NextGenerationEU (Pfeiffer et al. 2021)³². Εφόσον κατά την υλοποίησή του δοθεί ιδιαίτερη έμφαση σε έργα

³² Βλ. Pfeiffer P., Varga J. και in 't Veld J. (2021), «Quantifying Spillovers of NGEU investment» (Ποσοτικοποίηση των δευτερογενών αποτελεσμάτων των επενδύσεων του NextGenerationEU), Έγγραφο προβληματισμού για την ευρωπαϊκή οικονομία, αριθ. 144 και Afman et al. (2021), «An overview of the economics of the Recovery and Resilience Facility» (Επισκόπηση των οικονομικών του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας), Τριμηνιαία έκθεση για τη ζώνη του ευρώ (QREA), τεύχος 20, αριθ. 3, σ. 7-16. Και οι δύο μελέτες υπογραμμίζουν επίσης την ευαισθησία των αποτελεσμάτων σε βασικές παραδοχές.

υψηλής ποιότητας και υψηλής «προσθετικότητας», το NextGenerationEU μπορεί να αυξήσει το πραγματικό ΑΕΠ στην ΕΕ-27 κατά έως 1,3-1,5 % μεταξύ 2021 και 2026³³.

Η υλοποίηση των ΣΑΑ επιφέρει θετικά δευτερογενή αποτελέσματα. Σύμφωνα με την προσομοίωση, όλα τα κράτη μέλη επωφελούνται από τις σημαντικές διασυνοριακές δευτερογενείς συνέπειες της αυξανόμενης ζήτησης σε ολόκληρη την ενοποιημένη οικονομία της ΕΕ: η κοινή δράση αποφέρει καλύτερα αποτελέσματα ανάπτυξης από ό,τι το άθροισμα των επιμέρους επιπτώσεων των ΣΑΑ των κρατών μελών. Τα εν λόγω δευτερογενή αποτελέσματα αντιπροσωπεύουν το ένα τρίτο περίπου του μέσου αντικτύπου επί του ΑΕΠ και είναι σημαντικά μεγαλύτερα για τις οικονομίες με ένταση εξαγωγών και μικρή κατανομή επιχορηγήσεων (βλ. διάγραμμα 16). Επιπλέον, η ανάλυση δεν έλαβε υπόψη τις μεταρρυθμίσεις, οι οποίες μπορούν να ενισχύσουν σημαντικά μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα την εν λόγω θετική επίδραση στην ανάπτυξη.

Διάγραμμα 16: Αντίκτυπος του NextGenerationEU επί του ΑΕΠ (%) σε προσομοιώσεις QUEST, χώρες ΕΕ

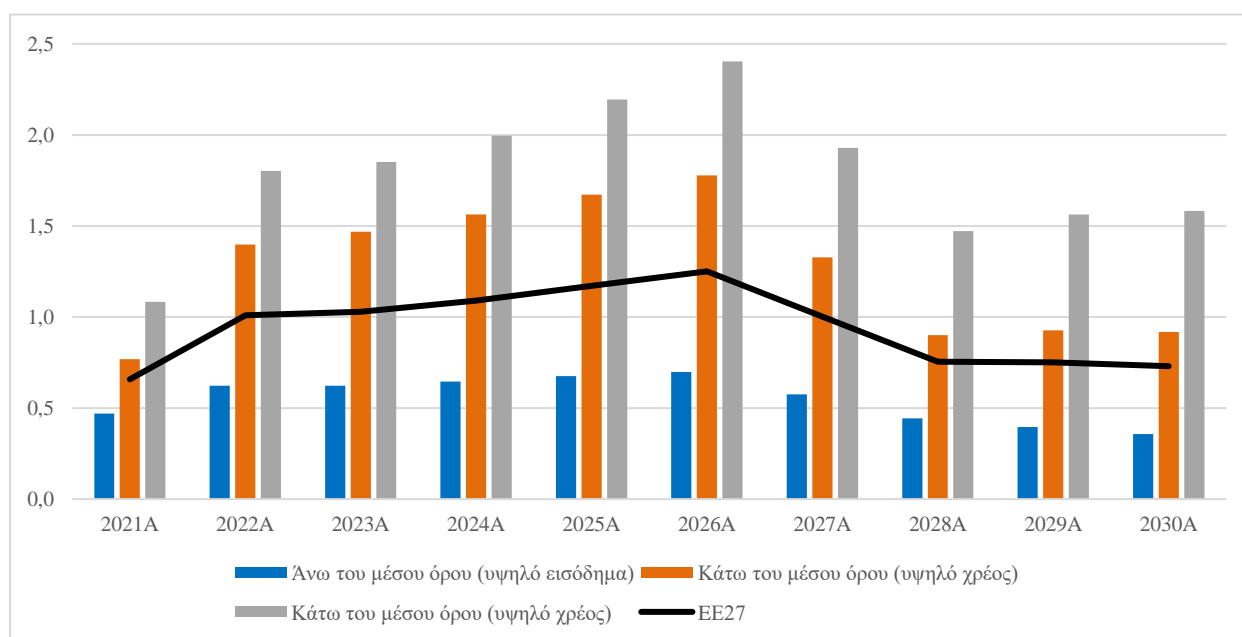
Σημειώσεις: Στο γράφημα απεικονίζονται οι μέγιστες επιδράσεις επί του πραγματικού ΑΕΠ το 2026, εκφραζόμενες σε ποσοστιαία απόκλιση από το βασικό σενάριο της μη αλλαγής πολιτικής, με γραμμικό προφίλ δαπανών για το NextGenerationEU (2021 έως 2026) και παραδοχή υψηλής παραγωγικότητας. Οι σκουρόχρωμες γραμμές δείχνουν αποτελέσματα προσομοίωσης για ένα αυτόνομο επενδυτικό κίνητρο σε κάθε κράτος μέλος (NextGenerationEU). Ως δευτερογενές αποτέλεσμα (ανοιχτόχρωμες γραμμές) ορίζεται η διαφορά μεταξύ του συντονισμένου ταυτόχρονου κινήτρου του NextGenerationEU σε όλα τα κράτη μέλη και των αυτόνομων προσομοιώσεων των εθνικών σχεδίων. Πηγή: Pfeiffer et al. (2021).

Ο ΜΑΑ στηρίζει την επιστροφή της ΕΕ σε τροχιά οικονομικής σύγκλισης. Η κατανομή του ΜΑΑ είναι μεγαλύτερη από άποψης ΑΕΠ για τα κράτη μέλη που έχουν μεγαλύτερη

³³ Ανάλογα με το προφίλ δαπανών, πάνω από έξι και τέσσερα έτη, αντίστοιχα. Η προσθετικότητα εδώ αφορά κεφάλαια που δεν υποκαθιστούν επαναλαμβανόμενες εθνικές δαπάνες, ούτε άλλα κονδύλια της ΕΕ [βλ. κανονισμό ΜΑΑ (τελικό συμβιβαστικό κείμενο) αιτιολογική σκέψη 10α, άρθρο 4α και άρθρο 8].

ανάγκη, συμβάλλοντας στη σύγκλιση στην ΕΕ. Η κλειδα κατανομής του ΜΑΑ³⁴ αντανακλά το γεγονός ότι όσοι πλήττονται περισσότερο από την πανδημία έχουν συχνά πιο αδύναμες οικονομικές δομές και αντιμετωπίζουν αυστηρότερους δημοσιονομικούς περιορισμούς. Στο διάγραμμα 17, στο οποίο τα κράτη μέλη ομαδοποιούνται σε τρεις ομάδες ανάλογα με το ΑΕΠ και το δημόσιο χρέος τους, αποτυπώνεται με σαφήνεια ότι το NextGenerationEU είναι πιθανό να παράσχει σημαντική στήριξη στη σύγκλιση εντός της οικονομίας της ΕΕ. Με βάση την κλειδα κατανομής του ΜΑΑ, εκτιμάται ότι στα κράτη μέλη με επίπεδα κατά κεφαλήν ΑΕΠ κάτω του μέσου όρου η αύξηση του ΑΕΠ θα είναι μεγαλύτερη. Στο τέλος της περιόδου υλοποίησης του ΜΑΑ, η αύξηση των εκροών ανέρχεται σε περίπου 1¼ % για την ομάδα χαμηλού χρέους και 2½ % για την ομάδα υψηλού χρέους το 2026, σύμφωνα με τις προσομοιώσεις των μοντέλων. Σε χώρες υψηλού εισοδήματος με επίπεδα κατά κεφαλήν ΑΕΠ άνω του μέσου όρου είναι πιθανό κατά την ίδια περίοδο να υπάρξει μικρότερη, αλλά σημαντική, επίδραση στο ΑΕΠ. Συνεπώς, αν και ο ΜΑΑ δίδει ουσιαστική ώθηση στην ανάκαμψη σε ολόκληρη την ΕΕ, η κατανομή της χρηματοδοτικής στήριξης διασφαλίζει ότι τα κονδύλια θα διοχετευτούν εκεί όπου χρειάζονται περισσότερο.

Διάγραμμα 17: Αντίκτυπος του NextGenerationEU επί του ΑΕΠ (%) σε προσομοιώσεις QUEST³⁵

³⁴ Η χρηματοδοτική συνεισφορά του ΜΑΑ ανά κράτος μέλος υπολογίζεται λαμβανομένου υπόψη, για κάθε κράτος μέλος, i) του πληθυσμού, ii) του κατά κεφαλήν ΑΕΠ, iii) του ποσοστού ανεργίας και iv) της μείωσης του πραγματικού ΑΕΠ το 2020 και 2021. Θα επικαιροποιηθεί το καλοκαίρι του 2022 με βάση τα πλέον πρόσφατα στοιχεία της EUROSTAT.

³⁵ Στο γράφημα απεικονίζονται οι μέγιστες επιδράσεις επί του πραγματικού ΑΕΠ, εκφραζόμενες σε ποσοστιαία απόκλιση από το βασικό σενάριο της μη αλλαγής πολιτικής, με γραμμικό προφίλ δαπανών για το NextGenerationEU (2021 έως 2026) και παραδοχή υψηλής παραγωγικότητας. Οι ομάδες περιλαμβάνουν τα ακόλουθα κράτη μέλη: Κατά κεφαλήν ΑΕΠ άνω του μέσου όρου: AT, BE, DE, DK, FR, FI, IE, LU, NL, SE, Κατά κεφαλήν ΑΕΠ κάτω του μέσου όρου της ΕΕ (υψηλό χρέος): CY, EL, ES, IT, PT, και κατά κεφαλήν ΑΕΠ κάτω του μέσου όρου της ΕΕ (χαμηλό χρέος): όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ-27 που δεν περιλαμβάνονται στις προηγούμενες ομάδες. Πηγή: ομαδοποίηση με βάση τους Pfeiffer et al. (2021).

Αν και ο ρυθμός ανάπτυξης προβλέπεται να παραμείνει άνισος μεταξύ των χωρών και των τομέων, η ΕΕ, όπως όλα δείχνουν, θα επιστρέψει σε τροχιά οικονομικής σύγκλισης. Συνολικά, η ανάπτυξη αναμένεται να υποστηριχθεί από τη βελτίωση της αγοράς εργασίας, τις υψηλές αποταμιεύσεις των νοικοκυριών, τις ευνοϊκές συνθήκες χρηματοδότησης —και την πλήρη ανάπτυξη του ΜΑΑ.

Κοινωνικές προοπτικές και αντίκτυπος του ΜΑΑ

Ο μηχανισμός στηρίζει ορισμένα μέτρα για την αντιμετώπιση των άμεσων επιπτώσεων της κρίσης της νόσου COVID-19, καθώς και μεσοπρόθεσμα μέτρα που συμβάλλουν στην περαιτέρω υλοποίηση του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων. Στα ΣΑΑ, η διάσταση της απασχόλησης και των κοινωνικών ζητημάτων είναι εξέχουσα, κατ' αντιστοιχία με τις εθνικές προκλήσεις που προσδιορίζονται στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις. Οι συνολικές κοινωνικές δαπάνες που προβλέπονται στα εθνικά σχέδια στο πλαίσιο του ΜΑΑ ανέρχονται στο 30 % περίπου των συνολικών προγραμματιζόμενων πιστώσεων της ΕΕ³⁶ (βλ. ενότητα 3). Αν και είναι πολύ νωρίς για να αποτυπωθεί η θετική επίδραση του ΜΑΑ στους δείκτες απασχόλησης και τους κοινωνικούς δείκτες, η υλοποίηση των σημαντικών μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων όσον αφορά την κοινωνική διάσταση που προβλέπονται στο ΜΑΑ, ιδίως των φιλόδοξων μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων ως προς την απασχόληση, τις δεξιότητες και τα κοινωνικά ζητήματα αναμένεται, σε συνδυασμό με τα ταμεία συνοχής, να προωθήσουν τη δίκαιη, χωρίς αποκλεισμούς και βιώσιμη ανάκαμψη. Θα συμβάλουν επίσης καθοριστικά στην επίτευξη των πρωταρχικών στόχων της ΕΕ για το 2030 όσον αφορά την απασχόληση, την εκπαίδευση ενηλίκων και τη μείωση της φτώχειας, που επικροτήθηκαν κατά τη σύνοδο κορυφής του Πόρτο.

Η συμβολή του μηχανισμού στην ανθεκτικότητα της Ένωσης

Τα εγκεκριμένα ΣΑΑ πρόκειται να έχουν θετικό αντίκτυπο στην ανθεκτικότητα³⁷ της οικονομίας της ΕΕ, ενισχύοντας τις ικανότητες των κρατών μελών να ανακάμπτουν γρήγορα και αντιμετωπίζοντας τα τρωτά τους σημεία. Ο επικαιροποιημένος (2021) πίνακας δεικτών ανθεκτικότητας³⁸, ο οποίος αναπτύχθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή σε συνέχεια της έκθεσης στρατηγικών προβλέψεων 2020³⁹, παρουσιάζει δείκτες που αποτυπώνουν τις ικανότητες ανθεκτικότητας και τα τρωτά σημεία των κρατών μελών με βάση τέσσερις διαστάσεις: κοινωνική και οικονομική, πράσινη, ψηφιακή και γεωπολιτική ανθεκτικότητα. Οι εν λόγω τομείς συνδυάζονται με τους σχετικούς πυλώνες πολιτικής στο

³⁶ Οι κοινωνικές δαπάνες υπολογίζονται με βάση τους εννέα τομείς κοινωνικής πολιτικής που ομαδοποιούνται σε τέσσερις κοινωνικές κατηγορίες (απασχόληση και δεξιότητες, εκπαίδευση και παιδική μέριμνα, υγεία και μακροχρόνια περίθαλψη και κοινωνικές πολιτικές), όπως ορίζονται στον κατ' εξουσιοδότηση κανονισμό 2021/2105.

³⁷ Στο άρθρο 2 σημείο 5) του κανονισμού ΜΑΑ, ως «ανθεκτικότητα» ορίζεται «η ικανότητα αντιμετώπισης οικονομικών, κοινωνικών και περιβαλλοντικών κλυδωνισμών ή διαρκών διαρθρωτικών αλλαγών κατά τρόπο δίκαιο, βιώσιμο και χωρίς αποκλεισμούς».

³⁸ [Έκθεση και παράρτημα των πινάκων δεικτών ανθεκτικότητας | Ευρωπαϊκή Επιτροπή \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&plugin=1).

³⁹ Στην έκθεση στρατηγικών προβλέψεων 2020 (https://ec.europa.eu/info/strategy/strategic-planning/strategic-foresight/2020-strategic-foresight-report_el) η «ανθεκτικότητα» ορίζεται ως «όχι μόνο η ικανότητα αντοχής και αντιμετώπισης των προκλήσεων, αλλά και η ικανότητα μετασχηματισμού με βιώσιμο, δίκαιο και δημοκρατικό τρόπο».

πλαίσιο του ΜΑΑ: πράσινη και ψηφιακή μετάβαση, έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη, κοινωνική και εδαφική συνοχή, πολιτικές για την επόμενη γενιά και, ιδίως, υγεία και οικονομική, κοινωνική και θεσμική ανθεκτικότητα.

Συμβολή του ΜΑΑ στις πολιτικές της ΕΕ

Τα μέτρα που περιλαμβάνονται στα ΣΑΑ θα συμβάλουν στο φιλόδοξο πρόγραμμα πολιτικής της Ένωσης να κατευθύνει μια βιώσιμη, δίκαιη και χωρίς αποκλεισμούς ανάκαμψη και να καταστήσει την οικονομία της ΕΕ πιο ανθεκτική σε μελλοντικούς κλυδωνισμούς, μετασχηματίζοντας παράλληλα τις οικονομίες και τις κοινωνίες της ΕΕ σύμφωνα με τους φιλόδοξους στόχους της διττής μετάβασης. Οι τέσσερις συμπληρωματικές παράμετροι του προγράμματος της ΕΕ για την ανταγωνιστική βιωσιμότητα, δηλαδή η περιβαλλοντική βιωσιμότητα, η παραγωγικότητα, η δικαιοσύνη και η μακροοικονομική σταθερότητα, οι οποίες δρομολογήθηκαν στην αρχή της τρέχουσας θητείας της Επιτροπής, κατέχουν εξέχουσα θέση μεταξύ των στόχων του ΜΑΑ και κατευθύνουν τα προγράμματα μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που τα κράτη μέλη προτείνουν στα οικεία ΣΑΑ.

Όσον αφορά την πράσινη διάσταση, τα μέτρα που περιλαμβάνονται στα ΣΑΑ θα συμβάλουν άμεσα στον στόχο της μείωσης των καθαρών εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου κατά τουλάχιστον 55 % έως το 2030, στόχος που κατοχυρώνεται στο ευρωπαϊκό νομοθέτημα για το κλίμα και υποστηρίζεται από τις προτάσεις «προσαρμογής στον στόχο του 55 %»⁴⁰ που εγκρίθηκαν τον Ιούλιο του 2021 ώστε οι πολιτικές για το κλίμα, την ενέργεια, τη χρήση γης, τις μεταφορές και τη φορολογία να προσαρμοστούν στον παραπάνω στόχο.

Όσον αφορά την ψηφιακή διάσταση, τα μέτρα που περιλαμβάνονται στα ΣΑΑ θα συμβάλουν επίσης άμεσα στους στόχους της ΕΕ για ψηφιακό μετασχηματισμό της ευρωπαϊκής κοινωνίας και οικονομίας. Τα ΣΑΑ περιλαμβάνουν στήριξη σε στόχους σε όλα τα φάσματα της ψηφιακής πολιτικής: υποστήριξη της ανάπτυξης ψηφιακών δεξιοτήτων του πληθυσμού και του εργατικού δυναμικού, της ψηφιακής συνδεσιμότητας σε υποεξυπηρετούμενες περιοχές, της ανάπτυξης και εξέλιξης προηγμένων τεχνολογιών, καθώς και του ψηφιακού μετασχηματισμού του ιδιωτικού και δημόσιου τομέα. Επιπλέον, πολλά κράτη μέλη συμμετέχουν, μέσω των οικείων ΣΑΑ, σε διακρατικά έργα που θα στηρίξουν την ανάπτυξη βασικών ψηφιακών δυνατοτήτων της ΕΕ, όπως της μικροηλεκτρονικής, του υπολογιστικού νέφους και της υπολογιστικής παρυφών. Συνολικά, ο ΜΑΑ αναμένεται να συμβάλει σημαντικά στην επίτευξη των στόχων της ψηφιακής δεκαετίας⁴¹. **Όσον αφορά την κοινωνική διάσταση και τη δίκαιη μετάβαση, τα ΣΑΑ θα συμβάλουν επίσης άμεσα στην περαιτέρω υλοποίηση του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων, καθώς και των νέων πρωταρχικών στόχων της ΕΕ για τις θέσεις εργασίας, τις δεξιότητες και τη μείωση της φτώχειας που παρουσιάστηκαν κατά την κοινωνική σύνοδο κορυφής του Πόρτο τον Μάιο του 2021. Θα συμβάλουν επίσης στην ανάκαμψη των αγορών εργασίας σύμφωνα με τη**

---

⁴⁰ COM(2021) 550 final

⁴¹ Η ψηφιακή δεκαετία της Ευρώπης: ψηφιακοί στόχοι για το 2030 | Ευρωπαϊκή Επιτροπή (europa.eu)

σύσταση της Επιτροπής σχετικά με την αποτελεσματική ενεργό στήριξη της απασχόλησης μετά την κρίση της νόσου COVID-19 (EASE).

Τόσο επί του παρόντος όσο και τα επόμενα χρόνια, ο ΜΑΑ θα βρίσκεται στον πυρήνα της διαδικασίας του πλαισίου εποπτείας του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου για τον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών και των πολιτικών απασχόλησης των κρατών μελών και θα συνεχίσει να διαδραματίζει αυτόν τον ρόλο κατά τη φάση ανάκαμψης και στην προώθηση της διττής μετάβασης. Όπως τονίζεται στην ετήσια έρευνα για τη βιώσιμη ανάπτυξη 2022⁴², λαμβανομένης υπόψη της ανάγκης προσαρμογής, το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο θα εξελισσεται το 2022 με βάση την υλοποίηση του ΜΑΑ. Η Επιτροπή θα καταβάλλει κάθε δυνατή προσπάθεια για να εξασφαλίσει συνέργειες και εξορθολογισμένες υποχρεώσεις υποβολής εκθέσεων μεταξύ του ΜΑΑ και του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου. Ο εποικοδομητικός διάλογος με τα κράτη μέλη θα βρίσκεται στον πυρήνα του νέου Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, καθώς θα εντάσσεται στον διάλογο για την υλοποίηση των ΣΑΑ.

4.2. Συμβολή του ΜΑΑ σε διακρατικά έργα

Ο ΜΑΑ στηρίζει τη συμμετοχή των κρατών μελών σε διασυνοριακά έργα, με τον προγραμματισμό μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων για τα επόμενα πέντε έτη να πραγματοποιείται ταυτόχρονα και κατά τρόπο συντονισμένο. Ενώ κάθε ΣΑΑ αντικατοπτρίζει την ειδική κατάσταση κάθε κράτους μέλους, ορισμένες κοινές προκλήσεις απαιτούν συντονισμένες μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις. Η διακρατική συνεργασία μπορεί να δώσει τη δυνατότητα στήριξης μεγάλων έργων που ένα κράτος μέλος δεν θα μπορούσε να αναπτύξει από μόνο του και να καταστήσει δυνατή τη συγκέντρωση πόρων, την αύξηση του αντικτύπου και την επίτευξη οικονομικών κλίμακας και συνεργειών.

Κατά την εκπόνηση των σχεδίων, η Επιτροπή διαδραμάτισε ενεργό ρόλο ενθαρρύνοντας τα κράτη μέλη να συμμετάσχουν σε νευραλγικά διακρατικά έργα, κάτι το οποίο ενισχύει τον συντονισμό όσον αφορά κρίσιμης σημασίας επενδύσεις σε στρατηγικούς τομείς —και παρέχει απτά οφέλη στην ενιαία αγορά. Για παράδειγμα, τον Ιανουάριο του 2021 η Επιτροπή διοργάνωσε εργαστήριο για τα διακρατικά ψηφιακά έργα, στο οποίο συμμετείχαν κράτη μέλη τα οποία και διευκολύνθηκαν αργότερα στις ανταλλαγές με άλλα κράτη μέλη ως προς τα έργα αυτά. Ως αποτέλεσμα αυτού, πολλά ΣΑΑ περιλαμβάνουν μέτρα συμμετοχής σε διάφορα διακρατικά έργα, όπως περιγράφεται παρακάτω.

Πράσινη μετάβαση

Πάνω από το ήμισυ των ΣΑΑ περιλαμβάνουν μέτρα που συμβάλλουν σε διακρατικά έργα ή διασυνοριακές πρωτοβουλίες που σχετίζονται με την πράσινη μετάβαση: 12 από τα 22 σχέδια που εγκρίθηκαν. Συνολικά, περισσότερα από 37 μέτρα (ή επιμέρους μέτρα) αφορούν πράσινα διακρατικά ή διασυνοριακά έργα, το συνολικό ποσό των οποίων υπερβαίνει τα 271 δισ. EUR.

---

⁴² COM(2021) 740 final

- Τα **διακρατικά έργα** με τη μεγαλύτερη κατανομή στα ΣΑΑ είναι τα έντεκα προς υλοποίηση σημαντικά έργα κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος για το υδρογόνο (περιλαμβάνονται σε 8 ΣΑΑ). Τα πράσινα διακρατικά έργα περιλαμβάνουν επίσης μία ηλεκτρική διασύνδεση (0,1 δισ. EUR) και τη σιδηροδρομική γραμμή διασύνδεσης μεταξύ Βερόνας και Μπρένερ (0,9 δισ. EUR).
- Τα **διασυνοριακά έργα θα ενισχύσουν τη διαλειτουργικότητα των σιδηροδρόμων στην ΕΕ, με σημαντική διασυνοριακή διάσταση**. Αρχικά, αφορούν την ανάπτυξη του Ευρωπαϊκού Συστήματος Διαχείρισης της Σιδηροδρομικής Κυκλοφορίας (ERTMS) (3 ΣΑΑ, 5 έργα, 3,1 δισ. EUR). Το ERTMS αφορά τη διαλειτουργικότητα, την ψηφιοποίηση και την ασφάλεια των σιδηροδρομικών υπηρεσιών και είναι κομβικής σημασίας για τη μετατόπιση του μεταφορικού όγκου από τις οδικές αρτηρίες στους σιδηροδρόμους όσον αφορά τις σιδηροδρομικές εμπορευματικές μεταφορές σε διασυνοριακές διαδρομές. Οι επενδυτικές ανάγκες όσον αφορά τη σιδηροδρομική σηματοδότηση σε ολόκληρη την ΕΕ (ERTMS) είναι σημαντικές, δεδομένου ότι μόνο το 11 % των διαδρόμων ΔΕΔ-Μ είναι επαρκώς εξοπλισμένο. Επιπλέον, ο ΜΑΑ θα παράσχει χρηματοδότηση για την ανάπτυξη σιδηροδρομικών διαδρόμων ΔΕΔ-Μ [(π.χ. RailBaltica, Μεσόγειος (Ισπανία-Γαλλία), Σκανδιναβία-Μεσόγειος (ιταλικό τμήμα) Βόρεια Θάλασσα-Μεσόγειος (Βέλγιο-Λουξεμβούργο)] η οποία θα υπερβεί τα 22,9 δισ. EUR (σε 6 ΣΑΑ, 23 έργα).

Πίνακας 3: Πράσινα διακρατικά έργα στα εγκεκριμένα ΣΑΑ

	AT	BE	BG	CY	CZ	DE	DK	EE	EL	ES	FI	FR	HR	HU	IE	IT	LT	LU	LV	MT	NL	PL	PT	RO	SE	SI	SK	Σύνολο
ΣΕΚΕΕ																												
Υδρογόνο	•	•				•				•	•	•				•							•					8
Ηλεκτρική γραμμή διασύνδεσης				•																								1
Σιδηροδρομική γραμμή διασύνδεσης																	•											1
ERTMS										•						•								•				3
Διάδρομοι ΔΕΔ-Μ	•							•		•			•			•								•				6

Ψηφιακή μετάβαση

Τα περισσότερα ΣΑΑ περιλαμβάνουν μέτρα που συμβάλλουν σε διακρατικά έργα ή διασυνοριακές πρωτοβουλίες που σχετίζονται με την ψηφιακή μετάβαση: 20 από τα 22 σχέδια που εγκρίθηκαν, με εξαίρεση τα σχέδια της Δανίας και της Μάλτας. Συνολικά, περισσότερα από 60 μέτρα (ή επιμέρους μέτρα) αφορούν ψηφιακά διακρατικά έργα, το συνολικό ποσό των οποίων ανέρχεται σε περίπου 5 δισ. EUR.

Τα δύο δυνητικά ΣΕΚΕΕ για τη μικροηλεκτρονική (12 σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας) και τις τεχνολογίες υπολογιστικού νέφους (6 ΣΑΑ) συγκαταλέγονται στα πολυκρατικά έργα με τη μεγαλύτερη απορρόφηση στα ΣΑΑ. Διάφορα ΣΑΑ περιλαμβάνουν επίσης επενδύσεις σε διακρατικά έργα που σχετίζονται με τους ευρωπαϊκούς κόμβους ψηφιακής καινοτομίας (8 ΣΑΑ), τους διαδρόμους 5G (7 ΣΑΑ) και την κβαντική επικοινωνία (4 ΣΑΑ). Στον πίνακα 4 συνοψίζεται η κατανομή διακρατικών ψηφιακών έργων στα εγκεκριμένα ΣΑΑ.

Πίνακας 4: Ψηφιακά διακρατικά έργα

	AT	BE	BG	CY	CZ	DE	DK	EE	EL	ES	FI	FR	HR	HU	IE	IT	LT	LU	LV	MT	NL	PL	PT	RO	SE	SI	SK	Σύνολο
Μικροηλεκτρονική	•	•			•	•				•	•	•				•			•					•	•	•	•	12
Ευρωπαϊκοί κόμβοι ψηφιακής καινοτομίας					•					•			•		•	•			•					•			•	8
Διάδρομοι 5G					•				•	•	•					•	•		•									7
Υπολογιστικό νέφος						•				•		•				•			•							•		6
Ευρωπαϊκές υποδομές κβαντικής επικοινωνίας					•				•									•								•		4
Ευρωπαϊκή υπολογιστική υψηλών επιδόσεων									•							•											•	3
Συνδεδεμένη δημόσια διοίκηση									•				•											•				3
Γονιδίωμα της Ευρώπης									•	•							•		•									3
Υποθαλάσσια καλώδια				•					•																			2
Αλυσίδα συστοιχιών (EBSI)					•																					•		2
Επιχειρησιακά κέντρα ασφάλειας (SOC)									•							•												2
Δεξιότητες + εκπαίδευση																												0
Άλλο					•			•	•	•	•					•			•					•		•	9	

4.3. Υλοποίηση του ΜΑΑ και συμμετοχή όλων των σχετικών ενδιαφερομένων

Διαβούλευση με τους κοινωνικούς εταίρους και τις τοπικές και περιφερειακές αρχές

Τα κράτη μέλη έχουν υιοθετήσει διαφορετικές προσεγγίσεις ως προς τη διαβούλευση με τα ενδιαφερόμενα μέρη στο πλαίσιο της εκπόνησης των οικείων ΣΑΑ. Ο κανονισμός

ΜΑΑ προβλέπει ότι τα κράτη μέλη υποχρεούνται να παρέχουν, στο πλαίσιο του σχεδίου τους, συνοπτική παρουσίαση των διαβουλεύσεων με τα ενδιαφερόμενα μέρη που πραγματοποιήθηκαν κατά την εκπόνηση των ΣΑΑ, μεταξύ άλλων με τους κοινωνικούς εταίρους και τις τοπικές και περιφερειακές αρχές. Δεδομένου ότι εναπόκειται σε κάθε κράτος μέλος να αποφασίσει με ποιον τρόπο θα οργανώσει τη διαδικασία διαβούλευσης σύμφωνα με τις εθνικές του παραδόσεις και το νομικό του πλαίσιο, τα κράτη μέλη υιοθέτησαν διαφορετικές προσεγγίσεις. Για παράδειγμα, κάποια κράτη μέλη οργάνωσαν διαβουλεύσεις για το σύνολο του σχεδίου, ενώ κάποια άλλα το έπραξαν σε τομεακό ή περιφερειακό επίπεδο. Κατά τη διάρκεια της πανδημίας, οι κοινωνικοί εταίροι υποστήριξαν τον σχεδιασμό και την εφαρμογή μέτρων έκτακτης ανάγκης και ανάκαμψης, καθώς και των σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας σε όλα τα κράτη μέλη. Ωστόσο, η διαβούλευση και η συμμετοχή τους διέφεραν σημαντικά μεταξύ των κρατών μελών και, συνολικά, οι κοινωνικοί εταίροι μετέφεραν στην Επιτροπή ανάμεικτα σχόλια σχετικά με τη διαδικασία διαβούλευσης σε εθνικό επίπεδο, η οποία συνίστατο από τακτικές και λεπτομερείς διαβουλεύσεις έως πιο περιορισμένες διαδικασίες διαβούλευσης. Οι τοπικές και περιφερειακές αρχές επίσης ανέφεραν σε πολλές περιπτώσεις ότι θεωρούν ότι θα έπρεπε να έχουν μεγαλύτερη συμμετοχή στην κατάρτιση των σχεδίων.

Η Επιτροπή υπογραμμίζει τακτικά τη σημασία της συμμετοχής των ενδιαφερομένων στα κράτη μέλη, τόσο στο πλαίσιο της κατάρτισης όσο και της υλοποίησης των σχεδίων.

Για την υλοποίηση των σχεδίων, η Επιτροπή ενθαρρύνει τακτικά τα κράτη μέλη να επιδιώκουν ενεργά την επικοινωνία με τους κοινωνικούς εταίρους, τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών και άλλους ενδιαφερόμενους φορείς μέσω ειδικών τακτικών συναντήσεων. Αυτές οι ανταλλαγές θα μπορούσαν επίσης να αποτελέσουν μια ευκαιρία συνεργασίας στο ευρύτερο πρόγραμμα συντονισμού της οικονομικής πολιτικής, της πολιτικής απασχόλησης, της κοινωνικής πολιτικής και της πολιτικής βιωσιμότητας, ενώ θα συνδράμουν στον κοινό εντοπισμό προκλήσεων, στη βελτίωση των λύσεων πολιτικής, καθώς και στην επιτυχή υλοποίηση του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας. Πέρα από τις δομές και τις διαδικασίες που έχουν θεσπίσει τα κράτη μέλη σε εθνικό επίπεδο για τη συμμετοχή των τοπικών και περιφερειακών αρχών, η Επιτροπή και τα κράτη μέλη θα διοργανώνουν ετήσια εκδήλωση με τη συμμετοχή των υπευθύνων για την υλοποίηση των σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας. Η ετήσια αυτή εκδήλωση θα περιλαμβάνει όλα τα σχετικά ενδιαφερόμενα μέρη, όπως οι τοπικές και περιφερειακές αρχές. Θα χρησιμεύει επίσης ως οριζόντια πλατφόρμα για την ανταλλαγή απόψεων σχετικά με την υλοποίηση του σχεδίου και θα διασφαλίζει στενή συνεργασία μεταξύ όλων των εμπλεκόμενων παραγόντων.

Διοργανικός διάλογος και δημοκρατική λογοδοσία

Η Επιτροπή συνεργάζεται στενά με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο όσον αφορά τον ΜΑΑ και επιδεικνύει ισχυρή δέσμευση για τη διασφάλιση διαφανούς ροής πληροφοριών. Κατά τη φάση της αξιολόγησης των σχεδίων, η Επιτροπή παρείχε ενημέρωση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο τόσο προφορικός όσο και γραπτώς. Σύμφωνα με τον κανονισμό ΜΑΑ, η Επιτροπή κοινοποίησε χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση όλα τα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας που υπέβαλαν επισήμως τα κράτη μέλη. Προκειμένου να διευκολυνθούν οι αναγνώσεις, η Επιτροπή παρέσχε επίσης αυτόματες μεταφράσεις στα αγγλικά όλων των

υποβληθέντων σχεδίων. Η Επιτροπή δημοσίευσε και διαβίβασε αμέσως στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο κάθε πρόταση εκτελεστικής απόφασης του Συμβουλίου την ημέρα της έκδοσής της, συνοδευόμενη από έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της όπου περιγράφεται η ανάλυση της Επιτροπής όσον αφορά το εκάστοτε σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας. Επιπλέον, η Επιτροπή παρέσχε στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο πίνακα επισκόπησης με τις βασικές πληροφορίες, καθώς και άλλες πληροφορίες σχετικά με την υλοποίηση του μηχανισμού, συμπεριλαμβανομένων των επικοινωνιακών στρατηγικών. Όλα τα σχετικά έγγραφα και οι πληροφορίες κοινοποιήθηκαν ταυτόχρονα και επί ίσοις όροις στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, σύμφωνα με το άρθρο 25 του κανονισμού ΜΑΑ.

Ενόψει της υλοποίησης των σχεδίων, η Επιτροπή θέσπισε διαδικασία για την κοινή χρήση της επισκόπησης των προκαταρκτικών πορισμάτων σχετικά με την ικανοποιητική εκπλήρωση των σχετικών ορόσημων και στόχων. Ήδη αποδείχθηκε χρήσιμη η κοινή χρήση των πορισμάτων που σχετίζονταν με το πρώτο αίτημα καταβολής, το οποίο υποβλήθηκε από την Ισπανία στα τέλη του 2021. Η Επιτροπή θα συνεχίσει να συνεργάζεται στενά με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και να διασφαλίζει διαφανή ροή πληροφοριών με υψηλό επίπεδο διαθεσιμότητας και συμμετοχής καθ' όλη τη φάση υλοποίησης τα επόμενα χρόνια.

Η Επιτροπή είχε τακτικές ανταλλαγές απόψεων με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο επί οριζόντιων θεμάτων που αφορούσαν τον ΜΑΑ. Το 2021 πραγματοποιήθηκαν τέσσερις «διάλογοι για την ανάκαμψη και την ανθεκτικότητα» για την ανταλλαγή απόψεων σχετικά με τον ΜΑΑ, όπως προβλέπεται στον κανονισμό ΜΑΑ. Επιπλέον, η Επιτροπή προσκλήθηκε να συμμετάσχει σε τακτική βάση στις συνεδριάσεις της μόνιμης ομάδας εργασίας των μεικτών επιτροπών ECON-BUDG και συμμετείχε σε 15 συνεδριάσεις το 2021. Αυτά τα βήματα διαλόγου κατέστησαν δυνατή την προφορική ανταλλαγή συγκεντρωτικών πληροφοριών σχετικά με τα ΣΑΑ με βάση παρουσιάσεις που κοινοποιήθηκαν στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο επί ίσοις όροις και δημοσιεύθηκαν στον ιστότοπο της Επιτροπής⁴³. Η συνεργασία αυτή θα συνεχιστεί σύμφωνα με τη δέσμευση της Επιτροπής για δημοκρατική λογοδοσία όσον αφορά τον μηχανισμό.

Η υλοποίηση του ΜΑΑ συζητείται επίσης στο πλαίσιο του ενισχυμένου διοργανικού διαλόγου σε ευρωπαϊκό επίπεδο, τόσο με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο όσο και με το Συμβούλιο. Η συνεχής ανταλλαγή θέσεων όσον αφορά τις κοινωνικές και οικονομικές εξελίξεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση διασφαλίζεται από τον εξαμηνιαίο μακροοικονομικό διάλογο σε πολιτικό και τεχνικό επίπεδο μεταξύ του Συμβουλίου, της Επιτροπής και των εκπροσώπων των Ευρωπαίων κοινωνικών εταίρων. Αυτή η διαδικασία έχει ήδη χρησιμοποιηθεί για να συζητηθεί η υλοποίηση του μηχανισμού, θα παράσχει δε και περαιτέρω ευκαιρίες για συζήτηση του εν λόγω θέματος στο μέλλον.

Επικοινωνία σχετικά με τον ΜΑΑ

---

⁴³ https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/recovery-coronavirus/recovery-and-resilience-facility/information-provided-european-parliament-or-council-recovery-and-resilience-plans_en.

Στο πλαίσιο του ΜΑΑ, οι αποδέκτες της χρηματοδοτικής στήριξης μνημονεύουν ρητώς την προέλευση της ενωσιακής χρηματοδότησης και εξασφαλίζουν την προβολή της⁴⁴, ιδίως κατά την προώθηση των δράσεων και των αποτελεσμάτων τους, παρέχοντας συνεκτική, αποτελεσματική και αναλογική στοχευμένη πληροφόρηση σε πολλαπλά ακροατήρια, συμπεριλαμβανομένων των μέσων ενημέρωσης και του κοινού.

Τα κράτη μέλη δημιούργησαν εθνικούς ιστότοπους και δημοσίευσαν τα οικεία σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας. Τα σχέδια είναι επίσης διαθέσιμα στον ιστότοπο της Επιτροπής για τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας⁴⁵. Επιπλέον, όπως αναφέρεται στην ενότητα 1, η Επιτροπή παρουσίασε πίνακα αποτελεσμάτων που περιλαμβάνει ενότητες όπου παρέχεται επισκόπηση των χωρών, των πυλώνων, του χρονοδιαγράμματος, των ορόσημων και στόχων, των εκταμιεύσεων, των κοινών δεικτών και των θεματικών αναλύσεων⁴⁶.

Τα κράτη μέλη συμπεριέλαβαν επίσης, στο πλαίσιο των οικείων ΣΑΑ, περίγραμμα των επικοινωνιακών στρατηγικών τους, κατ' εκπλήρωση των ελάχιστων απαιτήσεων προβολής και επικοινωνίας που ισχύουν για τα κονδύλια της ΕΕ και ορίζονται στον κανονισμό ΜΑΑ, καθώς και στο άρθρο 34 του εν λόγω κανονισμού. Η πρόοδος των εργασιών που αφορούν τις στρατηγικές αυτές συμβαδίζει με την πρόοδο της υλοποίησης των εθνικών σχεδίων από τα κράτη μέλη. Η Επιτροπή παρέχει τακτικά συμβουλές στα κράτη μέλη στον τομέα αυτό.

Με σκοπό την περαιτέρω ενίσχυση της προβολής του ΜΑΑ και στο πλαίσιο της αγωγής συνεργασίας με τα κράτη μέλη, η Επιτροπή διεύρυνε το δίκτυο INFORM EU ώστε να συμπεριλαμβάνει τους φορείς επικοινωνίας του ΜΑΑ⁴⁷. Στο δίκτυο αυτό συμμετέχουν φορείς επικοινωνίας από τα κράτη μέλη και την Επιτροπή για όλα τα ταμεία της ΕΕ. Η συμμετοχή του ΜΑΑ διασφαλίζει συνέργειες με τα ταμεία της πολιτικής συνοχής, καθώς και με άλλα κονδύλια της ΕΕ όσον αφορά την προβολή της ΕΕ. Στο πλαίσιο του δικτύου αυτού, η Επιτροπή έχει καθιερώσει τακτικές συναντήσεις με τους συντονιστές επικοινωνίας του ΜΑΑ από τα κράτη μέλη. Κατά τη διάρκεια αυτών των συναντήσεων, η Επιτροπή παρέχει συμβουλές στα κράτη μέλη σχετικά με τις απαιτήσεις προβολής και επικοινωνίας στο πλαίσιο του ΜΑΑ, όπως η ανάπτυξη της στρατηγικής επικοινωνίας, η δημιουργία εθνικού ιστότοπου για τον ΜΑΑ ή η εξασφάλιση της προβολής της στήριξης της ΕΕ από τους τελικούς δικαιούχους. Το δίκτυο παρέχει επίσης φόρουμ για ανταλλαγές βέλτιστων πρακτικών και μάθηση από ομοτίμους μεταξύ των κρατών μελών.

---

⁴⁴ Μεταξύ άλλων, κατά περίπτωση, με την εμφάνιση του εμβλήματος της Ένωσης και σχετικής δήλωσης χρηματοδότησης με την ένδειξη «χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση – NextGenerationEU».

⁴⁵ [Μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας | Ευρωπαϊκή Επιτροπή \(europa.eu\)](#).

⁴⁶ [Πίνακας αποτελεσμάτων για την ανάκαμψη και την ανθεκτικότητα \(europa.eu\)](#).

⁴⁷ Το δίκτυο INFORM EU είναι ένα πανευρωπαϊκό δίκτυο υπαλλήλων αρμόδιων για θέματα επικοινωνίας που είναι υπεύθυνοι για τη δημοσιότητα των επενδύσεων της ΕΕ και των κρατών μελών υπό επιμερισμένη διαχείριση και καλύπτουν τα ακόλουθα ταμεία της ΕΕ: περιφερειακή πολιτική: Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης (JTF) και Ταμείο Συνοχής (ΤΣ)· κοινωνική πολιτική: Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ+)· εσωτερικές υποθέσεις: Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης (ΤΑΜΕ), Μέσο Χρηματοδοτικής Στήριξης για τη Διαχείριση των Συνόρων και την Πολιτική Θεωρήσεων (BMVI) και Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας (ΤΕΑ)· θαλάσσιες υποθέσεις: Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας (ΕΤΘΑΥ). Επιπλέον το δίκτυο καλύπτει τον ΜΑΑ.

Οι αρμόδιοι για το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο υπάλληλοι που είναι τοποθετημένοι στις αντιπροσωπείες της Επιτροπής διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην προώθηση της συνεργασίας στον τομέα της επικοινωνίας σε κάθε κράτος μέλος. Έχουν δημιουργήσει διαύλους επικοινωνίας με τους ομολόγους τους στις εθνικές διοικήσεις που ασχολούνται με την επικοινωνία ώστε να εξασφαλίζεται η από κοινού ανάληψη των δραστηριοτήτων επικοινωνίας. Αυτή η συνεργασία αυξάνει την προβολή του ΜΑΑ, για παράδειγμα μέσω κοινών εκδηλώσεων με υψηλού επιπέδου εκπροσώπους των κρατών μελών και της Επιτροπής που αναδεικνύουν την ευρωπαϊκή διάσταση των έργων που στηρίζει ο ΜΑΑ. Καθιερώνεται επίσης συνεργασία με τα Γραφεία Συνδέσμου του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου προκειμένου να εξασφαλίζεται η ενημέρωσή τους από την Επιτροπή για τις σχετικές δραστηριότητες και η συμμετοχή τους όπου χρειάζεται.

Τεχνική υποστήριξη στα κράτη μέλη

Ορισμένα κράτη μέλη έχουν ζητήσει τεχνική υποστήριξη για την υλοποίηση των σχεδίων τους στο πλαίσιο του Μέσου Τεχνικής Υποστήριξης (TSI) της Επιτροπής, το οποίο παρέχει υποστήριξη για την ανάπτυξη ικανοτήτων στα κράτη μέλη. Το 2021 περισσότερα από 140 έργα συνέβαλαν στην υλοποίηση των ΣΑΑ. Τα έργα καλύπτουν την παροχή υποστήριξης για το σύνολο των μηχανισμών υλοποίησης των ΣΑΑ (π.χ. παρακολούθηση, υποβολή εκθέσεων, διαχείριση έργων, συντονισμός, μηχανισμοί εποπτείας και ελέγχου, εφαρμογή της αρχής μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης ή επικοινωνία), αλλά και υποστήριξης για την υλοποίηση θεματικών μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων (π.χ. εκτέλεση εθνικής στρατηγικής για την τεχνητή νοημοσύνη στην Ισπανία, μέτρα στήριξης των επανεξετάσεων δαπανών στο Βέλγιο ή εκπόνηση εθνικής στρατηγικής και σχεδίου δράσης για το υδρογόνο στη Ρουμανία).

Το 2021 η Κύπρος, η Ελλάδα, η Κροατία και η Ρουμανία ενσωμάτωσαν στα οικεία ΣΑΑ πρόσθετη τεχνική υποστήριξη για την υλοποίηση μεταρρυθμίσεων ή επενδύσεων που συνδέονται με τα οικεία ΣΑΑ, σύμφωνα με το άρθρο 7 παράγραφος 2 του κανονισμού ΜΑΑ. Επιπλέον, η Κροατία μετέφερε επίσης εθνικούς πόρους στην Επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο 7 του κανονισμού για το Μέσο Τεχνικής Υποστήριξης προκειμένου να χρηματοδοτηθεί πρόσθετη τεχνική υποστήριξη για τρία έργα μεταρρυθμίσεων που περιλαμβάνονται στο οικείο ΣΑΑ. Θα καταστεί έτσι δυνατή η εκτέλεση 8 επιπλέον έργων στο πλαίσιο του Μέσου Τεχνικής Υποστήριξης που θα συμβάλλουν στην υλοποίηση του ΣΑΑ στους τομείς της υγειονομικής περίθαλψης, της εκπαίδευσης, των δημόσιων προμηθειών, της ενέργειας, της βελτίωσης της νομοθεσίας, της μείωσης του διοικητικού φόρτου και της προώθησης των επενδύσεων.

4.4. Σύστημα ελέγχου και προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης

Δεδομένου ότι πρόκειται για πρόγραμμα που βασίζεται στις επιδόσεις, οι πληρωμές από την Επιτροπή προς τα κράτη μέλη εξαρτώνται από την ολοκλήρωση των ορόσημων και

στόχων που αναφέρονται στα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας. Δικαιούχοι των κονδυλίων του ΜΑΑ είναι τα κράτη μέλη, μόλις δε αυτά εκταμιευθούν, εγγράφονται στον εθνικό προϋπολογισμό. Για κάθε ΣΑΑ, η εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου καθορίζει το σχετικό σύνολο ορόσημων και στόχων και το ανάλογο ποσό για κάθε δόση. Όταν υποβάλλεται αίτημα καταβολής από κράτος μέλος, η Επιτροπή αξιολογεί την ικανοποιητική εκπλήρωση κάθε ορόσημου και στόχου που το κράτος μέλος αναφέρει ότι έχει ολοκληρώσει. Εάν ορισμένα από τα ορόσημα και τους στόχους δεν έχουν εκπληρωθεί, η καταβολή μπορεί να ανασταλεί εν μέρει. Το 2021 η Επιτροπή θέσπισε πλαίσιο παρακολούθησης και ελέγχου για τον ΜΑΑ, το οποίο περιλαμβάνει ειδική ελεγκτική μονάδα και ειδική νομική μονάδα, καθώς και στρατηγικές ελέγχου και εποπτείας ειδικά σχεδιασμένες για τον μηχανισμό. Η Επιτροπή θέσπισε περαιτέρω ενδεδειγμένες εσωτερικές διαδικασίες για την αξιολόγηση των σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και των επακόλουθων αιτημάτων καταβολής, που διασφαλίζουν αποτελεσματικούς και αποδοτικούς εκ των προτέρων και εκ των υστέρων ελέγχους.

Κάθε κράτος μέλος πρέπει να θέσει σε εφαρμογή ένα αποτελεσματικό και αποδοτικό σύστημα ελέγχου. Η υποχρέωση αυτή προβλέπεται στο άρθρο 22 παράγραφος 1 του κανονισμού ΜΑΑ. Κάθε κράτος μέλος οφείλει να περιγράφει λεπτομερώς το εθνικό σύστημα ελέγχου στο εθνικό ΣΑΑ, αυτό δε το σύστημα αξιολογείται από την Επιτροπή είτε ως «επαρκές» (Α) είτε ως «ανεπαρκές» (C)⁴⁸. Εάν οι ρυθμίσεις που προτείνει το κράτος μέλος αξιολογηθούν ως ανεπαρκείς, το σχέδιο δεν μπορεί να εγκριθεί. Ενώ τα κράτη μέλη είναι πρωταρχικά υπεύθυνα για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης, η Επιτροπή έχει και αυτή την εξουσία να ανακτά τα κονδύλια και/ή να εφαρμόζει δημοσιονομικές διορθώσεις σε περιπτώσεις απάτης, διαφθοράς και σύγκρουσης συμφερόντων, όταν αυτά δεν ανακτώνται από τα κράτη μέλη ή σε περίπτωση σοβαρής παραβίασης των υποχρεώσεων που περιλαμβάνονται στις συμβάσεις χρηματοδότησης και στις δανειακές συμβάσεις.

Μετά την αξιολόγησή τους, η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι και τα 22 ΣΑΑ που εγκρίθηκαν το 2021 διαθέτουν επαρκές σύστημα ελέγχου. Ωστόσο, η Επιτροπή εντόπισε επίσης ορισμένες ελλείψεις σε 16 από τα σχέδια και ζήτησε από τα οικεία κράτη μέλη να λάβουν πρόσθετα διορθωτικά μέτρα πριν από το πρώτο αίτημα τακτικής καταβολής. Τα οικεία κράτη μέλη συμφώνησαν να προσθέσουν τα απαραίτητα μέτρα στα εθνικά ΣΑΑ⁴⁹. Τα αντίστοιχα ορόσημα και στόχοι περιλαμβάνονται στο παράρτημα της

---

⁴⁸ Η Επιτροπή αξιολογεί ειδικότερα εάν το σύστημα ελέγχου βασίζεται σε άριστες διαδικασίες και δομές, προσδιορίζει σαφείς παράγοντες και τους ρόλους και τις αρμοδιότητές τους και εξασφαλίζει τον κατάλληλο διαχωρισμό των καθηκόντων. Οι εν λόγω φορείς πρέπει να έχουν τη νομική εξουσία και τη διοικητική ικανότητα να ασκούν τους προβλεπόμενους ρόλους και τα καθήκοντά τους κατά την υλοποίηση του σχεδίου. Η Επιτροπή εξετάζει επίσης τις ρυθμίσεις που περιγράφονται στο σχέδιο για τη συλλογή και τη διαθεσιμότητα δεδομένων σχετικά με τους τελικούς αποδέκτες με στόχο την πρόληψη, τον εντοπισμό και την αντιμετώπιση της διαφθοράς, της απάτης και των συγκρούσεων συμφερόντων κατά τη χρήση των πόρων. Η Επιτροπή εξετάζει επίσης τις ρυθμίσεις που περιγράφονται στο σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας για την αποφυγή διπλής χρηματοδότησης για να διαπιστώσει εάν είναι επαρκείς.

⁴⁹ Στις διαπιστωθείσες ελλείψεις στα συστήματα ελέγχου των κρατών μελών περιλαμβάνονταν η απουσία συστήματος αποθετηρίου που είναι σε θέση να συλλέγει και να αποθηκεύει δεδομένα όπως προβλέπει ο κανονισμός ΜΑΑ, η ανυπαρξία νομικής εντολής για τους διάφορους φορείς που είναι υπεύθυνοι για την

εκτελεστικής απόφασης του Συμβουλίου και πρέπει να εκπληρωθούν πριν από το πρώτο αίτημα τακτικής καταβολής (εξαιρουμένων, επομένως, των καταβολών προχρηματοδότησης). Ως εκ τούτου, η επάρκεια των συστημάτων ελέγχου διασφαλίζεται περαιτέρω πριν από την πραγματοποίηση τακτικής καταβολής προς κράτος μέλος.

Η Επιτροπή εξετάζει τη «διαχειριστική δήλωση»⁵⁰ και τη «σύνοψη των λογιστικών ελέγχων»⁵¹ που υποβάλλουν τα κράτη μέλη με κάθε αίτημα καταβολής και πραγματοποιεί εκ των υστέρων ελέγχους όσον αφορά τα ορόσημα και τους στόχους. Για να επαληθευτεί εάν τα ορόσημα και οι στόχοι έχουν εκπληρωθεί ικανοποιητικά, τα αποδεικτικά στοιχεία που παρέχονται από το κράτος μέλος (σύμφωνα με την εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου και τις οργανωτικές ρυθμίσεις) αξιολογούνται από ειδικές ομάδες χώρας που στελεχώνονται από υπαλλήλους διαφόρων ΓΔ. Επιπλέον, ειδική μονάδα ελέγχου εξετάζει τις διαχειριστικές δηλώσεις και τη σύνοψη των λογιστικών ελέγχων που υποβάλλουν τα κράτη μέλη με κάθε αίτημα καταβολής. Εκ των υστέρων έλεγχοι βάσει κινδύνου προσφέρουν πρόσθετη διασφάλιση ότι οι πληροφορίες που παρέχει το κράτος μέλος είναι ορθές. Η Επιτροπή έχει την εξουσία να ανακτά κονδύλια εάν διαπιστώσει εκ των υστέρων ότι ένα ορόσημο ή στόχος δεν εκπληρώθηκε ικανοποιητικά.

Μέχρι σήμερα, η Επιτροπή εξέτασε ή βρίσκεται στη διαδικασία εξέτασης των διαχειριστικών δηλώσεων και της σύνοψης των λογιστικών ελέγχων που περιλαμβάνονται στα πέντε αιτήματα καταβολής που υπέβαλαν η Ισπανία, η Γαλλία, η Ελλάδα, η Ιταλία και η Πορτογαλία. Λόγω του σύντομου χρονικού διαστήματος που μεσολάβησε μεταξύ της έγκρισης των σχεδίων και της υποβολής των εν λόγω αιτημάτων καταβολής, η εμβέλεια των ελεγκτικών εργασιών που διενεργήθηκαν από τις εθνικές αρχές ήταν γενικά περιορισμένη. Η Επιτροπή ζήτησε πρόσθετες πληροφορίες από τις εθνικές αρχές, ιδίως για να αξιολογήσει εάν τα δεδομένα που αναφέρονται στο άρθρο 22 του κανονισμού είχαν συλλεχθεί και αποθηκευτεί αποτελεσματικά στο εθνικό σύστημα, και εντόπισε ορισμένα σημεία τα οποία χρήζουν παρακολούθησης σε εθνικό επίπεδο το 2022, όπως αυτά αποτυπώνονται στις προκαταρκτικές αξιολογήσεις των σχετικών αιτημάτων καταβολής από την Επιτροπή.

Αν και η πρωταρχική ευθύνη για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων εναπόκειται στα κράτη μέλη, η Επιτροπή θα διενεργεί καθ' όλη τη διάρκεια της υλοποίησης του σχεδίου ελέγχου στα συστήματα παρακολούθησης και ελέγχου των εν λόγω κρατών μελών. Ειδικότερα, η Επιτροπή θα ελέγξει τα μέτρα που εφαρμόζουν τα κράτη

εκτέλεση και τον έλεγχο των κονδυλίων, η ανεπαρκής διοικητική ικανότητα των φορέων υλοποίησης και ελέγχου που είναι επιφορτισμένοι με την υλοποίηση του ΣΑΑ και η έλλειψη σαφούς στρατηγικής ελέγχου ή μέτρων καταπολέμησης της απάτης. Όλες αυτές οι ελλείψεις πρέπει να διορθωθούν ώστε να μπορέσει ένα κράτος μέλος να εισπράξει την πρώτη τακτική καταβολή, δηλαδή την πρώτη καταβολή στο πλαίσιο του ΜΑΑ εκτός από την καταβολή προχρηματοδότησης.

⁵⁰ Στη διαχειριστική δήλωση που υποβάλλουν με την αίτηση καταβολής, τα κράτη μέλη πρέπει να αναφέρονται στο γεγονός ότι τα ισχύοντα συστήματα ελέγχου παρέχουν τις αναγκαίες εγγυήσεις ότι η διαχείριση των κονδυλίων πραγματοποιήθηκε σύμφωνα με όλους τους εφαρμοστέους κανόνες, ιδίως τους κανόνες σχετικά με την αποφυγή της σύγκρουσης συμφερόντων, την πρόληψη της απάτης, τη διαφθορά και τη διπλή χρηματοδότηση, σύμφωνα με την αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης.

⁵¹ Σύνοψη των λογιστικών ελέγχων που διενεργήθηκαν σε εθνικό επίπεδο κατά την περίοδο υλοποίησης.

μέλη για την πρόληψη, τον εντοπισμό και την αντιμετώπιση συγκρούσεων συμφερόντων και υποθέσεων διαφθοράς και απάτης, και για την αποφυγή διπλής χρηματοδότησης. Ο έλεγχος αυτός θα καλύπτει επίσης συστήματα συλλογής και αποθήκευσης δεδομένων που αφορούν δικαιούχους, εργολάβους, υπεργολάβους και πραγματικούς δικαιούχους. Η Επιτροπή μπορεί περαιτέρω να προβεί σε τυχαιοποιημένους και εστιασμένους ελέγχους ή να διερευνήσει πιθανή απάτη, διαφθορά και σύγκρουση συμφερόντων. Η Επιτροπή έχει την εξουσία να ανακτά κονδύλια ή να προβαίνει σε δημοσιονομικές διορθώσεις εάν εντοπιστεί απάτη, διαφθορά ή σύγκρουση συμφερόντων και δεν διορθωθεί από τα κράτη μέλη ή σε περίπτωση που τα κράτη μέλη διαπράττουν σοβαρές παραβιάσεις των υποχρεώσεων που περιλαμβάνονται στις συμβάσεις χρηματοδότησης και στις δανειακές συμβάσεις.

4.5. Συμπληρωματικότητα με άλλες χρηματοδοτήσεις της ΕΕ

Για την εκπόνηση των σχεδίων, ο κανονισμός ΜΑΑ και οι οδηγίες της Επιτροπής⁵² προς τα κράτη μέλη παρέχουν αρχές που διασφαλίζουν ότι δεν υπάρχει διπλή χρηματοδότηση των ίδιων δαπανών από τον ΜΑΑ και άλλα ταμεία της ΕΕ. Ειδικότερα, τα ΣΑΑ ανέφεραν λεπτομερώς τις διαδικασίες και τις δομές που έχουν δημιουργηθεί σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο για τη διασφάλιση της συμπληρωματικότητας και του συντονισμού της διαχείρισης των διαφόρων πηγών χρηματοδότησης της ΕΕ. Θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι η στήριξη από τον ΜΑΑ προστίθεται στη στήριξη που παρέχεται στο πλαίσιο άλλων ταμείων και προγραμμάτων της Ένωσης και δεν καλύπτει τις ίδιες δαπάνες. Τα ΣΑΑ θα πρέπει επίσης να προσδιορίζουν έργα για τα οποία προβλέπεται συγχρηματοδότηση με άλλα ενωσιακά προγράμματα και να αναφέρουν τι πρόκειται να καλύπτεται από κάθε πηγή χρηματοδότησης.

Κατά τη φάση της υλοποίησης, τα κράτη μέλη οφείλουν να παρακολουθούν την κατάσταση και να παρέχουν διαβεβαίωση ότι δεν υπάρχει διπλή χρηματοδότηση. Κατά την υποβολή του αιτήματος καταβολής, τα κράτη μέλη υποβάλλουν διαχειριστική δήλωση η οποία περιλαμβάνει δέσμευση για αποφυγή της διπλής χρηματοδότησης και αναφορά στα συστήματα παρακολούθησης και ελέγχου που έχουν θεσπιστεί. Επίσης, στο πλαίσιο της εξαμηνιαίας έκθεσης, το κράτος μέλος παρέχει κάθε πιθανή ενημέρωση σχετικά με τη χρήση άλλων προγραμμάτων της ΕΕ για τις μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις που καλύπτονται βάσει του εγκεκριμένου ΣΑΑ, περιλαμβάνοντας προσδιορισμό των δαπανών που καλύπτουν τα εν λόγω προγράμματα σε περίπτωση συγχρηματοδότησης. Η Επιτροπή έχει την εξουσία να διενεργεί κατάλληλους ελέγχους και λογιστικούς ελέγχους συστημάτων με βάση τις πληροφορίες που παρέχουν τα κράτη μέλη.

Κατά τη διάρκεια της προπαρασκευαστικής φάσης των ΣΑΑ, η Επιτροπή παρέσχε στήριξη στα κράτη μέλη για τον εντοπισμό των κατάλληλων μέσων σε ενωσιακό επίπεδο με στόχο τη δημιουργία συνεργειών με τα μέτρα που χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο του ΜΑΑ. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η στήριξη που παρέχεται στο πλαίσιο του Μέσου Τεχνικής Υποστήριξης και του προκατόχου του, του Προγράμματος Στήριξης Διαρθρωτικών Μεταρρυθμίσεων. Ειδικότερα, η στήριξη αυτή θα βοηθήσει τα κράτη μέλη στην εκπόνηση και υλοποίηση των ΣΑΑ. Στα κράτη μέλη διατίθεται επίσης τομεακή στήριξη

---

⁵² SWD(2021) 12 final.

μέσω του μηχανισμού υποστήριξης πολιτικής του προγράμματος «Ορίζων 2020» για την εφαρμογή μεταρρυθμίσεων στην πολιτική E&K. Για παράδειγμα, στο πλαίσιο του έργου «RailBaltica», η χρηματοδότηση του ΜΑΑ συνδυάστηκε με άλλους τύπους στήριξης, όπως του μηχανισμού «Συνδέοντας την Ευρώπη» 2.0. Τα γενικά έργα για τις σιδηροδρομικές υποδομές παραμένουν τα ίδια και διάφορα ταμεία στηρίζουν διαφορετικούς τύπους δαπανών. Όσον αφορά το μέλλον, κατά τη διάρκεια της υλοποίησης του μηχανισμού η Επιτροπή θα συνεχίσει να παροτρύνει τα κράτη μέλη να δίνουν ιδιαίτερη προσοχή στις επερχόμενες ευκαιρίες για συνέργειες με άλλα προγράμματα της Ένωσης.

Λεδομένου ότι η στήριξη στο πλαίσιο του ΜΑΑ διαρκεί έως το 2026, η Επιτροπή βοηθά στον εντοπισμό και άλλων χρηματοδοτικών μέτρων που καλύπτουν διαφορετικά χρονοδιαγράμματα ή στάδια έργων. Διασφαλίζεται έτσι εγγυημένη χρηματοδότηση ακόμη και μετά τον τρέχοντα κύκλο ζωής του ΜΑΑ, ο οποίος είναι χρονικά περιορισμένος. Επιπλέον, η Επιτροπή βοήθησε στον εντοπισμό ενωσιακών κονδυλίων και προγραμμάτων που αποσκοπούν μεν στον ίδιο στόχο, καλύπτουν όμως διαφορετικού τύπου μέτρα. Για παράδειγμα, στον τομέα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, τα μέτρα στο πλαίσιο του ΜΑΑ παρέχουν στήριξη για τη δημιουργία ψηφιακής υποδομής, ενώ η χρηματοδότηση από τα ταμεία της πολιτικής συνοχής για την περίοδο 2021-2027 επικεντρώνεται σε συμπληρωματικές επενδύσεις, για παράδειγμα στη στήριξη επαγγελματικών προγραμμάτων για μειονεκτούσες ομάδες.

Η Επιτροπή διασφαλίζει ότι ο ΜΑΑ δρα συμπληρωματικά προς τα ταμεία της πολιτικής συνοχής στο πλαίσιο του προγραμματισμού για την περίοδο 2021-2027. Ενώ η περίοδος προετοιμασίας του ΜΑΑ έχει σχεδόν ολοκληρωθεί, ο προγραμματισμός στο πλαίσιο του ΠΔΠ 2021-2027 βρίσκεται σε εξέλιξη. Η Επιτροπή δίδει ιδιαίτερη προσοχή στη σχέση μεταξύ του ΜΑΑ και των πόρων που καλύπτονται από τις συμφωνίες εταιρικής σχέσης με τα κράτη μέλη, λόγω δε του αλληλεπικαλυπτόμενου χρονοδιαγράμματος στις διαπραγματεύσεις, κατέστη δυνατό να δημιουργηθούν συνέργειες μεταξύ των διαφορετικών αυτών μέσων της Ένωσης. Ειδικότερα, τα περισσότερα από τα κράτη μέλη έχουν σαφή εικόνα σχετικά με τα μέτρα που περιλαμβάνονται στα οικεία ΣΑΑ σε αυτό το στάδιο και μπορούν να λάβουν το γεγονός αυτό υπόψη στον προγραμματισμό των ταμείων της πολιτικής συνοχής. Διασφαλίζεται έτσι ότι τα μέτρα είναι συμπληρωματικά.

5. Συμπέρασμα

Στο πλαίσιο της κρίσης της Covid-19, ο ΜΑΑ θεσπίσθηκε τον Φεβρουάριο του 2021 προκειμένου να παρέχει σημαντική χρηματοδοτική στήριξη στα κράτη μέλη για την ενίσχυση της υλοποίησης βιώσιμων μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων και την προώθηση της οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής της Ένωσης. Έως το 2026 ο μηχανισμός θα διαθέσει 672,5 δισ. EUR με τη μορφή δανείων και μη επιστρεπτέας στήριξης στα κράτη μέλη για τη στήριξη των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων που πραγματοποιούν για να μετριάσουν τις επιπτώσεις της πανδημίας του κορονοϊού και να καταστήσουν τις ευρωπαϊκές οικονομίες και κοινωνίες πιο βιώσιμες, ανθεκτικές και καλύτερα προετοιμασμένες για τις προκλήσεις και τις ευκαιρίες της πράσινης και ψηφιακής μετάβασης.

Έναν χρόνο μετά τη θέσπιση του μηχανισμού, έχει σημειωθεί σημαντική πρόοδος και η υλοποίηση εξελίσσεται σταθερά. Το Συμβούλιο ενέκρινε 22 σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, τα οποία αντιστοιχούν συνολικά σε 445 δισ. EUR (291 δισ. EUR σε μορφή μη επιστρεπτέας χρηματοδότησης και 154 δισ. EUR σε μορφή δανείων). Η Επιτροπή εκταμίευσε 56,6 δισ. EUR ως προχρηματοδότηση και 10 δισ. EUR ως πρώτη καταβολή το 2021. Η υλοποίηση του μηχανισμού βρίσκεται πλέον σταθερά σε εξέλιξη, με περίπου 30 αιτήματα καταβολής να αναμένονται το 2022. Η επιτυχής έκδοση ομολόγων και γραμματίων «NextGenerationEU» αποτελεί επίσης βασικό ορόσημο για την Ένωση, καθώς προσφέρει στην ΕΕ ένα ισχυρό εργαλείο για να χρηματοδοτήσει την ανάκαμψη και να εξέλθει από την κρίση πιο ανθεκτική, δικαιότερη και πιο πράσινη.

Ο ΜΑΑ αποτελεί ένα καινοτόμο εργαλείο: είναι ένα μοναδικό μέσο που βασίζεται στη ζήτηση και στις επιδόσεις, το οποίο παρέχει στα κράτη μέλη άμεση χρηματοδοτική στήριξη που συνδέεται με την επίτευξη αποτελεσμάτων. Τα κονδύλια εκταμιεύονται έναντι της υλοποίησης έως το 2026 μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που έχουν σχεδιαστεί για να ανταποκρίνονται στις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν τα κράτη μέλη. Οι εκταμιεύσεις των κονδυλίων του ΜΑΑ εξαρτώνται από την ικανοποιητική εκπλήρωση των ορόσημων και στόχων που έχουν συμφωνηθεί εκ των προτέρων με τα κράτη μέλη και εγκρίνονται από το Συμβούλιο για την εφαρμογή των μέτρων που προτείνουν τα κράτη μέλη στο εθνικό τους σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας. Η πρώτη καταβολή προς την Ισπανία στα τέλη του 2021 αποτελεί ήδη απτή απόδειξη του αντικτύπου του μηχανισμού στη στήριξη της εφαρμογής σημαντικών μεταρρυθμίσεων. Όπως αποδεικνύεται στην παρούσα έκθεση, οι μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις που στηρίζει ο μηχανισμός ανταποκρίνονται στις ειδικές προκλήσεις των κρατών μελών και συμβάλλουν σε τομείς πολιτικής κομβικής σημασίας για το μέλλον της Ένωσης (οι «έξι πυλώνες»). Θα συμβάλουν στο φιλόδοξο πρόγραμμα πολιτικής της Ένωσης να κατευθύνει μια βιώσιμη, δίκαιη και χωρίς αποκλεισμούς ανάκαμψη και να καταστήσει την οικονομία της ΕΕ πιο ανθεκτική σε μελλοντικούς κλυδωνισμούς, μετασχηματίζοντας παράλληλα τις οικονομίες και τις κοινωνίες της ΕΕ σύμφωνα με τους φιλόδοξους στόχους της διττής μετάβαση και του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων.

Η προστιθέμενη αξία του μέσου είναι ήδη απτή. Η υλοποίηση του μηχανισμού επιφέρει επίσης θετικά δευτερογενή αποτελέσματα σε ολόκληρη την Ένωση και ενισχύει την οικονομική σύγκλιση. Τέλος, ο μηχανισμός στηρίζει την υλοποίηση διακρατικών έργων βασικής σημασίας για την Ένωση, καταδεικνύοντας επίσης την «προσθετικότητα» των κονδυλίων της ΕΕ. Η πρόοδος που σημειώνεται στην υλοποίηση των σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και η εκταμίευση του μηχανισμού μπορούν να παρακολουθούνται ζωντανά σε δημόσια διαδικτυακή πλατφόρμα, τον πίνακα αποτελεσμάτων για την ανάκαμψη και την ανθεκτικότητα, στον οποίο παρουσιάζεται η πρόοδος που επιτυγχάνεται σε σχέση με κάθε ορόσημο και στόχο.

Η Επιτροπή έχει δεσμευτεί για την υλοποίηση του ΜΑΑ, η οποία θα αποτελέσει κοινή επιτυχία για όλους τους Ευρωπαίους. Για τον σκοπό αυτόν, η Επιτροπή θα συνεχίσει να καταβάλλει κάθε δυνατή προσπάθεια για τη συμμετοχή όλων των σχετικών ενδιαφερομένων στην επιτυχή υλοποίηση των σχεδίων και θα εξακολουθήσει να συνεργάζεται στενά με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο καθ' όλη τη διάρκεια της υλοποίησης του μηχανισμού.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Επισκόπηση της τρέχουσας κατάστασης

	Επίσημη υποβολή	Θετική αξιολόγηση Επιτροπής	Έγκριση από Συμβούλιο	Πραγματοποίηση 1ης εκταμίευσης προχρηματοδότησης	Υπογραφή επίσημης σύμβασης	Υποβολή αιτήματος καταβολής	Καταβολή
Αυστρία	30 Απριλίου	21 Ιουνίου	13 Ιουλίου	28 Σεπτεμβρίου (450 εκατ. EUR)			
Βέλγιο	30 Απριλίου	23 Ιουνίου	13 Ιουλίου	3 Αυγούστου (770 εκατ. EUR)			
Βουλγαρία	15 Οκτωβρίου						
Κύπρος	17 Μαΐου	8 Ιουλίου	28 Ιουλίου	9 Σεπτεμβρίου (157 εκατ. EUR)			
Τσεχική Δημοκρατία	1 Ιουνίου	19 Ιουλίου	8 Σεπτεμβρίου	28 Σεπτεμβρίου (915 εκατ. EUR)			
Δανία	30 Απριλίου	17 Ιουνίου	13 Ιουλίου	2 Σεπτεμβρίου (201 εκατ. EUR)			
Γερμανία	28 Απριλίου	22 Ιουνίου	13 Ιουλίου	26 Αυγούστου (2,25 δισ. EUR)			
Εσθονία	18 Ιουνίου	5 Οκτωβρίου	29 Οκτωβρίου	17 Δεκεμβρίου (126 εκατ. EUR)			
Ελλάδα	27 Απριλίου	17 Ιουνίου	13 Ιουλίου	9 Αυγούστου (4 δισ. EUR)	21 Δεκεμβρίου	29 Δεκεμβρίου	
Ισπανία	30 Απριλίου	16 Ιουνίου	13 Ιουλίου	17 Αυγούστου (9 δισ. EUR)	10 Νοεμβρίου	11 Νοεμβρίου	27 Δεκεμβρίου (10 δισ. EUR)
Φινλανδία	27 Μαΐου	4 Οκτωβρίου	29 Οκτωβρίου	21 Ιανουαρίου 2022 (271 εκατ. EUR)			
Γαλλία	28 Απριλίου	23 Ιουνίου	13 Ιουλίου	19 Αυγούστου (5,1 δισ. EUR)	25 Νοεμβρίου	26 Νοεμβρίου	
Κροατία	14 Μαΐου	8 Ιουλίου	28 Ιουλίου	28 Σεπτεμβρίου (818 εκατ. EUR)	9 Φεβρουαρίου		
Ουγγαρία	11 Μαΐου						
Ιρλανδία	28 Μαΐου	16 Ιουλίου	8 Σεπτεμβρίου	Δεν έχει ζητήσει προχρηματοδότηση			
Ιταλία	30 Απριλίου	22 Ιουνίου	13 Ιουλίου	13 Αυγούστου (24,9 δισ. EUR)	22 Δεκεμβρίου	30 Δεκεμβρίου	
Λετονία	30 Απριλίου	22 Ιουνίου	13 Ιουλίου	10 Σεπτεμβρίου (237 εκατ. EUR)	16 Φεβρουαρίου		
Λιθουανία	14 Μαΐου	2 Ιουλίου	28 Ιουλίου	17 Αυγούστου (289 εκατ. EUR)			

Λουξεμβούργο	30 Απριλίου	18 Ιουνίου	13 Ιουλίου	3 Αυγούστου (12,1 εκατ. EUR)			
Μάλτα	13 Ιουλίου	16 Σεπτεμβρίου	5 Οκτωβρίου	17 Δεκεμβρίου (41,1 εκατ. EUR)			
Κάτω Χώρες							
Πολωνία	3 Μαΐου						
Πορτογαλία	22 Απριλίου	16 Ιουνίου	13 Ιουλίου	3 Αυγούστου (2,2 δισ. EUR)	18 Ιανουαρίου	25 Ιανουαρίου	
Ρουμανία	31 Μαΐου	28 Σεπτεμβρίου	29 Οκτωβρίου	2 Δεκεμβρίου (1,8 δισ. EUR)			
Σλοβακία	29 Απριλίου	21 Ιουνίου	13 Ιουλίου	13 Οκτωβρίου (823 εκατ. EUR)	16 Δεκεμβρίου		
Σλοβενία	30 Απριλίου	1 Ιουλίου	28 Ιουλίου	17 Σεπτεμβρίου (231 εκατ. EUR)			
Σουηδία	28 Μαΐου						